ముద్రితాంధ్రగ్రంథ సర్వస్వము,

చతుర్థగ్రంథము 4.

చెలికాని లచ్చారావు,

సంపాదకుఁడు.

విజయనందన విలాసము.

కృతి

మంగళగిరి ఆనందకవి ప్రణీతము.

మొదటికూర్పు.

శ్రీరామవిలాస ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రితము.

పిఠాపురం.

1919.

వెల రు 0—10—0.

పీఠిక.

మంగళగిరి ఆనందకవి యను నతఁడీగ్రంథమును రచించెను. ఇతఁడు నియోగి బ్రాహ్మణుఁడు. తిమ్మయామాత్యుని పుత్రుఁడు. ఆత్రేయ గోత్రుఁడు. ఈతని కాలనిర్ణయమునుగూర్చి కీర్తిశేషులైన కం. వీరేశలింగముగారు తమ కవులచరిత్రమున నిట్లువ్రాసిరి. "బ్రాసుదారవారి కావ్యము 1700 సం॥ర ప్రాంతమున రచియింపఁబడినట్లు చెప్పిరికాని కవికృతిపతిపద్యములో నతఁడు కర్ణాటకపు నవాబగు మహమ్మదల్లీ చేతసత్కారమును బొందినట్లుఁ జెప్పియుండుటచేతను, యీమహమ్మదల్లీ 1749సం॥రమునఁగాని సింహాసనమునకు వచ్చియుండకపోవుటచేతను, వేదాంతరసాయనము 1750 సం॥రమునకుఁ దరువాతనే రచియింపఁబడినదని నిశ్చయింపవలయును. ఈకవి కూచిమంచి తిమ్మకవి మొదలయినవారి కాలములోనే కృష్ణామండలమున నుండినవాఁడు. 443 వ పుట 1899 ముద్రణము వేదాంతరసాయనమునుబట్టి కవుల చరిత్రమునం దిట్లు వ్రాయఁబడియున్నను బ్రస్తుతగ్రంథమగు నీవిజయనందనవిలాస కృతిపతియగు శ్రీ దాట్ల వేంకటకృష్ణనృపాలుఁడు గోదావరిమండలమునందలి ధర్మవరమునందు రమారమి 70, 80 సం॥రములక్రింద జీవించియున్నట్లుఁ దద్వంశీయుల వలనఁ దెలియుచున్నందువలనను, మాకుదొరకిన తాళపత్రగ్రంథము వ్రాసిన గుంటముక్కల జగ్గన్నగారు పైకృతిపతి పేరుగలవారికొఱకు వ్రాసియిచ్చినట్లుండుటచేతను, యీలేఖకుని కాలముగూడ 80 సం॥రములకు సరిపోవుటచేతను నీకవి 19 వ శతాబ్దము నందున్నవాఁడని తోఁచుచున్నది. కృతిభర్త యీపై దాట్ల వేంకటకృష్ణనృపాలుని ముత్తాతయయినచో 17 వశతాబ్దమునకు సరిపోవుచున్నది. అదియునుఁగాక యీతఁడు కృష్ణామండలములోనివాఁడయినచో గోదావరిమండలమున నీకృతిపతికెట్లుఁ దనగ్రంథముఁ గృతియిచ్చెనో యయ్యదిగూడఁ దెలిసికొనవలసి యున్నది. కవి యాధునికుఁడయినను గృహనామమునుబట్టి యీతఁడు కృష్ణామండలము (ఇప్పటి లెక్కలననుసరించి గుంటూరు మండలము) వాఁడనుట న్యాయమని తోఁచుచున్నది. వేదాంతరసాయన వివరములు కవిచరిత్రవలననేఁ దెలియుచున్నను శ్రీవీరేశలింగము పంతులుగారీతని క్రైస్తవుఁడనుట ప్రమాదమేమోయని సందియమొదవుచున్నది. చరిత్రము క్రైస్తవసంబంధమై

న త్తైనను జరిత్రవ్రాసినమాత్రమునఁ గవి క్రైస్తవమత మవలంబించినవాఁడనఁదగునా? పంతులుగారు విజయనందనవిలాసమునుఁ జూచియుండలేదు. గద్యమున "శ్రీమద్భ్రమరీకరుణాకటాక్ష,, అని యుండుటచేత నీతఁడు హైందవుఁడుగాఁ గన్పట్టుచున్నావాఁడు. మేము వేదాంతరసాయనపీఠికఁ జూడలేదు. పంతులుగారు కవులచరిత్రమునందు వ్రాసిన వ్రాతలనుబట్టియైన నీతఁడు క్రైస్తవమతస్థుఁడైనట్టు నెక్కడను జెప్పకొనియుండలేదు. వేదాంతరసాయనమునందు గద్యములో "శ్రీమత్సర్వేశ్వర కరుణాకటాక్ష వీక్షాలబ్ధ సరస సాహితీ ధౌరేయ,, అనుటఁబట్టియు నీతఁడు హిందూమతస్థుఁడేగాని క్రైస్తవమత ప్రవిష్టుఁడుగాడని స్పష్టీకృతమగుచున్నది. ఒకవేళ వాదముకొఱకు విజయనందనవిలాస గద్యములో "శ్రీమద్భ్రమరీ కరుణాకటాక్ష,, యని స్తుతించి వేదాంతరసాయన గద్యములో "శ్రీమత్సర్వేశ్వర కరుణాకటాక్ష,, యని వివిధగతుల స్తుతించుటకుఁ గారణంబేమనియు నట్లు మారవచ్చునాయని సందియము పొడమవచ్చు. అయ్యది తాను స్తుతించువారింబట్టి యుండవచ్చు. ఉ॥ శ్రీతిరుపతి వేంకటకవులు ఎడ్వర్డు పట్టాభిషేక నాటకమున "పొసఁగ నిన్నేసు దైవంబు బ్రోచుగాత,, యన నిన్ను నేసుక్రీస్తురక్షించుగాక యనియు నర్థమువచ్చునట్లు శ్లేషించియున్నారు. అంతమాత్రఁ బరమతావలంబులనఁ జెల్లునా? అట్లేగథనుబట్టి స్తుతులు మారవచ్చును. కవియప్పటికి ంతస్థుఁడే. గ్రంథకర్త యెచ్చటను దాను క్రైస్తవుఁడనని వ్రాసికొనియుండలేదు. ఏ గ్రంథ మెప్పుడు వ్రాసెనో తెలిసికొనుటకు నే గ్రంథమునందును గవితన రెండవగ్రంథమును చేర్కొనియుండలేదు. ఈకవి వంశీయులెవ్వ రున్నట్లుఁ దెలియుటలేదు. ఈత కవిత్వము మృదు మధుర పదభూయిష్టమై సాంస్కృతిక సమానగుంభితమై చక్కని శైలిచే విరాజిల్లుచున్నది. ప్రబంధరచనాకౌశలముకంటె నీతనికి భాషాప్రపంచాభిజ్ఞత యెక్కుడుగ నున్నట్లుఁ గన్పట్టుచున్నది. శయ్యాలు భావగుంభితమును, భాషాకౌశలమును దెలియఁజేయుచున్నవి. ఈతని కవితాశైలి దెలియుటకై యొకపద్యము ము నుదాహరించుచున్నవాఁడ.

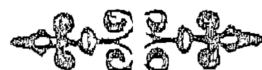
"ఉ. బాలిక! కిస్ఫురచ్చికురపాళి కళాధరితాసితాంబు భృ
న్మాలిక! చంపనాసిక ఘనద్రుమశోభిత కేళికావనీ
పాళిఁ గమ్మ పూబొదలపజ్జఁ జరింతము రమ్మటంచు మ
త్తాళికచల్ నవాబ్జరుచిరాళికఁ దోడ్కొనిపోయి యంతటన్.

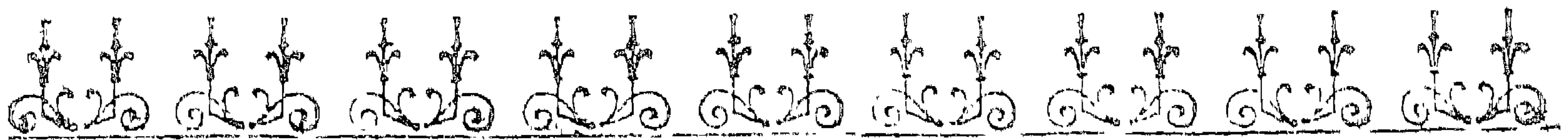
ఎసలిక ష భారతకథ. అభిమన్యుని వివాహమయినప్పటికిఁ బ్రబంధమునందలి ఉప ర్ణనలు, నారదుఁడు శశిలేఖ రూపరేఖావిలాసాది గుణంబులు వర్ణించుటయు, సు

ఛదప్రియులకు, పెండ్లిముచ్చటలు బహుసరసముగా యుక్తియుక్తముగాఁ దెలుపఁబడినవి. ఈతఁ డాధునికుఁడయినప్పటికి "ఇతఁడు లాక్షణికాగ్రగణ్యుఁడయిన ప్రౌఢకవి", యని కవుల చరిత్రముగూడ నభిప్రాయ మొసఁగుచున్నది. ఈగ్రంథము రావు బహద్దరు శ్రీ సాగిరాజు సుబ్బరాజుగారి ప్రోత్సాహంబున అవసరాల తిరుమలరావుగారిచే మా "యాంధ్రపరిశోధక మహామండలి"కి నీయఁబడినది. ఈగ్రంథమందుఁ గ్రుటుజష్టములయినచోటుల నక్షరంబులఁ బూరించియు వ్రాతప్రతులయందలి తప్పులుసవరించియు ముద్రణమున కనువగునటు లొనర్చిన శతావధానులు శ్రీ ద్వివేది నారాయణశాస్త్రులుగారికిని పై యుపకారకులకును మా కృతజ్ఞతావందనంబు లర్పించుచున్నారము.

చిత్రాడ.
28—11—1919.

ఇట్లు,
చెలికాని లచ్చారావు.
సంపాదకుఁడు, అముద్రితాంధ్రగ్రంథసర్వస్వము.

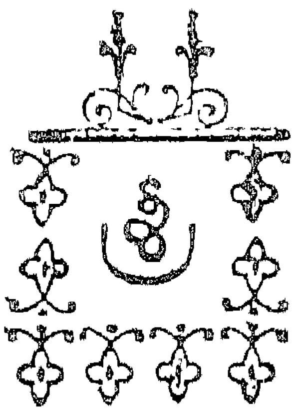

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

విజయనందనవిలాసము.

(ప్రథమాశ్వాసము.)

లలితాంగి యక్కున వసించినఁదా జలదాంతరాళ శం
పాలత విభ్రమంబుఁ దెలుపన్ బొలుపొందు మురారి నందగో
పాలసుతుండు బ్రోవుత నపారకృపారసపూరితేక్షణో
ద్వేలవిభూతి నెప్పుడును వేంకటకృష్ణనృపాల వర్యునిన్.

ఉ. ఎన్న మురారివక్షమున స్సవరింప సుమేరుశృంగపా
ళి న్నలకొన్న మేఘముఁ బలెన్ మణిపంజరభాషణాననో
త్పన్న మనోభవాగమకథల్ విను మన్నపమూని కేళికై
వెన్నుని మేలుకొల్పు రమ వేంకటకృష్ణున కిచ్చు సంపదల్.

మ. అరదాహారదహీంద్రమాళి మణివర్ణాగ్ర క్షమాభృత్ప్రభా
సురుచి శ్రీజగదుద్భవస్థితి ముఖాస్తోక క్రియాచాతురీ
భరణుండై విలసిల్లు శంభుఁ డనుకంపాపూరితాలోకని
స్ఫురణన్ వేంకటకృష్ణభూవరున కిచ్చున్ శాశ్వతైశ్వర్యముల్.

చ. వెలిదవు లంది పుణ్యజనవిద్విషదంఘ్రిజమై నలుంగడన్
వెలయుఁ జరింపుచున్ గుటిలవృత్తిఁ జెలంగెడుగంగ సొంపునన్

దలపయిసంఘటించి సతిరత్నరజేసితి వంచు డేనితో
బలుమరు మేలమాడు నమ భవ్యకృపన్ గృతినాథుఁ బ్రోవుతన్.

ఉ. హిమగిరిశృంగమధ్యమున నెల్లప్రతుం బ్రవహించు నిర్ఝరీ
సముదయమట్లనీ వలుదచన్నుల సందున హారజాలకం
బమరఁగటందడాయఁజని యల్లనభారతిఁ గౌఁగిలించు న
వ్విమలుఁడు పద్మజుండొసఁగు వెంకటకృష్ణునకున్ జిరాయువున్.

మ. తనగ న్నచ్చికురాననస్తనద్వ్యగంతంబుల్ నిరీక్షించి కా
వనవాంభోధరచంద్రచక్రహారిణీనిర్మాణమున్ జేయ దే
వని నిచ్చల్ దవు మేలమాడు శరదభ్రాంగి యాపద్మజ
న్వని శ్రీవెంకటకృష్ణభూరమణు వాగ్వైదగ్ధి నిల్పుం గృపన్.

మ. శతకోటిన్ హరిఁ గెల్చి తద్విమలతేజఃకీర్తిపుంజంబు న
ద్భుతలీలం గొని తెచ్చి కైవడి సుధాపూరంబు వేఁడ ప్రస
న్నమతి సర్పావళికిచ్చి లోకవినుతిన్ భాసిల్లు నాగారి భూ
రితరైశ్వర్యములిచ్చు వేంకటమహాకృష్ణ క్షమాజానికిన్.

మ. అలఘుశ్రీరఘురామనామభజనవ్యాలీఢవిస్తారసహా
కలితస్వాంతములకున్ భవాబ్ధి కటిదఘ్నం బంచు సూచింప డా
పలికేల త్రిద్వితీయహస్త మరచేఁ బాటిల్లు నాకంబటం
చులలిం జెల్పఁ జెలంగు కేసరితనూజుం డిచ్చు నిష్టార్థముల్.

మ. హరికిన్నిశ్చలవంచనాసుగత సౌభాగ్యాంభోధి పేలింపఁ గ్రొ
వ్విరిపాన్పై దనిజోరువిస్ఫుటఫణావిభ్రాజితోద్యద్గ్రహ
త్నరుచిస్తోమ్ము తెరఁగా ఘటించుననిశశ్వ ప్రాభవశీలుండు శే
షవరుఁ డస్మత్కృతిభర్తకీవుత మహీసామ్రాజ్యభాగ్యోన్నతిన్.

చ. తొడవులుబోలెనైనయొఱపుతోఁ గనుపట్టు వెసందపాపరా
పడగలమానికంపు జిగిబర్వఁ దలిర్చుచు ప్రొద్దుపొటడగ్గు
యడఁచి నితాంతవిఘ్నతిమిరావళి భక్తవ్రగంబుజవ్యాప్తి
నగ్నము వెలయించు సిద్ధగణనాథు మహద్గణనాథుఁ గొల్చెదన్.

శా. శ్రీరామాయణ భారతాహ్వయ కథాసృష్టిస్థిరప్రాభవా
చారంగ త్ప్రతిభానివార్యులఁ దపస్సంభూత తేజోదమా

మూకీభూతసహస్రసూర్యులఁ దలంతున్ పారి వాక్ప్రభా
పారాశర్యుల సత్కవిత్వ రచనా ప్రావీణ్య సంపూర్తికిన్.

చ. పనివడి రామభద్రుఁ బంచదు వేదమువానిఁ బ్రసిద్ధి వాం
ఛిత యుల భావితం బగులక్ష్మి గరిమంబున సంభరి భాష వ
జ్జనహిత శబ్దములుఁ రసస్ఫూర్తిచేఁ బొగడఁ గన్నె నెప్పుడే
సిరచిరకీర్తి సాంద్రులను భజించెద సువ్వర సత్కవీంద్రులన్

కీ. జల్లిపాల్పుల నొసపత్యముల్లఁ గాని, తవిలిన్ప్రతి సెప్పఁ గలఁడె కాకవి ప్రబంధ
రములు నైనాని రొకరులా నుసు ఘటింతుఁ, గాని గిజిగాఁడు మాఁడుపు గట్టులరె.

గీ. జగతిసంస్కృతమున కేన్ని పదకములు చె, నఁగుఁడు పన్నిన గ్రంథమెంతగు సుండియు
యతులఁ బ్రాసము లెక్కవల్లె తెరఁగు, పాటిజేయని తెగులు పూర్ణమఁదగదు.

వ. అని యిష్టదేవతా నమస్కృతియు సుకవి పురస్కృతియుఁ గుకవి తిరస్కృతియునుం గావించియున్నంత,

మ. సరసార్థ్యాస్త్ర కళాపరిశ్రీమ సుధీజాలంబులో బంధు నా
దర సామంతసభాంతికలో సుహృన్మహాన్యశ్రీతో పూజితో
త్కర వీణాప్సరసా సమైఖరులతో దాక్షిణ్యయోగా కల్పకం
బిరవొందున్ సభయందు వేంకటమహోత్కృష్టపరీక్షం చేసున్నతిన్.

వ. వెండియు నఖిలంపకమల జాండపిచండ గుంభిత యశశ్శుభ్రాంశు భాసమానా రస్ఫూర్తికరోరు దోయదయ కుధరాగ్రిజాగ్రి దపరీత పరితాపఖద్యోత నూతనం పరిద్యోతమాన పరిభాదాత్తిన మదారిగణ శోభ కటాక్షీణ వనే సహోస క్షవిపుల మున్నా తాత ర తారకాచికుర భారకాంతి ధ్వాంత కాంతాపాంక నోత్పలావసి పదపరిమళ స్వతరానం దిరీకా విలాసభాసుమనుండును, సమజాముస్య నగరంగి తాసాంగసలీలాసహాసా విశేష భూసురులందును, సమగ్రితరాసమగ్రిమా సనితానాసన్నాసన్న సన్నత సాంగస్త్ర సామ సుఖమున శుభ కవాంత తరవిహారమూణ మహీనితర్పణ సమారంభ సంత్ర సమ సంపూర్ణ సాహసాన్న సరి మోదామోద విశిష్టవిశేషణాశీ ధురీణుండును, సదాసత్త సద్భావ దానాభ్యస్త్ర సాంద్రపాణి యుండును, వివిధకవిసంఘ గానసరిమాణ సభాసమాగమనా సమానహాస సమాహిత సన్నాహ ధారాసమస్త్ర సారసించవాసిని శ్రీమాయందు విశ్రాంతి సయాసాగసరంచనుండనుండును, సభాస్వ దోర్దర్పాంధ సర్వసరిపంధి బృందాంధకారపు నంపనుండును, మందార మరందబిందుసం దోహమాధురీ సాధురీతి ధురీణ భాషావిశేష భూషితాపేక్ష్యయుండును, జగజ్జేయుమా

సమానితానశ్వరైశ్వర్య ధుర్యతా మహేశ్వరుండును, సుకవినికర ప్రకటీకృత ని
శాంక గద్య పద్యాత్మక ప్రబంధాంతర కథాశ్రవణ కుతూహల తరంగితాంతరంగుం
డును, నభంగాంగ సౌకుమార్యాధరీభూత శుక తురంగుండును, సకలదిగంతర కల్పితా
పార ముకుందేందుధర మందిరారామంద మందార చందన ముఖ్యద్రుమశోభిత వన
ప్రభృతి సప్త సంతానుండును, నదభ్రసుగుణగణ పరిభ్రాజమానుండును, నిఖిలవి
ద్వజ్జనాభినుతాగణ్య పుణ్యాచారిత్రుండును, రంజిత ధనంజయగోత్ర పవిత్రుండును,
శ్రీమద్భాట్ల వంశపయఃపారావార పూర్ణిమాచంద్రుండును,నగు శ్రీ వేంకటకృష్ణభూ
తలేంద్రుండు సిరులఁ జెంపొందుచు నొక్కనాఁడు

మ. ననుభక్తావన కృత్యశాలినిరుపమాన శ్రీనగాధీశశో
భన కారుణ్యకటాక్షలబ్ధ కవితా ప్రావీణ్య సంశోభితా
నను నానందకవిన్ సుధీజన మహానందాను సంధానప
త్రను రావించి సమంచితామృత రసప్రౌఢోక్తిఁ బల్కెన్నృపన్.

ఉ. సురుచిరనాయకోత్తమ విశుద్ధయశో మహిమాభివర్ణనా
స్ఫురణ జగత్ప్రసిద్ధి బొలుపొంగను సత్కవి భవ్యకావ్యమి
ద్ధర నవయౌవనాంగి బలితంపు చొకాటపు గుబ్బదోయితో
నరుదుగఁగ్రీడ సల్పునవహారలతావిభవంబు చాడ్పునన్.

మ. హరసద్గేహవనీ తటాకముఖ సమ్యక్సంతతుల్ గొన్నివా
సరముల్ నిల్చినచోట బొల్పమరు విశ్వఖ్యాతిఁగావ్యంబుచేఁ
బరగువ్వానికి విస్ఫుటప్రసవ శుంభద్వాసనా సంపదల్
మరుదంకూరముచే దిగంతరములన్ భాసిల్లుచందంబునన్.

ఉ. అనుపమబుద్ధిశాలురు మహాత్ము లశేషకళావిదుల్ బుధా
తనకవు లగ్రిమాను లజాతన్వికి నాథునికుల్ కనిష్ఠులా
ట నెనరు పెద్ద వారలయెడన్ మది నాయమకట్టి వారిలో
నినుఁగడుఁ గౌరవించు రమణీయకటాక్ష నిరీక్షణంబులన్.

క. కావున మృదుమధురోక్తి, శ్రీవిఖ్యాతము భవద్రచితమగు శశిరే
ఖా వామా పరిణయకథ, నీవంకితముగ నొనర్పనేర్పున మాకున్

వ. అని సబహుమానంబుగాఁ దాంబూల జాంబూనదాంబరాభరణాగ్రహారాది
సత్కారంబులొసంగిన నంతరంగంబునఁ దరంగితహర్షోత్కర్షుండనై కృతిపతివంశావ

కారం బభివర్ణించెద.

సీ. మలరాచదొరగన్న యాలరుబోడులమిన్న, మగనికిమవ్వంపు మాళిసుమము
కడుపుచల్లనగాఁగఁ గలిమినెచ్చెలితోడఁ జెలిదీవిగన్న గాదిలిసుతుండు
ననతూఁపుసెగలపాండ్రి మగలనేచు బల్మిఁజెలంగు విటకాని మేనమామ
దోరంపుబాసవాల్ దొరలయాకలిదీర నెసఁగుకళామృతం బిడినవలఁతి

గీ. రిక్కబారులయొకిమీడు మొగ్గపువేల్పు, జోడరులశూఁడు త్రిభువనస్తూయమాన
సరససౌభాగ్యలక్ష్మీ ప్రసన్నమూర్తి, యలఘుసన్మార్గవర్తి సుధాంశుఁడలరు.

చ. అతనికిఁగల్గె సౌమ్యుఁడు దయాబ్ధిపురూరవసుండు పుట్టెఁద
త్సుతుఁడన నాయువాతనికిఁదోచె నతండుగనెన్ సుధీజన
స్తుతసుగుణాభిరాము నహుషుండనువాని యయాతిగాంచె నా
క్షితివరసార్వభౌముఁడుసుకీర్తి జగంబులఁ దేజరిల్లఁగన్.

వ. తత్సంతానక్రమంబున.

క. హరిసీమకృష్ణధరణీ, వరపుంగవుఁడొదవె నయ్యవారణాకరుణా
వరుణాలయునకుఁ దేజో, నిరతిశయుఁడు కోటకేత నృపతిజనించెన్.

సీ. తననిరంతరదాన ధారాంబుధరవృష్టి సకలార్థినికర సస్యములు బెనుపఁ
దనభుజార్గళమహోదాత్త శౌర్యజ్యోతి సమదారిగర్వ సంతమసమణఁప
దనసాంద్రవిభవ చంద్రజ్యోత్స్న సుహృదుత్పలసరోవరాళి నుల్లసిలఁజేయఁ
దనమహీరాజ్యపాలనశక్తి నాత్రింబు వితతదుర్ణయలతా వితతిదుంపఁ

గీ. బరగె నతిభీమసంగ్రామపాణిభృత మహోగ్రకరవాల కుట్టనీయోజితారి
విజయలక్ష్మీసమాశ్లిష్ట భుజయుగళ వి,భాసితుఁడు కోటకేతన ప్రభువరుండు.

మ. సిరిచేతన్ ధరణాలకోటపురిలోఁ జెల్వొంది యీశార్చనా
చిరభక్తిన్ దగి ధాన్యవృష్టి గురిపించెన్ గాంచనామూల్య ర
త్నరుచిస్ఫార విభూషణాదికపదార్థశ్రేణి నుర్వీసురో
త్కరముం బెంచెను కోటకేతన ధరాధ్యక్షుండ సామాన్యుఁడై.

మ. నిరతశ్రీకరు లమ్మహాన్వయమునం బెక్కండ్రు రాజుల్ జనిం
చిరి శ్రీరామసముల్ మహాత్ములు బుధక్షేమంకరుల్ తత్కులం
బిరవొందన్ నృసింహుఁ దోచెఁ గరుణాహృద్యాంతరంగుండు సం
గర గాండీవి సుకీర్తిశాలి కనవక్ష్మాత్రపాలు దుద్వృద్ధిపిన్

సీ. అనవద్య సుమనోమనోభీష్టదాయియై సురకార్యమెంతయుఁ దొరయఁడేని
కమనీయసత్ప్రథ క్రమణనైపుణిఁ గల్గి తమిజన్నపద్మినిఁ దవులఁడేని
మానితమస్ఫుర ధర్మధురీణతఁ జెలంగి యశరీరతాఖ్యాతినందఁడేని
యభిరమ్యసర్వజ్ఞతారూఢి రహిఁకెక్కి విషమవీక్షణవృత్తి వెలయఁడేని
గీ. దానశోభాభిరూప్య విద్యావిశార, దత లకించుక సరిబోల్పఁ దగుదురెందు
కమలబాంధవ కందర్ప శమనరిపులు, కసవభూపాలమణికి వాక్ప్రథమఫణికి
క. లోకమున దాట్లనగర, శ్రీకలితుండగుచు వినుతిఁ జెందినది మొదల్
నాకపసమ విభవుఁడు లల, నాకంతుఁడు దాట్ల కసవనప్రభుఁ డయ్యెన్.
మ. కసవక్ష్మాపతి గాంచె నందనుల లోకఖ్యాతి తేజోరమా
హసితాశాప్తుఁ బెదప్ప భూపతి జిసప్పాభిఖ్య రాజేంద్రు ధా
త్రిపతిఘన్ బెరుమాళ్ళ సజ్జనుతున్ గృష్ణక్షమాజానిసా
రసగర్భాస్యములట్లు లన్నలువురన్ రాజుల్ బ్రశంసింపఁగాన్.
క. కసవన మూఁడవతనయుఁడు, బిసరుహగర్భుండు బుద్ధి బెరుమాళ్ళ విభుం
డసమశరరూప సంప, ల్లసితుండనవెలసె రచ్చలం బుధులెన్నన్.
మ. రసికుం డప్పెరుమాళ్ళభూపతిసుతుల్ ప్రాంచత్ప్రభాధూత ప
ద్మసఖుల్ మువ్వురు వేంకటక్షితితలాధ్యక్షుండు నల్లాడ రా
జసురేంద్రుం డభిరామరామ చరణాబ్జధ్యాన నిర్మగ్నమా
నసుఁడౌ తిమ్మవిభుండు దోఁచిరి జనానందానుసంధానులై.
మ. విపులామర్త్యకులేంద్ర భోగమహిమావిర్భూతి కర్ణాటా
ఖ్యపతిగ్రామణి కెప్పుడప్పయన పోలిల్లాడ భూజానిక
న్నవరగ్రామము తిమ్మరాజమనుజేంద్ర స్వామి కెన్నంగ నె
ల్లపుడుం బందలపాక తావులయి మేలందెన్ శుభశ్రీలతోన్.
శా. అల్లాడక్షితిపాలుఁ డెన్నఁ దగెనుగ్రారాతి సౌభాగ్యవి
ద్యుల్లావణ్యకళాశరత్సమయ దోర్ఘాశ్శౌర్య ధుర్యుండు సం
పల్లావణ్యవతీ మనోరమణ శుంభత్పాద పద్మార్చనో
త్ఫుల్లస్వాంతుఁ డనంగ నమ్రగరిలోఁ బ్రోద్యద్యశస్సంపదన్.
ఉ. పాడికివైని యుద్ధపటుపాటవకీర్తికి దంట తుంట వి
ల్కాఁడభిరూపసంపదఁ గళానిధికి త్రిగ భ్రాస్తిహేళికిం

జోడు విశీర్ణదేవ మణి సూక్తి సహస్ర ఫణాధరేంద్రుఁడ
ల్లాడనృపాలుఁ డాయనకిలన్ దులగాఁగలరే నృపాన్వయుల్.

సీ. తులఁజెప్పవచ్చునే యలరాజు నలరాజు సీవితో నెమ్మని శివితోడ
బ్రతిసేయవచ్చునే పవిహేతి రవిసూతి సిరులతో ధర్మసైఖరులతోడ
గడిసేయవచ్చునే కరివైరినరహరి శక్తితో బరమాను రక్తితోడ
సరిపల్కవచ్చునే సురవాజిగరభోజి గీర్తితో సత్యశాపూర్తితోడ

గీ. సుకవిసముదాయ వాగభిష్టూయమాన, సుగుణరత్నాకరునకు సస్తోకభావి
జితవిభాకరునకు హితశ్రీకరునకుఁ, దెలుఁగు నల్లాడ జనపాలశేఖరునకు.

మ. ప్రతిభాఢ్యున్ బెరుమాళ్ళ భూమిరమణున్ బ్రత్యర్థివిధ్వంసనో
ద్ధతుఁ బేరామనిభర్తఁ బద్మభవమేధాశాలి శ్రీతిర్మల
క్షితినాథాగ్రణిఁ గాంచె నందనుల సుశ్రీయుక్తులన్ వైభవో
న్నతి నల్లాడమహీశుఁ డీముగుర నానాసద్గుణోపేతులన్.

క. శ్రీకరుఁడందలి తార్తీ, యీకుఁడు చిరసుకృతి మేదినీశ్వరకుల చూ
డా కల్పకంబు సకల క,ళాకౌశలుఁడనఁగఁ దిర్మల విభుండలరున్.

సీ. కమనీయగగన గంగాకైతవంబున నంగజాహితు నుత్తమాంగమెక్కి
ధవళవిసూత్న ముక్తాహారమిషమున భారతీకుచపాళిఁ బరిఢవిల్లె
రమణీయచంద్ర సాంద్రజ్యోత్స్న కాదంబమునపద్మజాండంబు మొనయఁ బ్రాకె
ఘనసుధాబ్ధిచ్ఛలంబున ధారుణీకీహారపరిభాసి మేఖలాభరణమయ్యె

గీ. ననుచుఁ దనకీర్తిబుధులు రాజాధిరాజ రాజదాస్థానమంటప ప్రాంగణముల
బహువిధంబులఁ గొనియాడఁ బరగుధాత్రి దాల్చె తిరుమలరాజ గోత్రావిభుండు.

మ. అనఘ శ్రీనిధి వేంకటాఖ్యవిభు సత్యాలాపసంశోభితే
వనరాజున్ ఘనపెద్దిరాట్ప్రభుని భాస్వత్కీర్తియౌ పేరరా
జనృపోత్తంసు సమస్తసద్గుణ గణాంచ ద్రాజగోపాల రా
జును శ్రీతిర్మలరాజుఁ గాంచె సుతులన్ సొంపొంద నీ యేవురన్.

క. వారలలో మూఁడవవాఁ,డై రాజిలె పెద్దిరాజు హరించత్తారా
హీరాబ్జతుషారశర, ద్ధారాధర విమలకీర్తి ధాతేయుండై.

క. ఆపెద్దిరాజు విశ్వవి,నాపాలన చతురతాస్థి గంజిలె సమదా
టోపాహిత భూపాలక, లాపాధిక తాపకర కళాకౌశలుఁడై.

సీ. వెలసె నేఘనమూర్తి విమలాబ్జసురధునీ డిండీరపాండురా ఖండకీర్తి
కొమరొప్పె నే సునీతిమహీధ్రపతి నిర్జరీశ పాటవభూరితరవిభూతి
పసమించె నే మేటి వసుధావహన భోగివర్ణితగంభీర వచనధాటి
యొసగె నేశుభవిభావసుదీప్తి యమృతపాథోరాశి గాఢనిస్తులకృపాప్తి
గీ. యతఁడహితలోక దుస్తంత్రిత మదేభ, జాతశాతసృణీభూత నీతిజాగ్ర
దాగ్రహవ్యగ్రలోచనుఁ డనఁగ నెగడె, జగతిఁ బెద్దిరాజ రాజన్యమౌళి.
క. భూతదయాదిక సుగుణ,వ్రాత సనాథునకుఁ బెద్దిరాజాఖ్య ధరి
త్రీతలనాథున కిల్లా,లై తగువెంకాంబశూలి కద్రిజభంగిన్.
చ. అతనికి వెంకమాంబ వనజాననకాననవింటిదంటకున్
బ్రతియగు సోయగంబుల గుమారులు పుట్టిరి పోషితాఖిలా
ర్థ్యతతులు జగ్గరాజు శివరామయ వేంకటరామరాజ భూ
పతియనఁబొల్చు మువ్వు రనపాయబలాఢ్యులు లోకమెన్నఁగాన్.
ఉ. వారల కగ్రజుండయి పవిత్రతలె జగ్గవిభుండు దత్ప్రతా
పారుణదీప్తి రేఁబగలయారె హరి న్మణిమండలంబు విం
డారఁగ సాధుచక్రముల నాహత సమ్మద వార్ధిఁ దేలెదు
ర్వార విరోధిసంతమస వారము దూరెఁగుభృద్గుహావళుల్.
గీ. అనఘుఁ డాజగ్గనృపతి కర్ధాంగలక్ష్మి, నరసమాసతి లసమాన నరసమాజ
మాననీయాంగ రూపసంపదల బొదలి, పతివిహిత కార్యధుర్యయై పరగజగతి.
చ. అతనికిఁజిన్నతమ్ముఁడుం జయంతునితమ్ముఁ డుదగ్రవిగ్రహో
ద్భుతభుజశక్తినూత్న హిమభూధరజాధిప కంఠదామకా
యితఫణిసౌధహేతి సమిదిద్ధవిరోధి మనోభయంకరా
యతరుచిపూర్తి గీర్తిహరిణాంకుఁడు వేంకటరామరాజిలన్.
క. అకుటిలయపతి, సతియగు నకలుషయకలుషల జన్మనం గనకోనయౌ
నెకుటిషు మృదుభాషలనై, చకితదనంబునను రతియ సన్నుతిసేయన్.
క. వారిఁ బురుగన్న ఘనుఁ,డై రామాదృక్చకోరహారాకరశశా
ఙ్కాకృత భావజుఁడై యా, రాం శివరామభూతలాధిపుఁ డెసఁగెన్.
ఉ. ఆశతమన్యుఁ డయ్యమరులట్ల నొనర్చెఁ బ్రజానుపాలనం
బాశివరామభూవిభుఁ డుదగ్రకరాగ్రనిశాతహేతిధా

శాశనిపాతదారితమదారి మహీధరవర్గుఁడై పయో
రాశిపరీత సర్వమహిరాజ్య రమాపరమానుషంగతన్.
మ. అతనుద్వేషిజయాప్తి భూతిఁ యనిత్యానూనసంసక్తి నూ
ర్జితసచ్చర్గవిహారనైపుణి ధరిత్రీమండలాధీశసం
తతులెన్నన్ శివరామరాజు తులితోద్యత్ప్రౌఢి రంజిల్లె నం
చితకీర్తిన్ శివరామరాజనృపతిశ్రేష్ఠుండు భూమండలిన్.
సీ. పర్వరాజ మహాసుపర్వరాజ సమాన సమధిక త్యాగ భోగములవాఁడు
కర్బురాళివిపక్ష కర్బురాగ సదృశకారుణ్య ధైర్యాంగకములవాఁడు
శారదాపదజాల శారదాపవిశాల చిరకీర్తిబుద్ధివైఖరులవాఁడు
చక్రిసాధనపుత్రి చక్రిమండలమిత్రి సమతనూరూపతేజములవాఁడు
దలఁప సామాన్యుఁడే సమస్తక్షితీశ, మండలాస్థాన విద్వదాఖండ లాభి
నున్నశాస్త్రకథా సుధాసారభరిత, మహితదిక్ప్రాళి శివరామమహితమౌళి.
మ. హరిసఖ్యాతిబలున్ నివాతకవచోద్యద్వైరిసంహారి భా
స్వరధర్మోక్తశుభక్రియా కరుణదీక్షాశాలి సద్విగ్రహా
స్ఫురణామోదిత రాజశేఖరు జనుల్ భూషింతురస్త్రాసనీ
స్ఫురమూర్తిన్ విజయాంకుఁడంచు శివరామక్షోణిపాలున్ భువిన్.
గీ. అంబుహుతాశనశిఖాళినతను మన్న్యు, దశముఖవిరోధుల నడంచి విశదకీర్తి
ప్రబలి శివరామవిభులతోఁ బ్రతికివచ్చు, జగతిశ్రీదాట్లశివరామ జనవిభుండు.
మ అలఘుశ్రీశివరామరాజసతియై యార్యేందిరాశారదోత్పల
పత్రేక్షణ లెట్టు లట్టుల నిజప్రాణేశ్వరుం బాయక
జ్వలహాసాప్తి సుభద్రితచ్ఛగణ సేవానువ్రతారూఢి వ
ర్తిలి యారాయన వన్నెఁ దెచ్చెఁ దనపాతివ్రత్య సంపత్తికిన్.
చ. అలశివరాముఁడాజి విజయాంకుఁడు దాఁ బడసెన్ సుశీలయై
పొలుచుసుభద్రయందు లసుపుత్త్రుల వెంకటకృష్ణభూమిభృ
ద్విలసిత దానదేవమణి వెంకటరాజులు నాసుకీర్తి ధ
న్యుల భువనైకమాన్యుల నహోసమిద్ధ యశోభిమన్యులన్.
ఉ. అందఱియగ్రజుండు సుగుణాఢ్యుఁడు వెంకటకృష్ణభూవరుం
డిందు ధరాబ్జకేశవుల నీడుగఁ జూడఁ దోఁకించుకేని ని

ష్పంచకశాయకః కృపల బ్రిహ్మవిరోధ మురాంతరంబునం
గంమును గుంముఁ బుణ్యజనఘుస్మరసృత్తియు నారికొప్పటన్.

మ. ఘనవార్ధుఁ దయదితప్రతాపహుంత భుగ్న్యాలావళిన్ వార్ధులిం
కనితోత్సర్గనవార్థనిభరితములై గావించి కౌతూహలం
బెనయంజేసి ఘనాళి వేంకటమహా కృష్ణక్షమాజాని యా
గ్యనుతుల్ గైకొని మించె దాతలకునో రా! దాతయై భూస్థలిన్.

ఉ. కొండలుమందరాగరసగుంభితమానసుఁడందు రెప్పుడున్
గొందఱు సుందరాగధృతిగుంభితమానసుఁడందు రర్థిరన్
గొందఱుపారిజాతమగుఁ గోవిదమండలికందు ప్రసారెఁ జే
రొగ్గించుదుఁ బారిజాతముఁ డని గొందఱు వెంకటకృష్ణభూవిభున్.

సీ. ఘనవాహవేదండ కాండజాసనకాండ పాండురాంబుజకాండ భవ్యకీర్తి
స్వారాజతనయావర సారసాస్త్రకుమార ధారాధరోదార దానశాలి
ఉడురాజ రాజరాజతనూజ నలరాజ బలవైరిజమనోజ లలితమూర్తి
బిసభుక్త్రగం గాంగిరస చక్రిపుంగవ గంగోత్తమాంగ రంగత్కృతీశ
డాయతాహవరిపు మనోజాయమాన చటులతరశౌర్య కదళీగజాయమాన
నోత్సరవగాహవిక్రమదుర్దముండు పృథివిఁ బెంపొందు వేంకటకృష్ణవిభుఁడు.

చ. విరతివహించివర్ణ్నలిపు వెంకటకృష్ణ నృపాలనాళి వి
స్ఫురితయశంబు పంకరుహసూతి పడంతికి దేవదంతికిన్
గరకరితారకానికరకాంతికి మేల్మగరాలదొంతికిన్
బరువఁబ్రసూనమల్లియలబంతికి నాగగనస్రవంతికిన్.

సీ. అడఁచెరిపురాగ్రిసేనాత్మభూశక్తి బలాన్వితుఁడై విజయానురక్తి
నలరారుమహితనయవ్యక్తి దానపటిమ విబుధావనక్రమతఁ దనరి
భజనీయ మధురధర్మజనకత్వ నిరూఢి సత్యభామామనోజ్ఞతఁ జెలంగి
యరిదరస్ఫూర్తి శోభగణదీప్తా ప్రాప్తి గోత్రోద్ధరణశీలఁ గొమరుమిగిలి
యనుపమద్వారవతిని మున్నవతరించి కీర్తిశోభాదయాగుణస్ఫూర్తిమించి
పుడమి దాల్చాన్వయంబున బొడమినాటి కృష్ణుడనఁ బొల్చె వేంకటకృష్ణవిభుఁ

మ. అలరెన్ వెంకటకృష్ణభూధవుని కీర్త్యాత్మ మురల్లోకపా
లలతాసన్వితలతన్ సిరిన్ బ్రిబ్రి కల్యాణకమహాభ్యుద్ధము

ర్గలవారిత నశేషమంగళగుణాలంకారయై ధారుణీ
స్థలి రామాంబ పతివ్రతామణులలోఁ దామేటియై యెన్నఁగాన్.

౪. అగపిం గాగ్రిగణ్యుఁ గొనియాడఁగ శక్యమె దాట్లవెంకట
క్ష్మారమణున్ సుధీహృదయ సంభ్రమకీర్తిఁ దదీయ భూతిత
ద్భూరిసునీతి బంధునృపతోషణనూతి తదుగ్రహేతి దు
ర్వారవిరోధికానన దవజ్వలనోజ్వలహేతి బాపురే.

౫. అసమాస్త్రిం దశరీరుఁడంబుద మహార్యావాసి యంభోధిభం
గ సముత్పన్న మహీప్రభుండు విషభూతాప్రాననుం డాసమీ
రసఖుం డాశ్రియభోజి వెంకటమహారాజేంద్రు నీదెవ్వ రి
వ్వసుధం రూప విత్తిగ్ని నిమ్నతల భాస్వద్వాగ్విభిస్ఫూర్తులన్.

౬. రణభేరికా నిర్భర రవశ్రవణమాత్ర గిరిగుహాల్ కేళిమందిరములయ్యె
శయఖడ్గధళధళ చ్ఛవినిరీక్షణమాత్ర మరుదశిపదము లుప్పరిగలయ్యె
ధ్వజనీపదోద్ధూత రజముగన్గొనుమాత్ర యవనాంకురవాటి మశనమయ్యె
గడిమిఁ బాయకనిల్చి తొడరుమాత్రివ యచ్చరలపొందు కరతలామలకమయ్యె
బరభయంకరదోర్గర్వపటిమఁ దనరు ప్రబలగడిమన్నె భూపతి ప్రకరమునక
టంచుశూరులు గొనియాడ నలరెజగతి, దాట్లవెంకట రాట్ప్రముఖదానవిభుఁడు.

౭. పోత్తుంగగిరిశృంగముల చెలువ సెలయేటివనరుహశ్రేణి లావణ్యలక్ష్మి
చంచలహరిణదృక్చకచక్య ముదారసమదేభహస్తచంక్రమణలీల
రమణీయమృదుతర ప్రతతివిలాసంబు కాంచనకళికా ప్రకాశమహిమ
లసమానకిసలయ విసరసౌభాగ్యంబు సుమచిరమేరు ప్రసూనమహిమ
లనుదినము భీషణాటవి నాత్మరోషి, దవయవత్ప్రంతి సూచింప నతను తాప
కలనఁ దాల్తురు దాట్లవెంకటనృపాల, మణికి నని నోడినవిపక్షమనుజపతులు.

౮. రాజశ్రీనిధి దాట్ల వెంకటమహారాజేంద్రు బాహాసిచే
నాజింబట్టపరాళి రంభకుచకుంభాశ్లిష్టసౌఖ్యోన్నత
శ్రీ జెల్వొందఁగఁ జేసి పాత్రక్తనవిటశ్రేణిన్ బయల్ ప్రచ్చు వే
శ్యాజాతంబుల కూర్మిలౌర మృగతృష్ణల్ గావె యూహింపఁగాన్.

౯. అరయుఁడల్లవియ భీకరభటావలి చేతిపందిరె తుటుములకొంపుదురములు
వివరింపఁ డవి యాశ్వకనికాయక రాగ్రి కరవాల చకచకస్ఫురితరోచు

లాలింపఁ డవియ సేనాధినాయకకాండ్రక జ్యాలతాళీల ఘనరవములు
పరికింపఁ డవియ చెచ్చెరమహోదగ్రదుర్భర భూరిభేరీభాంకణ నినదము
లనుచు నన్యోన్యకాందిశీకాలాప, కనఁగడిమన్నెదొరలు దవ్వులనె తొలఁగి
కడిమిఁ బరతురు దాట్లవెంకటనృపాల, సంగరాటోపవస్త్రహా సైన్యమునకు.

సీ. నీహార వాజాత్రనీ హార సురధునీ హారభూధరరోచు లపనయించి
తారకాహీర శతార నాశ పటీర తారకాధిపరుచుల్ దవ్వుల కనిచి
సారసాహితసుధాసార సాగర సాంద్రసారసాం శుశ్రీలఁ జౌకళించి
గోరాజధవ మరుద్గోరాజ భవసుధా గోరాజగజఘృణుల్ కుంకఁజేసి
యలరు మేదినియందాక యరుణధామ, సోములందాక యశదృశన్మాత్రమించి
సకలలోకైకవిహరణ చతురతాప్తి, దాట్లవెంకటరాట్కుమారానుకీర్తి.

గీ. దాట్లవెంకటరాట్కుమారానువిభుని తరుణిబుచ్చమకుఁ బతివ్రతాప్రగరిమ
నలయరుంధతి సాటియై యలరు నేము తనవిహీనకళావాప్తి తలఁగనేవి.

మ. ఘనుఁడవ్వేంకటరాజరాజమణి వేడ్కన్ గాంచె శ్రీబుచ్చమా
వనజాతేక్షణయందు నందనుల భాస్వత్కీర్తి నిర్ధూతచం
దనులన్ వెంకటపత్యధీశవర సీతారామభూకాంతులన్
సనయస్వాంతుల సాధురక్షణకళాసంక్రాంతులం దాంతులన్.

క. అతనిసుతాగ్రణి వెంకట, పతివిబుధావననిరూఢి భరితసుధర్మా
తతరతి బరభూభృన్మద, హృతి రాజపురందరుఁడన నెసఁగె ధరిత్రిన్.

సీ. ఊరుతరాళికలోచనోజ్వలజ్వలనార్చి మేనుసోఁకనినాటి మానశరుఁడు
ఘటజని స్ఫుటపాణిపుట సంభృతాపోశనక్రీడ కందనినాఁటిశరధి
యంధకగంధనిర్గంధనముష్టిబల్మికి లోఁబడనినాటి మేరుశిఖరి
వీరభద్ర ప్రచండ్రహార నిర్దళిత దంతసముత్కరుఁడు గాని నాటిసవిత
రూప గాంభీర్య ధీరతా రుచివిశేష, ముల ననుచుఁ దన్నుఁ గొనియాడఁ బడమినఁ
భూరివిశ్రాణనాంబు సంప్రష్టశిష్ట తతి, మహీజుండు వెంకటపతివిభుండు.

మ. అవియే సాటి సుకీర్తివిస్ఫురణతో నత్యంతధైర్యంబుతో
నవియే సాటి యజాండకర్పరసమగ్రౌదార్య తేజంబుతో
నవియే సాటియటంచు దాట్లకులదుగ్ధాంభోధిచంద్రుండు ధ
ర్మవిచారుండనఁబొల్చు వెంకటపతి క్ష్మావల్లభస్వామికిన్.

ప్రథమాశ్వాసము.

సీ. సురరాజగురుఁడు యుగంధరుల మెచ్చఁడో కింత ఘనతరనిజరాజకార్యసరణి
బలవైరిసుతకుమారుల వేవుఱఁగాఁగొన డేపారుఁబాహుభుజార్గళముల [illegible]
బలిదధీచుల నొక్కఁపరిఁ బ్రశంసింపఁడు బహుళదానశ్రీలఁ [illegible]
నలరాజ రాజనందనుల మాటవినండు భామామనోజ్ఞ సౌభాగ్యగరిమ
నాదికూర్మభుజంగకులాధిపతుల సరకు సేయఁడు ధరాభారధరణ [illegible]
ననినుతింపంగ బుధజనం బలరు జగతి దాట్లవెంకటపతిమహీంద్ర [illegible].

గీ. అవనిగణపతిరాజవంశాబ్ధిచంద్రుఁ డనఁగవిలసిల్లు రామభద్రాఖ్యనృపు [illegible]
తనయ వెంకాంబఁ గూర్మిమై నుద్వాహ మయ్యె దాట్లవెంకటపతి [illegible].

ను. సుజనస్తవ్యుఁడు దాట్లవెంకటపతి శ్రీ [illegible]
నుజుఁడు గాఁ ప్రియవరంగరంగదరిస [illegible]
ప్రజనాభీష్టఫలప్రదాతయయి సీతారామధాత్రీశ్వరుం
డజశక్రోపమబుద్ధి సంపదురువిఖ్యాతిం దగెన్ భూస్థలిన్.

గీ. భూనుతసుకీర్తిఁ జనకుఁడై బొల్చు పూసపాటి శ్రీ [illegible]
సీతమ వరించె రాముఁడా సీతకరణి, రమ్యయశుఁడు సీతారాము [illegible].

చ. పటుతరనీతిశాలియన భాసిలు తమ్ముఁడు [illegible]
కటపతి భూతలాధిపుఁడు గాంచెఁ దనూజులఁ [illegible]
విటతను సౌకుమార్యనిధి వెంకటరాజనృపాలు [illegible]
ద్వీటపి శృంగారమూర్తిఁ జినవెంకటకృష్ణమహీశు [illegible].

క. వెంకటరాజు హరిత్పూరిత, లంకష పాంసురయశో [illegible]
సంకలితహృదయుఁడాజి ని, రంకుశ బలశాలి [illegible].

చ. అనుపమ దాట్లసత్కుల సుధాంబుధిఁ దోఁచిన [illegible]
బనఁదగుఁగాని చో మృగనఖాంకురసూనము [illegible]
ఘనభుజశాఖలున్ గరతలచ్ఛదముల్ [illegible]
కనదురుకీర్తిసౌరభము గల్గున వెంకట రా [illegible].

సీ. కులగోత్రహరణకౌశల శాలిగాఁజేసెఁ [illegible]
బహుభంగదశలఁ బొల్పడి పవిత్రతచే [illegible]
కుటిలానుగతి కడుఁగాఁడిన క్రిందుపడఁజేసె [illegible]
శివధర్మభేదనోత్సేకంబుగాఁ జేసె బాహ్మ [illegible]

మఖవదిభవార్ధి శశిశేష మదనరామ గిరుశు లురభోగరుచిధృతి కీర్తివచన
సుభగతా సత్య సత్క్రియాస్ఫూర్తిఁ దనకు సరియనఁగమించె వెంకటక్ష్మావిభుండు.

ఉ. చెంగటికామధేను వరచేతివితీర్ణిమణీవతంస ము
త్సంగతలార్ఘ్యపేటి సరసంగల బంగరుగట్టు మందిర
ప్రాంగణ కల్పభూమిరుహ మొంకటికబ్బిన సస్యరాశి ముం
గొంగుపసిండి దీనజనకోటికి వెంకటరాడ్విభుండిలన్.

గీ. దాట్లవెంకటరాట్కుమందానువిభుఁడు, కాకరలపూడి సత్కులాకల్పమైన
నరసరాజక్షితీశు నందన వరించె, నలువిరించి సరస్వతీలలనకరణి.

సీ. శ్రీరామపాద రాజీవ చింతనసుధారసపాన ముదితమానసుఁడనంగ
రహిమించె వెంకటరాజకుమందాను కమనీయసీతాంబ గర్భసీమ
ఘతిశాలి వెంకటపతిని సీతారామరాజన్యమణి నరసరాజఘనుని
నారాయణాభిధాన నృపాలతిలకంబు నప్పలరాజాఖ్య నలరుమేటి
దనయులను గాంచె నియ్యోవురనుసుధాబ్ధి, కల్పతరుపంచకము బోలెఁ గమలబాణ
సుందరుల ధైర్యవిహసితమందరుల న, మందకీర్తి గుంభితహరిత్కందరులను.

వ. అంత.

గీ. అధికధనధాన్యపుత్రపౌత్రాభివృద్ధిఁ, దనరువెంకటరాట్కుమందాను వసుమ
తీశునన్నగు వెంకటకృష్ణమహీపుఁ, డొప్పె శివరామరాజ భాగ్యోదయమున.

శా. శ్రీరామాంబికయందు నామహీధవశ్రేణీవతంసంబు శో
భారమ్యాంగులఁ బుత్రిలన్బడసె నప్పలార్జ భూవల్లభున్
ధీరస్వాంతుని రామచంద్రవసుధాధీశోత్తమున్ సంగర
క్ష్మారంగ ద్విజయాంకు వెంకటపతిక్ష్మానాథ చూడామణిన్.

వ. అందగ్రజుండు.

క. అప్పలభూపతి పూర్వక, కుప్పలసితవిభవశాలి గుణనిమ్నగచే
నప్పలలాముఁబలుమగు, జెప్పలతాంతాయుధుండు చెలువుకలిమిన్.

ఉ. సారగభీరతా వినయ సాహస విక్రమ దాన కీర్తి తే
జోరుచిరత్వసంపదల సొంపున నిప్పటిరాకుమారకుల్
గారిల సాటియవ్వాంధకల్పకనాటికిఁ దాల్మివీటికిన్
శ్రీరవిరోధిశైల శతకోటికి నప్పలరాట్కిరీటికిన్.

ప్రథమాశ్వాసము.

సీ. తనమహత్త్వ మెంతయుఁ బొగడ్తకు బోటి విలసదౌదార్య [illegible]
దనయినస్ఫూర్తి సంతతమెన్నికకు మించి సన్మార్గగమన [illegible]
దనరాజవిఖ్యాతి వినుతి కశక్యమై పగచక్రభేదన [illegible]
దనధరాధిపతిత్వ మనిశస్తుతికి హెచ్చు ఘనగణ్య [illegible]
నతఁడు చెలువొందు ఘనవిబ్బందాభినంద్య, నిజకథామృత [illegible]
పూరితాఖండ కాండపంకేరుహాంస, రమ్యగుణ [illegible]

ఉ. ఒక్కవిపక్షఖండమున నుక్కఱిగట్టినగారి పోతి నే
యొక్కడయారె సంగరమహీస్థలిఁ బెక్కువిపక్ష [illegible]
వ్రక్కలుసేయ నింతకయు నాటి [illegible]
మ్యక్కలశాబ్ధి శీతకరుఁడై తగు నప్పలరాజుపోతికిన్.

సీ. నెరిమించరిపులగుండియలకు గాలంబు మత్తారి [illegible]
వికటాభియాతిజాతికిఁ గాలసర్పంబు గణుసరిపగర [illegible]
భీకరవైరిచమూకంఠపాశంబు దండిశాత్రవులకు దండ [illegible]
కఠినవిరోధిసంఘమునకు గరళంబు సముదాహ [illegible]
మహాగాంభీర్యశాలి దివ్యత్ప్రభాని, [illegible]
చటులగాథాసమాశు [illegible] సర్పకు, తిప్పమ [illegible]

క. శతమన్యువైభవుఁడు గణ, పతిరాడ్రిపునాథ [illegible]
నుతిఁగను బంగారమతన, సతిగా నప్పలసమాఖ్య [illegible]

సీ. కనుసన్న మెలఁగు నేర్పునసి చెన్నగఁగాని [illegible]
గురుగభీర రసానుగుణప్రవృత్తిఁ దగుఁగాని [illegible]
కనదవినాభావమునఁ బ్రవర్తిలుఁగాని [illegible]
దతిమృదూక్తులకాని పతిసమ్మతి [illegible]
దార యప్పలభూవరార్ధాంగలక్ష్మి, [illegible]
తామణికి దామరసమందిరామరాను, [illegible]

చ. అతనియనుంగునమ్ముఁడు సమగ్ర [illegible]
హతహరిశౌర్యసంగతుఁ [illegible]
క్షితిఁదగురామచంద్రనృపశేఖరుఁ [illegible]
శతిలకుఁ డప్పలాఖ్యతనుజన్వయి [illegible]

క. అతనియనుజుండు వేంకట, పతినృప మార్తాండుఁడనఁగఁ బ్రబలెనహితో
ద్యాతక్షోభాపటలార్కి, కృతసంయుగరంగ భీతరిపుకౌశికుఁడై.

శా. శూరాగ్రేసరుఁడైన వేంకటపతి క్షోణీతలాధీశ్వరుం
డౌరా! వీరవిరోధిఖండనచణుండై మీఱి సౌరాంగనల్
బాయక్ దివిషు గంతరిక్షసరణిన్ బ్రాంచన్నవీనాధిపా
దారాలింగన సంగమ ప్రనిత సౌఖ్యాయత్త చిత్తాబ్జులై.

సీ. తనప్రాపు గోరివచ్చిన సుధీజనముఁ దార్కొను లేమితమిఁ బాపు ప్రొద్దుపాపు
తనకల్మి దండజేరిన దీనజనరాజి మదినిబ్బరపు నొప్పిమాన్పు వెజ్జు
దనదయాదృష్టిఁ జూచినవారి నెవ్వగ తీవ గమిఁ ద్రుంచువాఁడిసురియ
దనప్రేమ ననుసరించిన బుధావళి పేదరికపు టేనుగవంచు మెకము జేయు
భళిర ! యిటువంటి మేటి యీజలనిధాన వలయితాఖండధారుణీస్థలినృపాల
తిలకములలోన వాసిఁ బ్రవ్వగలఁడె యనఁగఁ, బ్రబలె శ్రీ దాట్లవెంకటపతివిభుండు

మ. హరిశౌర్యుండగు దాట్లవేంకటపతి క్ష్మాధీశ బాహాసి శ
క్తి రణక్షోణిభయంకరాకృతి రిపుగ్రీవాంతరాస్రుగ్ఝరీ
తరసాస్వాదనవృత్తిమత్తిలి మహోద్యద్భూత భేతాళని
ష్ఠురహస్తాంచలతాళసంగతి నటించున్ బెక్కుచందంబులన్.

సీ. మనమధువ్రతసేవ బొదలుకల్పకశాఖి రతిమనోహరుఁడనంగఁ దనర్చు
విసముపుక్కిటఁ బూని బుసకొట్టునహిరాజు తమిజన్నపద్మిని దవులునినుఁడు
భువనజాతవిరోధి పూర్ణిమాసితరశ్మి బహుభంగదశలఁ జేట్పడు బయోధి
యాశ్రయాశనమైత్రి నలరు నంబరమాతి కులగోత్రదమనుండు కులిశహోత్రి
సజ్జనవిత్తర్తి వరరూపసరసవచన, పృథులదిసుకీర్తి గాథ గాంభీర్యవిభవ
జలనిధి శ్రీల నెవ్వారు ప్రతి ధరిత్రి, దాట్ల వెంకటపతికి నుదారమతికి.

ఉ. గణపతి రాజవంశఘన కంధిసుధాకరుఁడైన నర్సరా
ణ్మణితనయన్ బ్రభూతనయ నవ్యసమస్తగుణాలవాల స
త్ప్రణుతసుశీల నచ్చమఁ గరగ్రహమూన్చె విరోధిభూమి భృ
త్తృణశిఖి దాట్లవేంకటపతి ప్రభుఁడ ద్విజరాలికైవడిన్.

మ. అనఘశ్రీనిధి దాట్లవేంకటపతి క్ష్మాధీశ్వరుం డాత్మనం
దనుఁగా వేంకటరాజసోదర గతప్రాసోదయున్ సజ్జనా

ప్రథమాశ్వాసము.

తను శ్రీవేంకటకృష్ణనాగమ విధివ్యాదిష్ట వృత్తి
ధనధాన్యాంశుక భూపరిదానముల విప్రవ్రజంబును
చినవేంకట కృష్ణనరా, వనజాక్షీరమణుండొప్పె
ఘనశౌర్య దానపావక, జనితశిఖా దగ్ధవైరి జనకాననముల్.
. వేంకటకృష్ణభూవరుని విశ్రుతకీర్తికి సాటిఁబూని
క్షంకర పంకజాహితులు జాలక యోఁడఁగఁబోలుఁ గాక
వంకిలిదాల్చి వారలనయంబు శిరోజ శిరోధికాంశు న
శాంకరుచిచ్ఛలంబున సమగ్రితరాపయశ
. రతిపతియే శుభాకృతిఁ బురందరుఁడే చిరభూతిఁ గర్ణుఁడే
వితరణశాలి దాల్చినవేంకట కృష్ణనృపాలు నెన్న
రతిపతి యే శుభాకృతి పురందరుఁడే చిరభూతి కర్ణుఁడే
వితరణశాలి యం మఁబృథివిస్థలి నెంచు సుధీసమూహముల్.
. జలజారాతిమదిన్ గ్రసించె జలముజ్జ్వలంబు మెండైన
డలలో డాగెఁ దృణంబునోరఁగరచెన్ జంభారినోరన్న
కులపాటుంగొనెఁ గల్పభూరుహము లోనుల్ మెచ్చ శ్రీ
తుల్యుఁడౌ వేంకటకృష్ణదాతృతకుఁ జేతోభీతి
. వెలసెన్ వేంకటకృష్ణభూపతి భుజావిఖ్యాత
జ్వాలనార్చిం బరిభవించు వైరిపురభస్మం బూని యా
ర్త్రులసత్కీర్తికి సాటిరాబెనఁగుఁ దారాభ్రగ
గలదుర్వారకళంకకాళిమదొలంగ న్వాన్నెఁగావించు మన్.
. శ్రీకరపూసపాటికుల సింధుసుధానిధి రామచంద్ర
త్రీకమనాత్మజాత యువతీమణి సద్గుణరాశి నుతి
శ్లోక వరించె భద్రిమను శోభివచః కలనాని రక్త
ర్వీకరమాలి దాల్చినవెంకటకృష్ణ నృపాలుఁడర్మిలిన్.
చినవెంకటకృష్ణక్షితి, జనపతిభద్రాంబయును సౌందర్య
వనజాంబకు వెంకటపతి, మనుజేందుని గనియె సుజనమాన్యుని
తమ్ముఁలిరువురుఁ దను సంతతమ్మనుచిత, భక్తి సహితమ్ము
భాగ్యముల మించి సజ్జనపరిణుతిగాంచి, పుడమిఁబొలుపొంద

మ. విభవేంద్రున్ పరిభవించి రప్పలమహోర్వీజాని కయ్యిందిరా
నిభ బంగారమకిచ్చు రాత్మజులు సన్మిత్రప్రతీకాశ కీ
ర్తిభరుల్ వెంకటకృష్ణ వెంకటధరాధీశుల్ సుధాంభోధిఁ గౌ
స్తుభ చింతామణులట్టులన్ సహజతేజోదాన ధౌరేయులై.

క. వెంకటకృష్ణక్షితిప ప్రు, గాంకుఁడు విలసిల్లె గువలయావన సునిరా
తంక కళాస్ఫూర్తినరిభ, యంకర సంచారకళలయందగ్రజుఁడై.

సీ. భుజవిక్రమక్షమాభూతికీర్తులతీవి పంచాస్య గోరాజ పతిమఁదాల్చి
నీతిదాల్పత్వ సూనృత ధైర్యములకల్మి కాలకంధర ధర్మశీలఁగాంచఁ
బటుతనూబలకళాప్రజ్ఞా కృపులబొల్చి మరుపశ్వరాత్మ భూగరిమలొరయ
వచనగభీరతా రుచిదయామహిమ లమృతాబ్ధిగురుధామసమలఁ బూను
నౌర యితఁడనవెలసె దిగంగనారు, ణాంశుకీభూత తురగపురాగ్రదళిత
రాజితాహిత భూపాబ్జరాగ పాంసు, పాళి వెంకటకృష్ణభూపాలమౌళి.

చ. అలఘుతరాంబ కానలశిఖాభిహతిన్ సముదాత్తనుద్విష
జ్జ్వలదవలేప జృంభణము వాపిసమంచితగోత్రధర్మకా
శలధృతియై యహీనగుణసంపద రాజవతంసుఁడై యనన్
వెలసెఁబొగడ్త దాట్లకుల వెంకటకృష్ణ నృపాలుఁ డుర్వరన్.

సీ. పెనురాయి పెలుచ మూపున మోచుకొని క్రుంగబడి యప్పళిమునుంగు బహుగుఁదౌ
కలితమదాసన్న గండాప్తిఁ దమయొకల్ దారెరుంగని మహోద్ధతులకొరగి
పాపవిస్ఫురణ చొప్పడియున్న చోఁ గదలనికఠోరాత్ముల చనువుకొని
వినినగానకకన్న పినకకోరల విషంబెడలఁజిమ్మెడువాని నీసడించి
ప్రిమద మిగొరాత్త రత్నగర్భాపురంధ్రి, మానితైశ్వర్యనిధి నపరిమత్తసరస
హృదయ మృదుభాషణాస్పద వచనకలన, దాట్ల వెంకటకృష్ణభూ నృపునిజేరి.

ఉ. లాలిత దాట్లసత్కులకళానిధి వెంకటకృష్ణ భూవరో
ద్వేల యశస్సుమగ్రిరుచి విస్ఫురితభూతి నిరూఢపోర్చ్ఛల
శ్రీలసమాన మేధలొనరించు మెఱుంగులు గాంగభంగ కిం
ఛోళికి నంశుమాలికిఁ దిశూలికి గాలికిఁ దమ్మిచూలికిన్.

సీ. ఏమేటిసంపత్తి ధీమదార్యారామ సంతానమునకు వసంతసమయ
మేధీరుభుజయష్టి సాధుకీరకలాపమునకు మంజులఫలస్ఫురితశాఖి

యేధన్యుదాన మహీశ దీనార్థి హృత్ప్రియదాత్రికిఁ గళానిధానద [illegible]
మే పుణ్యచారిత్ర మెంతే కవీంద్రదిరములకు మధు [illegible]
నతఁడు జెలువొందు నగధీరుఁ డరివిదారుఁ, డధిక [illegible]
శూరుఁడధ్యాత్మవిద్యా విచారనిరతి, శాలి వెంకటకృష్ణ [illegible].

. విమలయశుండు డాట్లకుల వెంకటకృష్ణుని శౌర్య [illegible]
సమధికపాణిఖడ్గదళితోఙ్కులకు న్మృద వైరిలోక [illegible]
జ్యములతిమాత్ర నిస్తులత రాజ్యములయ్యె మరాగ్ర [illegible]
త్కమతి నృపాలగోత్రములు గోత్రములయ్యె [illegible].

. అతనుశాత్రవగర్వహారణదీక్షాయాధి నలరారుట [illegible]
యసమాననవనిధాన సమృద్ధివెలయుట [illegible]
యకూర నరరక్షకాసక్తి నెసగుట [illegible]
పరచక్రవర్ధనప్రౌఢి దీపించుట [illegible]
యును దుఁగవిబుధులెన్నఁ జెన్నలరి [illegible]
కీర్తిముక్తాఫలుండు రక్షితవసుధ, శాలివెం [illegible].

౬. విరహితశక్తి శాత్రవులు వెంకటకృష్ణున [illegible]
ధరములకెక్కియు న్భయముఁ దాల్చిరి [illegible]
హారతఁగటీతటీగరిమ [illegible]
ద్వారజయశంఖచక్రకరవాలశరాసన [illegible].

౭. విలసితమూర్తి డాట్లకుల వెంకటకృష్ణ విభు [illegible]
తుల్లికుసిరుల్ ఘటించి కృపతో [illegible]
తలఁదల వాపజేసినని తజ్ఞులు [illegible]
రిలఁగొని యాడఁగా విని కవీశ్వరు [illegible].

. స్థిరతరసుకీర్తిశాలి కన్గొండిడివంశ, [illegible]
సుగుణసీతమకుజనించె సుందరాంబ, [illegible].

౯. శ్రీమద్వెంకటకృష్ణభూపతి [illegible]
బాహుత్రద్వీపరాజయాన [illegible]
రామారత్నము భంగి [illegible]
శీమానేత్రుణికీతి లోకమభి [illegible].

గీ. పతివిహితకార్యకరణి శోభనగుణావలంబ విలసిల్లె శ్రీసుందరాంబ భళిర
పుట్టినింటికిగండముల్ మెట్టినింటి, కవనిఁజెలితనమిడుగౌరి నపహసించి.

సీ. సజ్జనస్థితియోగ్య సౌభాగ్యలక్ష్మీధురంధరతాస్థితి రతియకాదె
మహనీయతరసుధామధురవాక్య విశేషరచనావిభూతి భారతియకాదె
యాత్మనాయకసపర్యాభక్తి భావనోచితమనోగతి నరుంధతియకాదె
హితబంధుజనమనస్స్పృహణీయశాశ్వత సంపదున్నతిరమా సతియకాదె
యనుచుఁగొనియాడ నెగడె రాజాధిరాజు, దాట్లవెంకటకృష్ణ భూధవుని సాధ్వి
బుధజనసురద్రుమవల్లి సుభూమితల్లి, సురచిరగుణావలంబ శ్రీసుందరాంబ.

గీ. సుందరాంబయందు సుతసులక్ష్మీనరసాంబసుతుని నప్పలాఖ్యమతియుఁ
సీతమావధూటి జెంది వెంకటకృష్ణ రాజపుంగవుండు దేజరిల్లు

ఉ. ఆనయశాలి తమ్ముఁడుగుణాగ్రవరమ్ముఁడు బంధులోక స
న్మానఘనుండు భోగశతమన్యుఁడు ధన్యుఁడుదారరూప లీ
లానిధి కీర్తిరంజితకశాంధి వెంకటరాజమేదినీ
జాని కవీశ్వరుల్ పొగడఁజాలరు వాక్కున నమ్మహాత్మునిన్.

సీ. తనతనూసుకుమారత మనోజరాజరాజకుమార రాజి రాజసము దెల్పఁ
దనమహాశౌర్యస్ఫూరత శతారహరికిశోర మయూరగమన గౌరవము జూపఁ
దననిరంతరదాతృత ఘనాఘనసుమాఘవనవనీకామధుఘ్నత నింపఁ
దనసముజ్జ్వలసమాఖ్య నవారవిందచందన శరత్కుందకుందరుచి దాల్పఁ
దనమనోవార్య గాంభీర్య ధైర్యపటిమ, లమ్మలకూలంకషాధిప శమనదమన
శైలలీలాపరిస్ఫూర్తి నోలిసెరపఁ, దనరె వెంకటరాట్కుమారుండు విభుఁడు.

సీ. తనువెల్ల విషపుంజమని పయోనిధి రోసి తృణమండయని రెల్లుఁగోలఁగనడఁచి
గతిలేనివాఁడని క్షితిధరాగ్రణిఁబలికి కుడిజికుత్కనని సంకుసాబగు డెగడి
పాపజాతియటంచు ఫణిరాజునిరసించి ముసలియటంచు హాలాంకుఁ గసరి బెచి
బహుభాషిణియటంచు భారతినెగ్గాడి గుహగంగునని హరకోడమునొంచి
యఖిలబుధలోకనుతిపాత్రమై యఖండ, పద్మగర్భాండభాండప్రపంచ సంభృత విమల
తరసుధారాశినాఁబొల్చుఁ జిరసుకీర్తి, గలసుకృతి వెంకట త్రిమంత్రి విభుఁడు.

ఉ. భూనుతకీర్తి కాకరలపూడి కులాంబుధిచంద్రుఁ డార్య గ
ణానిపుణుం డహీనగుణసాగరుఁ డచ్యుతరాము నందనన్

జానికమన్ దయావిశయశాలిని వెంకటరాజమేదిని
జానిపరిగ్రహించె సిరి శౌరివిధంబున వార్యులెన్నగాన్.

గీ. అప్పల క్షితీశ్వరా చ్యుతరామరా, జులను గాంచె సకల సుజననుతుల
విభవకీర్తి శాలి వెంకటరాట్కుమారుం, డానువిభుడు తనదు గారవలన.

సీ. కాళ్యానవద్యసురేంద్ర సాంద్రవిభవ వైభవాకరము శ్రీధర్మవరము
సకలవేదపురాణ శాస్త్రప్రవీణవిద్వజ్జనోత్కరము శ్రీధర్మవరము
సమరబాహాటోప శాత్రవభూపచేలస్తాపకరము శ్రీధర్మవరము.
ఫలపుష్పపల్లవ పాదపశోభితోద్యానబంధురము శ్రీధర్మవరము
నిరుపమాగార గోపురావరణ పార్శ్వ్య, నిర్మితామూల్య కళ్యాణ నిఖిలరత్న
కాంతిసంతాన పరివృతాశాంతరము ప, దాసుజన మనోహరము శ్రీధర్మవరము.

మ. తనకాధర్మవరాఖ్యపట్టణ రమాతన్వంగి సాక్షాత్కరిం
చి నిజార్చా పరతంత్రయై మెలగె నాగజెన్నొంది శ్రీసుందరాం
బ నవీనానుపమానభోగములు దేర్పం దాంజనప్రీతి నిం
పెనయన్ శాశ్వతభూతి వెంకటమహాకృష్ణప్రభుం డచ్చటన్.

మ. అనవానందన్ రతిసుందరీ నయన పద్మానంద సంపాదనా
తనలీలాన్వితుడై మహోగ్రరిపుజాతస్ఫూర్తియై లోకవ
ర్ధనకారి ప్రతిభాధురీణ సుమనోధర్మార్థ్యుడై బాంధవా
ర్యనుతిన్ వెంకటకృష్ణభూపతి మహీరాజన్య కందర్పుడై.

సీ. ఒకగోత్రధర్మ ముత్సుకతాప్తి బూను నేరుపుగన్న నతని పౌరుషమదెంత
యొకనరునెట్టకేలకు దోర్చి యేచి రంజిలుచుండునతని దాక్షిణ్యమెంత
యొకపంక్తిగళు నాజి నోడుచు బల్మి వహించి దీపించునతని యాటోపమెంత
యొకతరి నోపగిరిల్వ శౌగిగర్జిలుచు గొండలనీగు నతనిదానంబదెంత
యను మనగు భవ హరిరామ భుగలనిఖిల, గోత్రినర్తక సృష్టి దాకొనగ
బహుళరిపుపంక్తి గళవ్యాప్తి బహువిలిప్త, నెసగు శ్రీనాట్ల వెంకటకృష్ణ విభుడు.

మ. పటుదాతృత్వ గభీరతా వినయ సంపద్విక్రమ శ్రీలనొ
కట మందార సరస్వదంగిరస పాకద్వేషి పాథోధిన
విటులీడో దురుగాక యన్యులెనయే వర్ణ్యుల శ్రీనాట్ల వెం
కటకృష్ణక్షితిపాలమౌళి కరిలోక గ్రాహ దంభోళికిన్.

సీ. తనయురంబున భామకౌఁగిలరంజిలఁగ రేగాచు [illegible]
దనమత్త మధుపాత్తతజగింగను నవభామ వెలిగన్నులు [illegible]
దనపంకజత్వ సందానన్నాత్రి కొలఁగ [illegible]
దనసన్నిహితగంధ వశలగట్టు సుగంధాతి [illegible]
బారవనుఁబౌలఁదరమికస్సాగరజను [illegible]
రొసగుశ్రీవాట్లపెంకటకృష్ణభూప, [illegible]

శా. సుశ్రీవసుస్రకుమార గారు వ్రిఁ [illegible]
విశ్రాంత్తిశ్లిగకీర్తిసంతుఁడవు సంవిస్నిగ్ధ [illegible]
రా? శ్రీమంతులకెల్ల మేటియనఁగా [illegible]
జశ్రీ వెంకటకృష్ణభూరమణుఁ డా పండా [illegible]

— షష్ఠ్యంతములు —

క. ఏతాదృశగుణమణికిని, [illegible]
జాతనభోమణి కపఘున, [illegible]

క. లలనాస్మృతునకు సంగర, [illegible]
జ్వలనార్చిష్మల నాగ్రిహ, కలనా [illegible]

క. అజభామాహిమఘామా, భుజభామ [illegible]
రిజనాకృతశుభమతికిర, విజనా [illegible]

క. కరుణామరందలహరీ, భరణ [illegible]
గ్రిరసాదంచిరవాక్యము, ధుగతా [illegible]

క. భీమాహితసమరస్థితి, శ్రీమతికి మనో [illegible]
శ్రీమత్వేంకటకృష్ణ [illegible]

వ. అభ్యుదయపరంపరాభివృద్ధిగా [illegible]
హాప్రబంధంబునకుఁ గథాప్రారంభం బెట్టిదనిన.

— కథాప్రారంభము —

చ. స్థిరఁదగ నేలు ధర్మనిరతిన్ జనమేజయ భూతలేంద్రుఁడ
కరిపురి రాజధానిగను గౌరవవంశ సుధాకరుండనం
బరగియరుల్ దలంక ఘనమార్గ పరిభ్రమదైకవృత్తి మే
దుర సుమనః కదంబ పరితోషణకారి కళా కలాపుఁడై

చ. అతఁడరి భీమవిక్రమ సమగ్రిత జీవనరాశి వేష్టిత
క్షితిభరణప్రవీణుఁడయి చెల్వువహింపగ నిట్టు కొల్వునం
దతులతపో మహత్వనిధి యగ్యమతేజుఁడు శాంతవర్తనా
న్వితుఁడగు పైలనామక మునిప్రవరుండొక నాఁడు వచ్చినన్.

క. భూరితర భారతకథా, పారఁగతు సుగుణసాంద్రుఁ బైలమునీంద్రుం
జేరి జనమేజయుఁడు నయ, మారఁగఁ బ్రణమిల్లి భక్తి నాతనికనియెన్.

మ. అనఘుండా సకలశ్రుతిస్మృతి, పురాణంబుల స్వక్రియ
ఖ్యానలింపాముల భూరిసంభ్రమ రసాక్రాంతాత్ముఁడంజేసి యొ
య్యాన నస్మన్మహాజన్మసంచితము పుణ్యంబెట్టిదో మీరలిం
పునని చొప్పిటకి నేగుదెంచితిరి సంపూర్ణానురాగంబునన్.

క. మీరాక సకల శోభన, కారణము స్వార్థ సిద్ధిఁ గాంచితిని విప
ద్భారంబెడదొఱిగితి వి, స్ఫార శ్రీసుగుణసాంద్ర పైలమునీంద్రా.

క. ఘనుఁడగు వైశంపాయన, మునివలన నశేషధర్మములు వింటిని నా
విననియది గలదొకటి దా, నిని నాకెఱిఁగింపవలయు నేరుపు మెఱయన్.

ఉ. పుణ్యకథాప్రసంగము లపూర్వములైనవి తెల్పువాక్యనై
పుణ్యము నీకగల్గునని బుద్ధినెఱుంగుదు విష్టపత్రయీ
గణ్యుఁడు సీరి పుత్రి బలఘుస్మరగాపాతుప్రిన కుగ్రశాత్రవా
రణ్యదవాయితాకృతికి రాణగఁ జేయు చరిత్ర చెప్పుమా.

వ. అనిన జనవల్లభున కల్పాంత మాధ్వీకమాధురీణవచనంబుల నమ్మునివల్లభుం డిట్లనియె.

క. వినుసావధానమతివై, ఘనవాహనుపట్టి పుట్టి కళ్యాణకథన్
విన నఘశ్రేణులుడుగు, త్యేనుపము తాక్షిణ సంభ్రమాపాదియగున్.

ఉ. వెన్నుని నాభిపద్మ ద్వారవతి విశ్రుతసద్యకవాటగోపురా
భ్యున్నత సాలసౌధములు భూరిమనోహర నూత్నరత్నదీప్తి

న్నలువొందనాకపురి దీనికిఁదీ సెయనంగ బుద్ధిసం
పన్నత విశ్వకర్త యసమానచమత్కృతిఁ జేసెఁ జేసె ప్రేమనన్.

సీ. ప్రాకారగోపుర బలభిన్మణిద్యుతుల్ కారుమొగులదాయఁ గదనరఁదోఁ్రయు
మందిరకురువింద మణిబృందదీధితుల్ జగలుమానికము తేజమ్ములఁగ్రమ్మ
గుడ్యగారుత్మత గురుకాంతి సంతతి ప్రాద్రుబాబాడాలు పొలుపుదనరు
సౌధహీరకలాప సమధికరోచులు పండువెన్నెలనిగ్గుఁ బాగఁజిమ్మ
సౌధశిఖరాగ్రవిరచిత, చర్మ్రకలశతటవి కీలితవిమలముక్తాకదంబ
రుచిర మాఘూతతారకా, నిచయ మన్నగరి విభవ మొప్పఁ బరము వాగ్వరుసు

చ. పురహరి నీలసౌధములు బొల్చుతదంతర ఖేలదైణదృ
గ్వగచరణాబ్జనూపురరవ స్తనితభ్రుకుటీంద్రచాపకా
యరుచితటిత్ప్రచాగ్రి నవహారఘనోపల మండలీ నిరం
తరగతి ఘర్మబిందుజల ధారలచేస్తనయిత్నులో యనన్.

ఉ. తేటగు నిల్వుటద్దముల తేజమునందగు సాలభంజికల్
బాటిలు నిద్దపుంగరుడ పచ్చల కంబము లాయతోజ్జ్వల
స్ఫాటికవేదికల్ చలువచప్పరముల్ మణిమంటపంబు లె
చ్చోటను జూచినన్ నగరిసొంపు గణింప విధాత కౌరా పునే

క. పురసౌధ కవాటతట, స్ఫురదురు మణిబింబ దంభమున నానాది
గ్వరనికరము దౌవారిక, గరిమన్విలసిల్లు దేవగణము నుతింపన్.

ఉ. భుక్తికిముక్తికిన్నెలవు పోల్పగ నిందుజనింతమందు నా
సక్తసుధాంధసుల్సకలజంతుమిషంబున దోపఁజూచి సు
వ్యక్తినథోజగన్నిలయు లన్నగరీపరిఘాంతరాళ వా
ర్వ్యాప్తిఁ జరింపుదుండ్రి హృదయోదిత సంభ్రమజృంభమాణులై.

శా. పోరాముల్మణి గోపురాగ్రముల నేప్రొద్దున్ నిలింపుల్నితాం
తారామస్ఫుట సూనగుచ్ఛమకరందాసారశైవాలినీ
తీరాంభస్సరసీవిహారముల నెంతేనిర్గతశ్రాంతి నా
యూరన్నిల్చి సుఖింపుచుం డ్రనుదినం బుత్సాహయుక్తాత్ములై.

చ. జిలుగుపసిండి ప్రాతపనిఁ జెన్నగు మేడలఁ జంద్రకాంత మం
డలరుచి మద్దవాకుముల డగ్గరిసారెకుఁ దొంగిజూచు క

న్యలము ఖలక్ష్మీకోటి మనుజాపగ పద్మములంగాని చోపరా
స్థలినవి యేలతాల్చునయాశ్రంబు మిళింద ఘన్నకీచ్ఛల [illegible]బునన్.

చ. నగరిప్రవైభవోన్నతిఁ గనంబగు నష్ట[illegible]వనంబునన్
మృగనయన ల్గిడంగి విపరీత పరీలనముల ద్రిప్పిదప్పిపా
ఖ్యగణిత కాంచనస్థగిత వార్త్రయలాంతిక సూర్యకాంతపా
న్నొగిలి చరింపు మండుడు రసాసను ధాంతశిలాలయంబులన్.

ఉ. ఉన్నతసౌధ శిఖరపులుజ్వలసాల విసీలకాంచులు
ద్యన్నిలయాబ్జరాగ ఘృణ[illegible]బరిధిఁ దగనన్[illegible]
ల్పన్నతదేవ సింధుజలజాతహితపరిభవా [illegible]
ల్బన్నగ నిండుఁగూడెనని [illegible]

చ. పురిఁబుషితాహి భుక్ప్రకరమున్ గని కాంచన సౌధ[illegible]
పరివెలయన్ని జాళ్వగళ బద్ధభుజంగము జాతిభీతిలోఁ
గెరలునటంచు భానుఁడిదె గ్రిసలఁ బోవఁగ నాటనుండియు
స్థరణిపరిస్థితిగాంచె నయనద్వయ సౌజ్ఞజనుల్ [illegible].

క. బలభేది నీటిసతులకు, గలిగినజవ్వనము [illegible]
లలనల సమర్పిశతధృతి. యలరెడినను [illegible]

క. సోముని కళలో మెఱుఁగిడు, కాముని[illegible]
శ్రీమెఱయు ప్రీతిమలోయనఁ, గామినులున్న గతి [illegible]

క. నానావిధ ఫలపల్లవ సూనలతాపుష్ప[illegible]
ద్యానవనీజముల నిజా[illegible]

మ. పగన న్నార్లు[illegible]
న్నారయుంగాయది [illegible]
గ్గరు లేకానన పరక [illegible]
త్వ రవా సాంగ్ల సమగ్రి [illegible].

మ. అరినిర్భేదనశక్తి [illegible]
స్థిరసామ్రాజ్యసమాఖ్య [illegible]
ద్వర సంపూర్ణక [illegible]
బురరాజంబున రాజమండలము [illegible].

మ. నవసంఖ్యాకములౌ నిధానములతో నల్వొందు తా మిత్రికై
క్షువిధిన్ మాన్పఁగ లేడటంచు దక్షిణస్వామి స్వర్గంజాలిపె
కఱవుసంఖ్యల్ గలవిత్తముల్ కొఱకరు తా రార్జించి మిత్రావళిన్
భువి శ్రీమంతులఁ జేయు సుందరతరవిస్ఫూర్తిం గరాటుల్ విభున్

చ. పితృపతికొక్కఁడున్న పురభేదికి నొక్క వృషంబు రేవతీ
పతిపతికొక్క నాఁగలి పసన్ బరికింపఁగ నిట్టివారలే
గతిఁ గృషి జేసి భూమిఁ బ్రజఁ గావఁగ నేర్తురటంచు తత్పుర
స్థితపదజాల్ వసింపుదు రసర్గ్విని నిశ్చలవైభవోన్నతిన్

సీ. దివిఁ బాసి గ్రహరాజి భువికేగుదెంచెనా విపణివీథుల రత్నవితతు లమరు
నురగేంద్రి వలగంధగిరి వీడివచ్చెనా నాయలరు బోటుల గామ్ప మొలకలమరు
తటిదుత్కరము సచేతనకీర్తి వొచెనా నవవయః ప్రియదారజనంబుఁ దనరు
బలవైరి పెక్కురూపులు దాల్చి పాల్చె నాకమనీయ రాజవర్గంబు లొప్పు
భువనభయహారి యనంతభూరితనువు, లెత్తి విలసిల్లెనా మహోదాత్త బాహు
శౌర్యధారేయ సద్భట సంఘమొనరు, రమణ బెంపొందు నమ్మహారాజధాని.

గీ. హరివలగ్నలు మీనకటాక్షసరణు, లళికచలు కార్ముకభ్రూలతాభిరామ
లును ఘటస్తనులగుటఁ జేరొక్కనగఁ దత్పురంబు వెలయాండ్రు సౌభాగ్యరాసు లౌర.

సీ. పసగుబ్బ నీవండ నొసగదే చెలి వెలయాక నాదండ నీకేలగల్గు
ననబోఁడి వలువ గప్పినవి పూబంతులా యానతిప్రియము చేనంటవలదు
యొలనాగ యాత్మమిత్త్రేనాసఁ దావులా నెద మున్నయొకడు కొన్నదిసరసుఁడ
చెలిపలు దెరగుల చేవమ్మచూచెదు కల్వలా కొనలేని కాంతయోల
వెలది కాంచనమాలిక వలెనటన్న, బుధరత్నంబునకుఁ దక్క నొసఁగలకమ్మ
ననివిటులతోడ నర్మోక్తులాడికొనుచు, ననుదినము పువ్వులమ్మ్రెదురలవలచట

సీ. కరపాళి పుష్కర సరిదంబువులు గ్రోలునన్న చోనున్నతులెన్న నేల
యతిదీర్ఘదంత సంహతిఁ గొండలు బెగల్చునన బల్మికల్మిఁ బేర్కొనఁగ నేల
జలధుల రొంపిగా గలఁపఁజాలునటన్న రోషవిస్ఫురణవాకుల్వ నేల
పుడమి బాతాళంబు బ్రుంగదొక్కననంగ భూరిమదోద్వృత్తిఁ బొగడ నేల
యనుచు జనులాడ నైరావతాద్యశేష, హరిదిభంబులఁ దమసాటిబోరయనీక
నగరవీథుల ఘంటికానాదమెసఁగ, సంచరించు మహోద్దామ సామజములు.

గీ. ఇరువురను నీవల్లఁ బడవోవ్రియుఁ గనితదీయ, హారములనిరసించి పవనునికంటెనధిక
జవమున గమించుచు తత్పాంథాశ్వములఁ జూచి, దేవతాశ్వంబు వెలవెలబోవుగాదె.

క. అనగనగం గాంచోధిపతి, యై సెగడున్ హరి మనోభయానకసం
యమ హ్యానాసునసేనా ధర, దానామ్ఛల శక్రిబిఘుగ దర్పోద్ధతుఁడై.

సీ. లలితాయణ హాలాహాల శిరోభూషణశిరోగృహమేను తేమేటిపేర్కుణంబు
లతులితశ్రితిశిరో వ్యాహారసరణియే యుక్తిసూక్తమునిపేరోలగంబు
బహుళవిశ్వంభరా భరనిర్వహణభోగి యేదయాగుణశాలి మృదులశయ్యా
యభివర్ణనీయసు ధార్ణోనిధాన కన్యకయేమహాతుష్ట్ర వాహఁ పురంధ్రి
యలఁకనుపగుఁగఁసభాసమురాద్యశేష, యామినీచరసమవర్తి యక్షినుతాంఘ్రి
తామరసఁడాన్యభక్తభవామయార్తి, త్రిభువనఖ్యాతకీర్తి శ్రీకృష్ణమూర్తి.

క. ఆకృష్ణుఁడు, నిజహితకా, ర్యాకలనమెలఁగ నిచ్ఛలామోదరస
స్వీకృగమానసుఁడై ము, ల్లోకముఁ దనుఁబొగడఁగాఁ బలుండడింపొందున్.

క. రాముని సులకామినీయల, కామునిసతి దెగము సోయగము జవ్వనమున్
మైమెఱుఁగు [illegible] కంగన, శ్రీయిందున్ మిసుబోతె రేవతియనఁగాన్.

క. ఆరేవతి [illegible] వద్ధ [illegible] ఘ్నేశరీరఁ బుణ్యశీల గుణలతా
తారాను పీఠి [illegible] క, మారిక శశిరేఖ లోకమాన్య [illegible] గనియెన్.

ఉ. కనియాలి [illegible] నఖిల శాస్త్రనిర్ణ రాసికమున్
ధనధాన్యా [illegible] భూషణాదిక పదార్థ శ్రీలనత్యంతమున్
[illegible] నింపుచు [illegible] శుభోదకోట్లఁ [illegible] దవిం
చెనగా [illegible] నటన [illegible] స్ఫూర్తినమున్.

క. బాలిక [illegible] దనంబుల, కేలిక [illegible] నాటి [illegible] డుపమ్యా
న్ర్తాలిక [illegible] లిక మదనుని, [illegible] సగిది [illegible] యకెర్కెన్.

వ. అంత.

మ. అసమానోన్నత సౌధశేలన రోజాక్షి నఖావ్రిగల
వ్యసన [illegible] సనోన్న [illegible] మాలా [illegible] జీవనా [illegible]
త్యవను [illegible] రాజి [illegible] సౌంద [illegible] భాగ్య [illegible]
నసవాం [illegible] ఘుమున్.

సీ. [illegible]
[illegible] కలవిద్వ [illegible] మున [illegible] ఝాపులరత్నను [illegible]

సుల్లసద్భ్యాతి సంపల్లతాజాతి కేపట్టణోత్తంస మూపవనమయ్యె
ననవద్యహృద్య విద్యానటీమణికే నగరశిఖారత్నంబు ఖురళియయ్యె
సర్వభువనభయానకస్థానచటుల, దోర్దుర్గగౌరవగాఢ విక్రమద్యోతమాన
వైరిగిరికోటికేవీఁడు వజ్రమయ్యె, ననగనప్పురి జెలఁగు లోకాభివినుతి.

మ. అమితశ్రీ నిరతానమజ్జలధిమధ్యాఖర్వసర్వంసహా
ప్రమదాధీశకులాను బింబనికురుంబ ద్యోతమానాబ్జరా
గమణీచిత్రితనూత్నపాద కటకాకల్పాభిరాముం డుదా
రమనీషానిధి ధర్మజుం డలపురిన్ రంజిల్లు నధ్యక్షుఁడై.

వ. ఇట్లఖిలజనమనోహరుండును విద్యావిక్రమ వివేక వినయ వితరణ సంపద్ద్యోతమాన మానసుండునగు నప్పాండవాగ్రజుం డఖండ బలతేజోభిరాములగు భీమపార్థాదిసహోదరులం గూడికొని సుఖంబనుభవింపుచున్నయెడ నొకనాఁ డర్జునుం డనర్ఘ్యమణిమంటప వ్యాప్తనిజాంతఃపురంబునం గనకాసనంబుననున్న సమయంబున డాయవచ్చి యానందకందళిత హృదయారవిందయై నిజసుందరీరత్నంబగు సుభద్ర భద్రోచిత సవినయయుక్తభాషణంబుల నిట్లనియె

గీ. మనుజలోకనాథ మానితకరుణాస, నాథ యింద్రపుత్ర నళినమిత్ర
తేజ దీనకల్పభూజ నాకొకకోర్కెఁ దలంపుఁగలదు చిత్తగింపవలయు.

మ. తలికంబుల్ మణిభూషణప్రభృతి సత్కారంబులంబంప న
ర్మిలి నేనిందుల కేగుదెంచి భవదంఘ్రిద్వంద్వసేవారతి
న్నెలునొందం బహువాసరంబులకిఁ గొన్నేఁ డేగిపితాద్రిబం
ధులనేమంబు లెఱింగి వేగఁజనుదెంతున్ మీరలంపందగున్.

చ. జడధితుషారభూమిధరజాతల మైగల సోయగంపుడాల్
వెడగుఁద్రుణీకరించి హాలభృత్కులకామిని గర్భశుక్తికిం
బొడమెచొకాటపున్ గొమిరముత్తియమన్ శుభవార్త వించిన
ప్పుడు మదిలోన సంతసముపొంగ శశింగనువార్ధిచాడ్పునన్.

గీ. అనినహరికుమారుఁడనియె సుభద్రకు, నీవు పుట్టింటికేగి సకల
జనులువినఁగ నమగు సౌభద్రునకు నీవు, పుట్టినొసఁగుమనుచు బలునిగూర్చి.

చ. అని పురుహూతసూతి సతి నాత్మజు నొక్క పసిండి తేరిపై
నునిచి నిజాప్తభృత్యజనయుక్తముగాఁ బనుపన్ లతాంగిలో

ప్రథమాశ్వాసము.

చనకుతుకంబొనర్చు గిరిసానుదరీకటక ప్రదేశ నూ
తనవనమండలాంతర పథంబునదా జనియె న్మహోన్నతిన్.

మ. చనిశాతోదరిగాంచె మెప్రిల సముదంచద్వార్ధిఖేయోరుభం
గనితాంతోదకశీకరా మలినముక్తారంగవల్లీ శుభా
యనవానామణి మంటపాయతన హర్మ్యద్వారకన్ శౌరిశో
భనపాద్మాంబురుహార్చనాపరజనాపద్వారకన్ ద్వారకన్.

చ. అగణితవైభవోన్నతిరయంబు మెయిన్ జనుదెంచు నా సుభ
ద్రి గుణసముద్రి జూచి దవుదవ్వులఁ జారులు వేగవచ్చి భ
వ్యగుణదయావివేక నయవర్తనులన్ బలరామకృష్ణులన్
దగఁబొడఁగాంచి పల్కిరి సుధామధురోక్తులఁ గేలుమోడ్పుచున్.

మ. మిముజూడన్ బతిపంపలోఁ దొలకుమార్త్రిన్ బుత్త్రిఁగూడి భ
ర్త్రమయస్యందన మెక్కి యాప్తపరివార శ్రేణితో డ్తోసనం
భ్రమమై కేళివలనేగుదేరఁగ సుభద్రాదేవి వచ్చెన్ దటి
త్కమనీయాకృతి బెంపుసొంపెసఁగ సాక్షాల్లక్ష్మి చందంబునన్.

క. నావినిప్రమోదరసకల, నావినివేశిత మనంబునం దగువారిన్
రావించిపనిచి రబ్బల, దేవాచ్యుతులామె దోడితేర రయమునన్.

మ. పసుపన్నారయదెంచి సప్రణయ వాక్ప్రౌఢిన్ బ్రియంబొప్పితో
డ్కొని దేతేరఁగ నాత్మనందనునితో గుంపై మురారాతిప
ట్టణవాసుల్ నిజరూపలక్ష్మి గొనియాడన్ భర్మహర్మ్యాంతికం
బున దేవోద్యాన డిగ్గిలోనికరుగన్ మోదంబు దీపింపఁగాన్.

ఉ. అంత సుభద్ర రాకఁగని యాప్తులతో నెదురేగుదెంచి య
భ్యంతరమందిరంబునకు నాయమఁదోడ్కొని తల్లిదండ్రుల
త్యంతముసంబునంజని తదాత్మజుతో నటనూనసౌరభ
కాంతిమనోజ్ఞ గేహమున గారవలీల వసింపఁజేయుచున్.

క. తలిదండ్రులన్నలాప్తులు, బలుదెరఁగులఁ గారవింపఁ బ్రీతివాసరమ
య్యలికుంతల బహుసౌఖ్యో, జ్వలమానసయయ్యె సుతుఁడు వర్ధిలుచుండన్.

వ. అంత నొకనాఁడు

శా. శ్రీగోపాలుఁడు గామపాలుఁడు మణీసింహాసనాగ్రస్థితిం
యోగధ్యేయచరిత్రుఁ డిద్ధయశుఁడో నుత్సాహభావోద్యమ

శ్రీగన్పట్టఁ దదీయపార్శ్వమున నాసీన్ దేవకీరోహిణీ
నాగాగాతివలగ్న లిద్దఱొక నూత్నస్వర్ణపీఠిం దగన్.

ఉ. అత్తఱి దోడితెచ్చె నొకయంగన నాశశిరేఖ సద్గుణా
యత్త శుభాంకరూపరుచిరాంగి మెఱుంగులపోఁప్రజాసునా
చిత్తరుబొమ్మ జిత్తజునిచే కరవాలము గమ్మతావిపూ
గుత్తియమూల్యరత్నములకుప్ప యనందగు నామెనేసుకన్.

ఉ. వచ్చినదాయరాదిగిచి వర్ణితరూప మనోహరాంగిసం
పచ్చపలేక్షణాసదృశ భాగ్యవతిం శశిరేఖ గౌఁగిటన్
గుచ్చి నిజాంకమధ్యమున గూర్చి లలోదరులిద్దరాత్మలో
నొచ్చము లేనికూర్మి నయనోత్పలపూరిత సమ్మదాశ్రులై.

క. రోహిణియును దేవకియును, నాహాలికేశవులఁజూచియనుగతహృదయో
త్సాహమున బలికెఁ-రీచెలి, నాహారివిక్రమ విహారి కభిమన్యునకున్.

క. పరిణయమొనరించుటయది, కరముచితము శుభము వీటఁగలబంధుసుహృ
త్పరివార హృదయసమ్మద, కరముజగత్త్రితయ వినుతికారణముగదా.

చ. అనవినిమందహాస రుచిరాననుఁడై నరకారి శ్రీరఁగ
న్గొని మనతల్లులాడు పలుకుల్విహితాస్పదము లుమ్మదంబు బ
ర్వ్వనవినయంబుతోడ నవివించె సుహృత్సుబుధ బాంధవాది స
జ్జననికరప్రియంబదియెసల్పఁదలంచిన నెన్నిభంగులన్.

చ. అనిహరితోడ శౌరియిటులాడఁ దదుక్తులనాలకించి చెం
తనొక తెమంజుభాషయను తన్వి రయంబున దాయబోయి శో
భన గుణభద్రయైతగు సుభద్రను దెల్ప శ్రుతిప్రియంబుగా
వినితలయూచి యాసతినవీన ముదప్రచలత్కృతాత్మయై.

క. ఆమంజుభాషకుసుమ, స్తోమయహారాదిబహువిధ మణీభూషా
హేమాంశుకముల నుతుక, శ్రీమెఱయఁగఁజేసి యాదరించి ప్రియమునన్.

సీ. కలికి యొకర్తె తెరొంగిల నిలువుటద్దముజూప పసిడిబాగాలొకర్తె [illegible]
గపురంపు సురటి యొకర్తె సరోజముఖి వీవఁగరుచందనమొకర్తె యతివ [illegible]
నలరుబెత్తులమొత్తములమోత్తు వహింప మగువయొకర్తె తెమాకుమడుపు [illegible]
భామయొకర్తె బట్టుపన్నీరుకలశంబు ముత్యాలగొడుగొకర్తె ముదితదాల్ప

పద్మగంధియొకతె బరాబరులు సేయ, చెరవయొకర్తె తెగొడుగు నెత్తి తోవిరాగ
రాజసంబును సౌకుమార్యంబు మీఱ, రమణి ప్రాసాదసోపానరాజి డిగ్గి.

పంచచామరము—సురాధినాయకాత్మజోక్తసూక్తులన్ని దెల్పి సం
ముదాప్తిసేసి మాలకించి మోదమూని బంధుమి
త్రరాజి మెచ్చ నాతలంపు దాపురిల్లఁ బూనుదిం
గరంబు మీఱ జేతులోజగంబు వాయునట్లుగన్

వ. అని సందియంబున

మ. సరసంపున్ నడసొంపుగన్నుఁ యశుగుల్ సౌవర్ణరత్నాంకనూ
పురయుగ్మారవకైతవంబున గృహప్రోద్యన్మరాళీపరం
పరఁ జేరన్ బిగిగుబ్బ వ్రేఁగున జెలింపన్ గానుశంపాకుచుల్
గురియన్మ్రను శుభదప్రసాదప్రసతుకాలోలాంతరంగంబునన్.

మ. అరుదేరంగని సోదరిన్ సుగుణమాన్యన్ రూపరేఖామనో
హరసౌజన్యనిధిన్ బలాచ్యుతులనూనానందభావంబునన్
సరసన్ వచ్చి మయోన్నతాసనమునన్ సంధింపశ్యామాకులా
భరణంబొప్పసితాంబుజోపరిపరిభ్రాజన్మరాళిప్రభన్

గీ. అంతమున్నె కైటభారి ప్రియంబు దొలుక, రోహిణీ దేవకీపురంధ్రుల వరాంక
తలమున నటించు పూరెమ్మ తళుకుపసిఁడి, సోయగపుబొమ్మ శశిరేఖ డాయఁబిలచి

గీ. కరము కనికరమున మురవైరి, తనువిల్వ దృవ్వితగమున లీలనరుణచరణ
నలినకటక ఝణఝణత్కారకోలాహలమున శౌరి సన్ముఖమున నిలిచె.

మ. నిలువం జూచి కరమ్ము లందిడి కిచి సొంది ప్రియంబారసంహర్షంబులోఁ
దలసూపస్త్రసు కైటభారిలెనఁదు నెంతస్త్రీ? నహ్రనిబంత
ల్లి? లతాతన్వి యటందు నాకమున నోభిందీన్ను నబ్జాక్షి ని!
స్తులవిస్పష్టగణంబు భృంగకటినిన్నునాత్రనిక నోప్పెలుమన్.

ఉ. అల్లన సోదరీ ప్రియమువయస్యమువంబున నెత్తికొన్న మే
నల్లునిఁ గేలఁ దాఁ దిగిచి యంకతలంబున జేర్చి హెచ్చి సం
ధిల్ల శిరంబు మూరుకొని నిద్దపుఁ బ్రేమకు లేమువ్వ మేన రం
జిల్లుసువర్ణభూషణవిశేషముల న్నవరింపుచుండగన్.

విజయనందనవిలాసము

క. మురహరునియంకయుగళి, స్థిరమొప్పు సుభద్రకామునఁ గన్నియయును జూ
పరులను దొగలను గూర్చిరి, సరవిన్ హర్షంబు చంద్రచంద్రికలకియన్.

క. ఇల శశిరేఖాశోభ, దుర్ల చతురాస్యుఁడు శుభాంకరూపరుచుల దు
ల్యులుగా సృజించినాతని లలితకరాంబురుహకౌశలము బొగడదగున్

వ. అని యుభయపార్శ్వంబుల గూర్చున్న యయ్యిరువుర నుపలక్షింపుచు మృధు
భాషావిశేషంబున నన్నతో నన్నగధరుం డిట్లనియె.

ఉ. పాండవు లుర్వరావలయ భారధురంధర తాపవిహీను లు
ద్దండ భుజప్రతాప మథితద్విష దుత్కరుఁడుఁబులోన నా
ఖండలనందనుండతఁడు గాదిలి పుత్రుఁడితండు తత్సమా
నుండగుఁగాన నీతనికనూనకృప న్శశిరేఖ నీదగున్.

చ. అనిన జనార్దనుంగని హలాయుధుఁడిట్లను నీమనసం
బునకుచితంబయొద్ది యదిపూనియొనర్పఁగ నాకు భద్రమా
మనలకనుంగుదోడు గుణమాన్య సుభద్ర తదీయసూతిఁబే
ర్కొనఁదగువాని కీసకియఁ గూర్చుట జూడగ మేలుగాదొకో.

గీ. హలధరుండిట్లుపల్కి ప్రియైక సరస, వచనవిస్ఫురణకుఁ గౌరవప్రియోద
యావసరమునఁబొంగు సుధాబ్ధివీచిపగిది ముదమునఁబొంగి సుభద్రపలికె.

ఉ. చెట్టతనంపు వైరుల నశింపఁగఁజేయు సుధీజనాళిఁజే
పట్టి సమస్త సంపదల భాసిలఁజేయ మహీతలంబునన్
బుట్టినపుణ్యమూర్తులకు భూరిగుణాఢ్యులరై చెలంగుమీ
కిట్టిమహానుభావులకు నేను సహోదరిగాఁగ నోచితిన్.

ఉ. శ్రీవిభవాభిరాములయి చెన్నగు నగ్రజులార వాక్పరం
ధ్రీవరు నేభజింతుఁ గులదీపకులౌ సుతులెన్న నాకు ధా
త్రీవనితాకృతుల్ దెగడు దివ్యతనూసుభగత్వకాంతిరే
ఖావిధులం గరంబలరు కన్యల మీకుదయింపఁజేయఁగాన్.

ఉ. మున్నుగ నాకుఁగల్గె నలుమోముల వేల్పుకృపం దనూజుఁడు
ద్యన్నళినాంబక ప్రతిముఁడవ్వల నారతివంటి రూపసం
పన్నిధిన్నిఁకఁగల్గె బలభద్రకుమారిక యోర్తుదానిచే
మన్ననఁగేలఁగూర్తు నభిమన్యునకంచు వచించితిసభన్.

గీ. తమ్ముఁడును బంధుగణము కాంతాజనంబు, వినఁగఁ బల్కునపల్కది యనుపమాన
మానసాహ్లాజనిత సమ్మదలతావి, తానసంపదకును దోహదంబుగాదె.

వ. అదియునుం గాక భవదీయ కరుణాకటాక్షవీక్షాలబ్ధప్రభావుం డగు పురందరనం
దనుం డిచ్చుటకె నన్ను నంపెను

చ. తెలియఁగ రోహిణీతరుణి దేవకియున్ మొదలైన ముఖ్యకాం
తలు హితబంధుసజ్జనగణంబు వినంగ సభక్తి రామకృ
ష్ణులఁగని పల్కె మామకతనూజను నాశశిరేఖ నిచ్చి ని
శ్చలకృపతోఁ గరగ్రహము సల్పుట యొప్పిద మెన్నిభంగులన్.

ఉ. సన్నుతభేదనాదిక సుపర్వకృతస్తుతిపాదితాత్మకుల్
సర్వవసుంధరావలయ సాధుజనావనదీక్షు భూరిదో
ర్గర్వవిరోధిశిక్షు నభిరమ్యులు మీ కొరలేరె సంతతా
ఖర్వభవత్కృపాకలనఁ గాదె మముం సిరులూనియుండుటల్.

వ. అని తన మాటలుగా మీతోను నెఱిఁగింపు మనిన విన్నవించితి మఱియును

గీ. ప్రియమదమెసఁగ సకలబంధులు జూడ మీ, తోడవియ్యమంది తుహినధామ
రేఖబోలిన శశిరేఖ కోడలుగాఁగ, నాత్మఁగోరుదాన ననవరతము.

గీ. అనిసుభద్ర యిట్టు లసదృశశైక్షిమ, కుసుమపేశలోక్తి నెకసమెసఁగఁ
బలుకఁ గాఁ బ్రలంబభంజను డుక్కుంజ, నయనముఖ్యులప్పుడు వినఁగఁ బలికె.

మ. బలభిత్పూన్వయని సవ్యసాచిని నిజప్రాణేశుఁగాఁ గోన్న గా
దిలితోఁ బుట్టువవీవు మాకగుటఁ బ్రీతిన్ మత్కుమారిన్ భవ
త్కులచూడామణి నీతనూభవున కిత్తుం దేవతల్ మెచ్చ రం
జిలుముక్తామయహారవల్లిఁ దరళశ్రీఁగూర్చు చందంబునన్.

చ. అనుటయు సంతసిల్లి విజయాంగన పల్కెఁ బ్రలంబవైరిఁ గ
న్గొని శుభకీర్తిశౌ సత్యవచనుండవు గావున నమ్మియుందుదా
న నని మురారి నుండదోడఁ గనందగు నాశశిరేఖ మాళి మా
ర్గ్గిని ప్రమదాశ్రికందళ నిరుద్ధవిలోచన పంకజాతయై.

సీ. మెఱుగారుకప్పుపెన్నెఱు గొజ్జఁగిసరుల్ కమ్మనెత్తావులు గుమ్మరింప
నవరంజిరవల తోరఁపుకమ్రపంజుల తళుకుతేఁ జెమర్పఁ గలయఁ బ్రాఁక
గోనంబు నెమ్మోముగము గ్రిమ్మన చాకాటపుముంగురులరంగు చీకట్లు నలవరింప

5

సొంపుసంపాదింపు సోఁగకన్నులు నల్లగలువరేకులచాయఁ దొలఁగఁద్రోయ
గవఁగొఱఁగనిజకరకవక బెడంగు, గలచనుంగవ వేగిరింగొనఁగా నుదీవ
గడగడవడంకఁ బ్రియుదంబు గడలుకొనఁగ, వనితయభ్యంతరావాసమునకుఁజనియె.

మ. చని విచ్చల్ తలిదండ్రు లగ్రజులు హర్షస్ఫూర్తి మన్నింప నం
దనుఁడుం దాను హృదిష్టభోజనపదార్థ స్వర్ణభూషాంబరా
శన శయ్యా సుమమాల్య చందన ముఖానేకద్రవ్య సౌఖ్యంబులన్
దినరాజిన్ దృటికాలమట్ల గడపె న్నిండారు మోదంబునన్.

వ. అంత నొక్క శుభవాసరంబున దేవకీవసుదేవ యశోదానందాదులు రామకృష్ణా దిసహోదరులు యదు వృష్ణి భోజాంధక ప్రభృతిబంధులును దక్షిణ సుహృద మాత్య పురోహితాది విద్వజ్జనంబు వేరువేర సగౌరవంబుగా నానారత్న విచిత్ర భూషణాంబర సుగంధానులేపన కర్పూరతాంబూల మధురఫల కుసుమకుంకుమ హరిద్రాదిసత్కారంబుల నాసుభద్ర నానందంబునొందించిన నచ్చంచలాక్షి సవి నయభాషణంబుల సముచితంబుగా నందఱ వీడ్కొని తనయుండునుఁ దానును మణిఖ చితస్యందనంబున నారోహణంబు సేసి పరివారంబిరుగెలంకుల నడువ

మ. అమలస్ఫాటికకాంతిమద్వపుల హర్మ్యద్వీప శృంగార హీ
రమనోజ్ఞాలయ దీప్త వీచికలఁ బౌరగ్రాహపాఠీనము
ఖ్యమహాజంతుకదంబ సమ్మిళిత రంగద్వారకాపట్టణో
త్తమదుగ్ధాంబుధి వేడ్క వెల్వడి సుభద్రాలక్ష్మి మోదంబునన్.

ఉ. ద్వారవతీపురం బిటుల యంగన వీడ్కొని నూనసౌరభో
దారవనప్రదేశముల నద్రిశిఖాకటకప్రదేశవి
స్ఫారభయంకరాటవుల సారతరాంబుజలాశయంబులన్
జారెల నూళ్ళుబల్లియలు జూచుచుఁ బోవఁగఁబోవ నొక్కచోటన్.

గీ. వనరుహదళాయతేక్షణ యనఘసర్వ, జనకదంబక సుఖరమాస్పదము భువన
మాననీయంబు గవ్యూతిమాన మైన, సుందరారామ మొక్కటి జూచె నెదుట.

మ. కనినారంగ సువర్ణసాల కదళీ ఖర్జూర మాకంద చం
దన ముఖ్యద్రు ఫలప్రసూనదళసంతాన ప్రహృష్టద్విజ
స్వనసంక్రాంతము బద్ధకైరవ సరస్సౌరభ్యసంబంధి శో
భన మందానిల కాంత మివ్వనిఁ గణింపంశక్యమె వ్వారికిన్.

క. ఈవనము శుకాదిశకుం, తావనము సుధారసోపమాంచిత సరసీ
జీవనము సకలమునిసం, సేవన్ముఖిలాధ్వగాళిజీవనముగదా.

చ. అనుపమపల్లవైకగణికావృతముం గురువిందసాలశో
భనకరమున్ శ్రుతిప్రియదభాషిత సద్విజముం దళాన్వితం
బు నగు వనంబు చూడ్కికిఁ బ్రమోదముఁ గూర్చె నామనీయ ప
త్తనమునఁ దెల్పియిట్టి దెచటం గలదే యని సన్నుతింపుచున్.

చ. జలనిధిమేఖలావలయ సర్వనృపాల జయేందిరాళికిం
తల పరివారయుక్తముగఁ దాను పృథాసుతమైత్రిఁ గోరి ని
శ్చలమతిఁ జేరనోయనఁ బ్రసమ్మదలీల జనుల్ భజింపఁగాఁ
గెలకుల వచ్చె నాత్మపురికిన్ విజయాంగన సత్వరంబుగాన్.

ఉ. వచ్చి మణీహిరణ్మయనివాసముఁ జొచ్చి సుతుండుఁ దాను వి
వ్వచ్చునిఁ గాంచి గేల్మొగిచి ద్వారకకేగినభద్రవార్త లో
మెచ్చొదవంగఁ జెప్పి యెలమిం బితృసహోదరబంధు లాదిగా
నచ్చటఁ గల్గుసజ్జనుల నందఱ సేమముఁ దెల్పి వెండియున్.

వ. అభ్యంతరమందిరంబున నయ్యంబుజాక్షి సకలోపభోగంబు లనుభవించుచుండె నే తద్వార్త కుంతీధర్మజప్రముఖులు విని పరమానందకందళితాంతఃకరణులై యుండి రయ్యర్జునుం డఖిలసుహృదమాత్య బంధు విద్వజ్జనసమ్మతం బగునొక్కశుభ వాసరంబున భువనమాన్యసౌజన్యు నయ్యభిమన్యు విద్యాభ్యాసంబు సేయించిన నతండు

చ. విని కఱచెన్ షడంగయుతవేదము సర్వపురాణశాస్త్రముల్
ఘనపుహిమాస్త్ర శస్త్ర దృఢలక్ష్యవిభేదనముం గదా దిసా
ధనసమరప్రవీణతయు దంతితురంగరథాదిరోహణం
బును మొదలైనవిద్యలు సముజ్జ్వలబుద్ధి విశుద్ధచిత్తుఁడై.

ఉ. నేర్చిసమస్తవిద్య లిటు నిచ్చలుఁ గ్రీడికి వాసుభద్రకుం
గూర్చినరాజబంధుహితకోటికి సంతసమావహిల్ల స
ప్రార్చితుఁ డగ్రతేజుఁడు బలాంతకపౌత్రుఁడు వోల్చె సంతతా
ర్యార్చితశుభాంక రూప నవయౌవన సంపద నంతకంతకున్.

సీ. అబ్ధివేలాపరీతాఖిలోర్వీభార ధౌరేయ భూరి దోర్దండదండ
లతిశాస్త్ర నిస్త్రింశశతధార ధారాభిహత శత్రురాజపర్వతకలాపు
లకలంకకీర్తిమూర్తిక వరసద్భూషి తాశావధూకైశికాభిరాము
లశ్రాంతవిశ్రాణనాసార పుషిత విశ్వంభరామర్త్య భూజప్రకాండు
లపధృతపారిజ్య సామ్రాజ్య హసితశక్రు, లసమబాణోపమానసర్వాంగసౌకు
మార్య తారుణ్య లావణ్య మాననీయు, లింపెసగుచుందు రీపాండవు లేవురలమి.

ఉ. వారలలోనఁ బెద్ద గుణవంతుఁడు శాంతుఁడు నిత్యసత్యభా
షారతుఁ డర్కతేజుఁడు వసంతసమాగమఫుల్లమల్లికా
శ్రీరమణీయకీర్తినిధి సింహపరాక్రముఁ డాశ్రితావనో
దారదయాధురంధరుఁడు ధర్మతనూభవుఁ డొప్పు నున్నతిన్.

సీ. వారించె నేరాజు వర్ణితజయశుభాంకురపంక్తి దిక్తటస్తంభరాశి
రూపాపె నేరాజు క్రూరకోపదవాగ్ని వీరశాత్రవ వంశ విపినవాటి
నిండించె నేరాజు నిరుపమకీర్తి కర్పూరంబు బ్రహ్మాండ భూరిపేటి
మాయించె నేరాజు మహిత దానా రుణఘృణి దీననిబిడదారిద్ర్యతమము
రమ్యచరణాంబుజముల కారాత్రి గలుగ, నెరపె నేరాజు భూమి భృన్నికరమకుట
మణిగణనిరంతర శ్రీల మహిఁ జెలంగు, నతఁడు సుగుణాంబునిధి పాండవాగ్రజుండు

క. ఆపాండుసూనుఁ డఖిల, క్ష్మాపాలురచేత నుపదగా ధనమణిభూ
షాపటదంతితురంగక, లాపములఁ గొనియె దోర్బలస్ఫురణ మెయిన్

చ. అరిఁగొని యిట్లు రాజనివహంబు లొసంగఁగ రాజసూయ మ
న్వరమఖ మాచరింపనగు వాంఛ దలిర్ప సుయోధనాది భూ
వరతతి కేశవాది యదువర్గము సర్వసుహృత్సుధీ పరం
పరఁ దగువారలన్ బిలువఁ బంపె నతండు సగౌరవంబుగన్.

ఉ. వారలు గాంచనాభరణవస్త్రములాదిగఁ గల్గువస్తుసం
భారధురీణులై చురభమత్తగజాశ్వము లెక్కి దిక్తటీ
వారము శంఖకాహళరవంబులు బోరుకలంగ దు
ర్వారచమూసమేతముగ వచ్చిరి వేడుకఁ దక్షణంబునన్

ఉ. వచ్చినరాజబంధుబుధవర్గములం దగుచోట్ల నిల్పి వి
వ్వచ్చుని భీమునిం గవలవారిననుంగులఁ బంపియున్నతుం

గ్రచ్ఛలనాత్మమందిరములన్ విడియించె హృదిష్టభుక్తిమై
మెచ్చ ప్రదవించి తాను హరి మించినవేడ్కఁ బసిండి గద్దెలన్.

వ. ఆసీనులై యన్యోన్యప్రియపూర్వకమధురభాషణంబులఁ గొంతప్రొద్దు గడపి వాసుదేవునింగని పాండవాగ్రజుండు రాజసూయం బనునొక్క మహాధ్వరంబు విధ్యుక్తక్రమంబుగా భవదీయానుమతంబు నాచరింపం బూనియున్నవాఁడ గర్తవ్యంబే నిదత్తద్వస్తుసంభారంబులకధ్యక్షుండవై యయ్యైప్రయోజనంబులం దగువారల నియమించి యింద్రాదిసర్వసుపర్వబృందంబున కుత్సవంబుగా నమ్మహాసవనంబుఁ జేయింపుమనిన నానందకందళితహృదయారవిందుండై యమ్ముకుందుం డిట్లనియె.

ఉ. మానితబాహువిక్రముఁడు మారుతసూతి మహాస్త్రశస్త్రవి
ద్యానిపుణుండు క్రీడిగవలద్భుత శౌర్యసమగ్రు లౌత్వదీ
యానుజు లిట్టివారలు సహాయులు గాఁదగు నీకుఁ దక్కిన
న్యూనత రాజసూయ మొకభూవరమాత్రుఁడు సల్పనోపునే.

క. నావిని ధర్మజుఁ డతిప్రియోక్తి, వినుతచరిత్ర తావకీనకటాక్ష
శ్రీవలనఁగాదె మచ్చే,తోవాంఛలు సఫలమగుట దుర్దమభంగిన్.

చ. అని వినయోచితోక్తుల మురాంతకుఁ దేల్చి పృథాతనూజుఁడే
వ్వనజవశాతుతో సభకు వచ్చి యమాత్యపురోహితాది స
జ్జనులను జూచి యధ్వరము సల్పుట కొక్కముహూర్తవాసరం
బనువుగఁ జెల్పుఁడన్న విని యాసభికుల్ శ్రుతిశాస్త్రపద్ధతిన్

సీ. మదినెంచి యొకశుభైకదినంబుఁ దెల్ప నాఁడధ్వరతంత్రసమగ్రవేది
కా శాలికా పశుకాండ యూపారణి స్రుక్స్రువ ఋత్విక్పురోహితాది
యాజికనికరంబు నాయితంబొనరించి శ్రుత్యుక్తవిధి రాజసూయమఖము
సల్పి సవత్సగోశతకోటి బహుధనభూదానముల సర్వభూసురులకు
సంతసముగూర్చి యవభృథస్నానకలిత నిర్మలతఁ దత్తదుజ్జ్వలాశీర్మహోక్తి
యుతముగా నౌదలల శుభాక్షతములూని సొప్పిదియుఁ బూనుఁ బోల్చె నా రాజసుతుఁడు

చ. ఘనమతి రాజసూయము జగద్విదితంబుగ నిట్లొనర్చి య
య్యనఘుఁడు భూమిపాలుర సముచిత కాంచనభూషణాంబరా
ద్యనుపమవస్తుసత్కృతుల నందఱఁ దేల్చి సగౌరవంబుగా
ననిచిన వారలాత్మనిలయంబుల కేగిరి సంతసంబునన్.

గీ. కుంతిపెద్దకొడుకుఁ [illegible]
సలుపరాని యట్టిజన్నంబుఁ జేసి [illegible]

క. అనిపలు తెరగుల ధర్మజు [illegible]
దన మిత్రబంధుయుతముగఁ, [illegible]

వ. అంత సుయోధనుండు.

సీ. మాణిక్యఖచిత హర్మ్యకవాట [illegible]
మనుజనాయకులు [illegible]
దిభువన స్తవనీయ విభవసంభృతి [illegible]
పరసాన్న దానాది సత్కారముల [illegible]
రాజసూయాధ్వరావసరమున ధర్మ, [illegible]
ధనవసన భూషణాది పదార్థ, [illegible]

క. శకునియు దుశ్శాసనుఁడును, సకలబలంబులును గొలువ సగభసముగ వీ
టికరిగి ధర్మజుఁడనుపఁగ,వి [illegible] లాత్మకుఁడగుచు దుర్వివేక స్ఫురణన్.

గీ. కరిపురికిఁ బోయి ధృతరాష్ట్రుఁ గాంచి పాండవాగ్రజునిరాజసూయ మహాధ్వరోత్స
వక్రియముఁ జెప్పి కౌరవ వసుమతీశుఁ డలశకున్యాదిమిత్రులఁ గలసి పలికె.

చ. పాండుని యగ్రనందనుఁడు ప్రాభవము స్థిరకల్గి భూమి భృ
త్కాండము లెల్లవస్తువులు గానుకలిచ్చి వినమ్రవృత్తి నొం
డొండ భజింపఁగాఁ బుడమి నొడ్డక సల్పఁగ రానియట్టి యు
ద్దండ మఖంబొనర్చి ప్రమదస్థితి నుండుట మీరెఱుంగరే.

ఉ. ఆతని వైభవంబుఁ గనినప్పటినుండియుఁ జిత్తవృత్తి యం
తే తలపింపరానికత నికాఁకనియున్నది మత్ప్రభుత్వ వి
ఖ్యాతి తదీయలక్ష్మికి శతాంశముబోలదు మీరు నాయెడన్
బ్రీతి మనస్కులౌట వినుపించితి మీకుఁ దగంగ నెంతయున్.

చ. అనవిని సౌబలుం డను విషాశనభుక్తిని లక్కయింటి చి
చ్చున నడవిన్ హిడింబముఖఘోర నిశాటులచేత నేమిటన్
దనువులువీడ కిట్టిసిరిఁ దాల్చి పృథాసుతులుంట నామనం
బనవరతంబు నీహృదయమట్లు నుమ్మలికంగ్రశించెడున్.

క. అరిని బెట్టినపుడ్పుగ, దిరఁగనేకయుపమ వెదకెతిం జూదమున
నీర్చిరిన వారల నిరిగొని, కారదవివసింపఁ బనుపగాఁదగు బలుచన్.

మ. ఇదిశకున్నీతిమొందంపాయమున భీమాంబుత్ర శ్రీమహారాజ్య సం
పద బెంపొందినవాతి బన్నిగొన నేన సుగ్రీవాలింపఁ గా
దు వృషసాధ్వీయుఁడ్రై కడు కనుటు దుష్కృతక్రియ నూర్భరి భూ
భృదరణ్యంబుల కంపిపాండవుల నే వీధాత్రియేలందగున్.

చ. అనవినిసంతసిల్లి హృదయంబునఁ గౌరవరాజు పాండునం
దనులఁ దదాప్తుల న్ననువితంబుగ గానియుమించి రంభజా
ది నిఖిలసాధులోకము మదిన్నొఁగఁ దగఁ జూదపున్నెపం
బునగొనియె న్నృపధాతనయ భూమునమేల సమస్తసంపదన్.

ఉ. అప్పుడు ద్రోణభీష్మకృపు లాదిగఁగల్గిన సభ్యులాత్మల
న్నొప్పిరిగొన్న ఖేదమున మోములు విన్నదనంబుఁ దోపనే
చొప్పవలంచి కైతవపుజూదమున న్నిరిగొంటి రిట్టి పెం
పొప్పదు పాండుపుత్రుల సమాజ్యలులందు వచించి రాసభన్.

గీ. శకుని మకోప్నికచ కౌరవమాప్తవిభుండు, మాయజూదంబువలన సమస్తరాజ్య
లక్ష్మిగొన నిట్లునుః భ్రాతులద్వయుక్త, హృదయుండై యంతపాండవాగ్రసరుండు

క. తమ్ములు పోరిసతియును దుః, ఖమ్మున వెనువెంటనడువఁ గనుగవ నిండం
గ్రిమ్మినజల మొత్తుచు రెండా, దమ్ముని నడ యాని ధర్మతనయుఁడు సనియెన్.

వ. మఱియు నక్కాలశోకసతిలప్త మానసుండై ధౌమ్యుండు దోఁడనడువఁ గరినగరం
బు వెడలి యేరికంజేరరాని యుకట్రున్గోరారణ్యంబున నిలచి రంత.

ఉ. అచ్చటిసింహ వ్యాఘ్ర శరభాదిక్రూరవనజంతుసంతతుల్
దచ్చికడల్ పరిభ్రమణులు నాస్త్ర నేగంబు మదంబు పెంపునొం
పద్భుపదంగఁ జేరుకొని [illegible]
మెచ్చొదవిం దుఁగాని [illegible] ఘయంబు [illegible]రికన్.

ఉ. ఈవృశభీమకానన మహా న్వలనంగల గోర్చిపాండు పృ
థ్వీకయిలాగ్రజా త్నిలిచి విపృరిపర్ణ కుటీగనాంటి నై
పాదజనం బోసంగు నగన ప్ర ఫలంగాలుఁ గాయగూరలు
న్నాదరలీల బుచ్చికొని యున్ననుగా భుజియింతు రప్పుడున్.

ఉ. విశ్రుతభోగరాజ్య పదవీచ్యుత పాండుతనూజు లిట్లు దు
ష్టశ్రుతపూర్వకష్టప్రవశ స్వనభూమి దురంతశోకభా
రాశ్రయులై చరించుటయు నమ్మురవైరి యెఱింగి యక్కటా
యీశ్రమ లెట్లు బాసి సుఖియింతురొ వారిల యెన్నినాళ్ళకున్.

వ. అని చింతించి దారుకుం బిలిచి పాండవు లరణ్యంబున నున్నవారు వారలం జూడం బో
వునది యరదం బాయితంబు జేసి సత్వరంబుగాఁ దెమ్మనవుడు నతండు సైన్యసుగ్రీ
వ మేఘపుష్పబలాహకంబుల నమర్చి గరుడధ్వజంబెత్తి రథంబుఁ దెచ్చి సమ్ముఖం
బున నిల్పిన నమ్మహానుభావుండు రథారోహణంబు జేసి పరిమితపరివారుండై నిజపురంబు
నిర్గమించి ద్వైతవనంబునకుం జనుటయు

ఉ. ద్వైతవనీ మునీశ్వరులు దవ్వులఁ గన్గొని రత్నకాంచన
స్ఫీత శతాంగమధ్యమున శిష్టజనావను లోకరక్షణ
ఖ్యాతయశోవిహారి దనుజారి వెసంజని తెల్ప ధర్మజుం
డాతతభక్తి సోదరులనంప మురారికి సమ్ముఖంబుగన్.

శా. చేరన్వచ్చిన భీమపార్థుల దృఢాశ్లేషంబునం దేల్చి యొం
తేరాజీవశరోమాకృతులు మాద్రీనందనుల్ మ్రొక్కఁగా
గారామొప్పఁ గరంబులం దిగిచి యక్కంజేక్షణుం డంతలో
ధీరాగ్రేసరు ధర్మజుం గదియ నేతెంచెం బ్రమోదంబునన్.

గీ. కదిసి యభివాదనమొనర్పఁగా యుధిష్ఠిరుఁడు కరాంబుజముల నెత్తి కడుఁబ్రియంబు
దారల బుషులతో నొకకుశాస్త్రరణవేది నునిచి కుశలమారసిన నయ్యనఘుఁడనియె.

మ. సకలోర్వీ పరిపాలనోత్సవ దశా సంపూర్తి శోభిల్లు తా
వక చిత్తాబ్జ ముదాత్తసింహశరభ వ్యాఘ్రాది నానామృగ
ప్రకరాఖిలవనీనివాస కృశతా ప్రాప్తిం బ్రవర్తించె నె
న్నికొన నాఁ సుయోధనప్రబల దుర్నీతి ప్రభావంబునన్.

మ. సరసీజేక్షణుఁ డిట్లు ధర్మసుతు నాశ్వాసించి పంకాలయాం
తరవాసినియైన ద్రౌపదిని గానంబోవ సంప్రీతి వే
గిర మయ్యింతి కుశాసనో పరిజగత్క్షేమంకరోద్యద్దయా
పరమూర్తి న్వసియింపఁజేసి కుశల ప్రశ్నోక్తులం దేల్చినన్.

పరీక్షయూనాన్వితము.

సీ. త్రిభువనానందసంధాన విభవశాలి, యగణితానంత కళ్యాణ సుగుణశాలి
విబుధమునిబృంద హృదయారవిందహేళి, శూరదనుజాళి పాంచాలిఁ జాలిపలి

చ. కరము సిరియుం ప్రకటింపు లుదిగంబులు సల్పగ మేల్పసిండియు
వ్వరిగ లతాంతపుంజ ప్రశైఁ [illegible] జెలిమి యుపాంతగిత్వపం
జరశుక కోకిల మృదువచస్సరణిన్ పలుకుంపఁగా నిరం
తరము సుఖించు నీ విటఁగనంద గిరీయుద్యానజస్థలంబునన్.

గీ. కూరలోకైకముగను గుడిచి మురవ నేల, గంటకుదర్శ పుణ్యాదిపుష్పగూడ
వేనుచేర్చురయ్యా మాననీయమణి కోర, వార్ధినాథుఁ జుష్టియుంచు [illegible].

చ. అనుమ మురారిఁ జూచి దురిప దాత్మ తనుభవ రూపకీర్తిఁ శో
భనగుణ విక్రమోన్నతులు పార్వతికామభవు లిట్టి నాగ ల
య్యనుపమ రాజ్యభోగము సమస్తము వైరులపాలు జేసి రా
ల్లనదులు నవ్వ నీయుసుమం బడినో చరిగా జనార్దనా.

క. భువనత్రియరక్షా గా, రవశాలివి నీవ నిగుడఁ బాపిని గమణ
వివరింపుచునుండెదవు పాం, డవులకు నిటువంటి సంకటంబులు గాదజన్.

క. అనుటయు హరి యను వినుమం, గన దేవకు సేత నా కేలా దం[illegible]
సనపురహార లోపవడా, [illegible] సి[illegible] జాగుగా.

③

ఉ. ద్వాదశవత్సరంబులు [illegible] బాలప్రసు[illegible]
న్నృదురగ [illegible]
తీ దయతాంగసన్ [illegible] మస్త్ర [illegible]
తోదరి? యుంచు [illegible] సకోద్ప్రపద్మా [illegible] యునంగొరంబునన్.

చ. దనుజవిరోధి [illegible] సుభద్ర శ్రీ
త్తనయుడు జగత్త్రి [illegible] యుం గర్త్రుఁడ! సిరి[illegible]

౮

జ్ఞ? నెనరుబూని నీవు పనుపంజనుఁ బన్నగశాయిఁ జూడఁగా
వినయముఁ గోరుచుండ్రి హృదయాబ్జమునం దలవంపు లింతయున్.

వ. అనుటయు ధర్మనందనుండు

క. ఆపదలఁ జెరచి పొందిరి ద, యాపరమతి వగుచు మముఁ గృతార్థులఁ జేయన్
జూపట్టువేల్పు వీవసు, మా? పురుషోత్తమ! త్రిలోకమాన్యచరిత్రా.

శా. నీచిత్తంబున కెద్దియిష్ట మది చింతింపంగఁ గర్తవ్యమై
తోఁచుం మాకని యాసుభద్ర గుణవంతుండైన సౌభద్రునిన్
వేచ కాత్రియుఖ మోత్రిలనిల్పఁగ దయానిర్ణిద్రభావ్యుం డలం
కాచామీకర రత్నకీలితశతాంగారూఢులం జేయుచున్.

ఉ. ఉల్లము పల్లవింపఁగ సహోదరుఁ డాత్మరథంబు మీఁద నే
నల్లునిఁ దోఁడబుట్టువుఁ బ్రియంబుమెయిన్ వసియింపఁజేసి యు
ల్లెల్లబుషుల్ బృథాతనయు లెంతయు దవ్వనుపంగ రా వయా
వెల్లి తదృష్టిఁ గన్గొనుచు వీడ్కొని వారి రథాధిరూఢుఁడై.

ఉ. చారుసువర్ణరత్నమయ సౌధశిరోగృహకుడ్యమండిర
ద్వారకవాట గోపురవితానములన్ విలసిల్లుచుండు నా
ద్వారకకేగి శౌరి మును దాను శతాంగము డిగ్గుచో సుభ
ద్రారమణిం దదాత్మజుని గ్రక్కునడించి ముదంబెలర్పఁగన్.

వ. తోడికొని యభ్యంతరావాసంబున కరిగి కుమారసహితంబుగా నమ్ముద్దియఁ దల్లి దండ్రులయొద్ద నునిచి యప్పుండరీకాక్షుం డుచితకార్యంబులం బ్రవర్తిలుచుండె.

క. నావినిజనమేజయధా, త్రీవరుఁ డప్పైలమౌని మృదుమధురవచః
శ్రీవినుతి సల్పి మునివర, యావలికథ నాకుఁ జెప్పుమని యడుగుటయున్.

మ. అతిదీనార్థినికాయలోచన చకోరాత్రేయ! సర్వంకష
ప్రతిభాధిక హృతకార్తికేయ! సమరప్రత్యర్థి నిర్భేదనో
ద్ధత కాఠ్ఠేయ! సుధీజనావన దయాధౌరేయ! లోకైకశా
శ్వత సామ్రాజ్య రమావిజృంభణ నిరస్తస్వఃపురీనాయకా.

క. పంకజదళనయనా! మీ, నాంక! మునిజనసేవితపదయుగ హృదయశిలా
టంక! విజయేందిరా సమ, లంకృత నిజబాహుదండలాలితమూర్తీ.

పంచచామరము — ధరామరావనా! బలాఢ్యతద్విషన్మహా వసుం
ధరా! మరాళవాహపూజితాంఘ్రి! శ్రీయుతా! నిర
ద్ధరామరాజరాజితాద్రిధామ! సన్మనోనిబ
ద్ధరామరాజవంశపుత్రి సంతతప్రచింతితాకృతీ.

గద్య — ఇతి శ్రీ భ్రమరీమల్లికార్జున కరుణాకటాక్ష విశాలబ్ధ సరస
సాహితీధౌరేయ గౌతమగోత్రపవిత్ర మంగళగిరి నరస
యామాత్యపౌత్ర తిమ్మనామాత్య పుత్ర సుజనవిధేయ
అనంతనామధేయ ప్రణీతంబైన విజయనందన
విలాసంబను మహాప్రబంధంబునందుఁ
ప్రథమాశ్వాసము.
శ్రీ శ్రీ శ్రీ

—॥—

శ్రీరస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

విజయవంశవిలాసము.

(ద్వితీయాశ్వాసము.)

(౧)

శ్రీమద్వేంకటకృష్ణ భూ, రమణ చింతారత్నమా ! [illegible] ! [illegible]
ధామ గుణస్తోమ వరగా, స్థేమ కళాధామ [illegible]

గీ. అవధరింపుము జనమేజయక్షమాధి, [illegible]
రందకందళమాధురీరసము [illegible]

వ. అంత

సీ. తమ్మిదవాలు దాలునవలఁ [illegible]
జిమ్ముకటాక్షముల్ [illegible]
దమ్ములఁ జేయు బల్విరుల [illegible]
దమ్ముమనగల్గు [illegible]

ఉ. కేళిపలనుండి చూచి శశిరేఖ [illegible]
శ్రీవిభవాభిరాముఁ [illegible]
పావనశీలన్ సుతున్ [illegible]
తావళితోడఁ బలుకె నయంబు సుధామయభాషణోచితిన్.

ఉ. అలతకూన నాయకీకులాలకి [illegible]
లోలను రంగశాబక విలోచన [illegible]
న్మాలిక నారథాంగమన [illegible]
బాలిక నివ్వఘూకుసుము [illegible]

మ. అనిపల్మాత్రయ సుధారసో [illegible]
ట్లనువాదింపును మున్ను [illegible]
ర్ఘుననామంతు బలాత్కృజాత [illegible]
పున నన్యోన్యనిరీక్ష [illegible]

సీ. పనిలేన్నిదైన గల్పించేసిరోని [illegible]
నేగి తటాలున నెమ్మెరెం [illegible]
జూచి రాకొమరుని సొబగి [illegible]
నిలిపి యవ్వరరూపనిక్షిప్తో [illegible]
దలంచి మనమున నతని [illegible]
గొని కుమారీశిరోమణి [illegible]

క. కన్యాశిరోమణియు [illegible]
తానొప్పన్య మోహాని [illegible]

వ. అంత

సీ. నిలయపంజరకీర [illegible]
గమనీయమణిప్ర [illegible]
నబలాను [illegible]
ననపోంచి [illegible]
నంకమునవిల్పి [illegible]
శాతిశర [illegible]

చ. కుసుమ [illegible]
ల్పంను మణి [illegible]
మ్ముత్రడి [illegible]
ముడిగొను బాలికాను [illegible]

చ. రమణిపిలాన [illegible]
ద్యమము నిజాంలిరంగ [illegible]

రమణసుతుండు పొన్నఁడిగి రమ్యలతా ఫలపుష్పమంజుల
ప్రమదవనాంతరాళ పరిభాసినికుంజ కుటీరవాటికిన్.

చ. చనియట శీతలానిల వశచ్యుతసూన రజఃపరిస్తృ నూ
తన శశికాంతవేదిఁ బరితాపభరంబున మేనుసేర్చి కొ
య్యన సురసాలసాలనికరాప్త వసప్రియ కీరశారికా
నినదము లాత్మకుమ్మలిక నింపఁగ నచ్చటఁ బాసిన్రగ్గనన్.

ఉ. లేచి నిడూర్పుగాడుపు లళిప్రకరంబు సదల్ప నార్చెడన్
బూచికరంబు గమ్మవలపుల్ వెదచల్లు నికుంజపుంజము
లూచి యొకింత డాయుచు విలోలత రంగదనంగశస్త్రికా
లాచయముల్ గదా యివి తలంప నటంచు నతండు వేసకన్

మ. కళికల్ లేఁదలిరాకు జొంపములు జొక్కెంపైనకప్పింపుతి
ప్పలు బూగుత్తులనంటులున్ లతికలు న్పద్మావళుల్ భృంగముల్
నలినాక్షీతనురూపసంపదలఁ గన్పట్టన్ నిరీక్షించి య
బ్బలభిత్పౌత్రుఁ డనూనమోహపరితాపం బూను డెందంబునన్.

వ. ఇవ్విధంబున మధుర మరంద ఫల కుసుమ కిసలయ లతావిసర పరిభ్రాజితోద్యాన శుక పిక శారికా కలకలారవంబులఁ గులుకుచు నుత్ఫుల్ల కమల కల్హార సౌరభోల్లస త్కాసార సలలిత తరంగడోలికా మాలికాందోళిత కాదంబ శాబక కదంబంబుల లాలించు జోలపాటల యొఱపు నెఱపు రంగదభంగ భృంగీసంగీత ప్రసంగంబులఁ గలుగుచు నితాంతకంతు శరసంతాపితాంతరంగుండగుచు నుపవనంబున సౌభద్రుండు విహరింపుచుండునంత.

చ. అలఘుతరార్జునాత్మజుని యౌవనరూపవిలాస లక్ష్మిఁ జూ
డుచులేక మితానురాగ మొనఁగూర్పఁగ జూచుకతంబునన్మతి
గళవళ మొంది చిత్తజుని కాకల కోర్వఁగ లేక రేబగ
ల్చిలుకలకొల్కి తల్లడిలు సెజ్జపయిం జెలులారడింపఁగన్.

సీ. చివురాకుపెదవి వాచవికైన దరికిడాయఁగనీదు మధురోపహారములను
గ్రేఁగంటనైన వీక్షింప దాసన్న సంఫుల్లకైరవ నవాంభోజములను
మఱచియైనను గేలమన్నింప దభిరామ వాసనాన్విత పుష్పవల్లరులను
చెట్టకేలకునైన చెదనలందదు సారఘనసారసాంకవ గంధములను

ద్వితీయాశ్వాసము.

బలుకరింప దొకప్పను పంజరాంతరాళ శారికాకీరపరంపరలను
గుసుమ శరచాప షట్పద గుణరవంబు, సొదినంతత వీనులు సోకికలికి.

ఉ. పంకరుహాంబకుండు మదిఁ బాయక లోనఁ బెట్టి నాగ్రహ
ర్యంక లతాంత కోరకము లానఁగఁ గొప్పిమ్ము సుగాఢ మాపుతై
కింకలఁ బెట్టఁగా [illegible] న్విసనాడి యమపురం
గాంక ముఖీశిరోమణి నిజాయతనంబుఁ గొరంగ జెచ్చెరన్.

చ. బలితపుగబ్బిగుబ్బగవ భారము [illegible] వక కౌనుకీన సం
చలతవహింపఁ బెన్నెఱులు జారఁ [illegible] మేఘలాం
చల మణికింకిణీ చరణ నూపుర [illegible]
బు తెసఁగఁ గేళికావిపినభూముకి వచ్చి విరాళిఁ దూలుచున్.

చ. ఘనశశికాంత వేదికలఁ గప్రుఁ గప్పురపుం ప్రుగుంపు నిం
డిన సుమనోమరందలతికాతతుల [illegible] ప్రుగాఢ్పుతో
నెనసినవాంబుశీకరము [illegible]
న్నన విలుకాని వంతలఁ [illegible] చెందఁగన్.

ఉ. సారసువర్ణరత్నమయ [illegible]
గారవతీ శిరోమణిని [illegible]
మారశిలీముఖ [illegible]
తారనికుంజ పుంజ [illegible].

క. అని మదినెంచుచు నిలుచో [illegible]
చని శశిరేఖాన్వేషణ, [illegible].

సీ. కలకంఠముల కం[illegible] సాలరా [illegible]
నవభృంగరవ సంగత [illegible]
సుకదంబకదంబ [illegible]
బిసజాతవిస [illegible]
మంజుతరగోస్తన [illegible]
పార్శ్వనిర్మిత సుమగ్భభాగము [illegible] యరసియరని.

మ. తొగనెత్తావి [illegible] గా
జ్జగిపూదేనియ దూట [illegible] ప్రం

జిగిరకో త్త వితర్దిఁ బెన్మొరబు [illegible]
లిఁ గరంబూని పుంశలుం బోదలు [illegible].

క. చేరఁజని పి్రియవయస్యలు, గూరిమిఁ [illegible]
సారమధుర మృదువాచా, పారీణత నూరడించి పలికిరి [illegible].

చ. సగసిజగంధి మన్మనిమిషం బెడఁబాయ [illegible]
తెవ్వునాటతోఁట కరుదెంచితివమ్మ మరందవాహి ని
ర్ఝరు లెటులీదితమ్మ ఘనసారపు తిన్నెల నీవు [illegible]
కరణిఁ జరించెనమ్మ కొరగాములు [illegible].

ఉ. ఇమ్మహి లేఁతజవ్వనపు టెంతులు కాంతులఁ [illegible]
త్తమ్ముఁ [illegible] వరితాపము [illegible]
యమ్మగునమ్మ యింతవల పొరడి ప్రస్ఫురణమ్మ [illegible]
దిమ్మరి మాగు [illegible] కెటు తెంపువహి [illegible].

ఉ చందనగంధి! కుందనపుచాయల సోయగముల్ [illegible]
యందపుమేనిసొంపు మదనాంబకవహ్ని [illegible]
గందెగదమ్మ నెమ్మొగము కైవడి జాబిలిఁగన్న [illegible]
టక్కుం దలపించెనమ్మ ప్రకటింపకుమమ్మ [illegible].

చ. బలుశిఖి నెమ్మి చిలుక పి్రితపక్షి సమీరుఁడు చిమ్మరేఁడు [illegible]
యిల నెరినిప్పుకల్ గురియు దృష్టిభుజంగమవేణిబింబమం
జులమగు మోవి బుష్పసమశోభితనూలత పాణిపల్లవం
బుల విలసిల్లు నీవిపుడు ముద్దియ రాఁదగునే వనోర్వికిన్.

చ. అనుచు ముఖాబ్జమెత్తి నయనాశ్రుకణంబుల నొత్తి యున్నత
స్తనయుగమధ్య హారమణిజాలముఁ జక్కఘటించి నీపి్రియుం
డనవరతంబు గూరిమి బయల్పడ మిక్కిలిగారవింపఁగా
నెనసెదవమ్మ సంపదల నింతుల నందతికంటె మేటివై.

ఉ. బాలిక ! విస్ఫురచ్చికురపాళిక శాధరితాసితాంబుభృ
న్మాలిక ! చందనాదికఘనద్రుమశోభితకేళికావనీ
పాళికఁ గమ్మపూబొదలపజ్జఁ జరింతము రమ్ము టెంచుము
త్తాళికచెల్ నవాబ్జరుచిరాళికఁ దోడ్కొనిపోయి యంతటన్

ఉ. అసదృశగంధబంధురత రానిలునిసక [illegible]
కుసుమపరాగశోభిత నికుంజములన్ [illegible]
ల్లసితసరోజకైరవకలాప [illegible]
బ్రిసవమరంద నిర్ఝరులపజ్జ [illegible]

సీ. కొండమతుమ్మెదపిండు [illegible] లు [illegible] నాసలగుటఁ
బగవె త్తిరాచిలుక పరిమాళ [illegible] నాదలగుటఁ
దరలిరాయంచ ముత్తెములు [illegible] చిదురలగుటఁ
మదరథాంగకులంబు [illegible] సలగుటఁ
దత్తరంబుననిజరజో [illegible] లు మారెఁ
జారుమలయాచలమరు [illegible] బు [illegible] మారులగుటం.

సీ. పొగరుగుబ్బలతోడఁ [illegible] నేల దువి చెదమ్మ
కలికితేనోళ్ళతోఁ [illegible] నేల గోసెదమ్మ
యడుగుచాయలతోడఁ [illegible] నేల చిదిమెదమ్మ
మధురోష్ఠరుచులతో [illegible] నేల చిలికెదమ్మ
సరసబాహులతోడ [illegible] నేల గలచెదమ్మ
యనుచు నన్యోన్య [illegible] వనకేళిసలిపి రప్పుడుం.

చ. బలరుహగంధి [illegible]
బుల మదమత్త [illegible]
త్పలదళ [illegible]
బెలుచఁగలంచె [illegible] జెచ్చెరన్.

శా. కేలంగైకొని [illegible]
బాలారత్నము [illegible] స్వసన్
మోహిలన్ [illegible]
దాలం దామ [illegible] నాపార్శ్వటిన్.

[illegible] ఈకీలిఁబలు [illegible] నాళికళ్యంగా
రారామకేళి [illegible] నాగలిచేఁ [illegible] నేసి యటన్.

[illegible] నాళీక [illegible] సహిత
మంగిక [illegible] సంగీతమా [illegible]

శీతానిలకిశోర ధూతాంబుజ పరాగ జాతాన్వితాప్త దిగ్భాగంబు
శ్రీరామ క్రీడకదళి ఖర్జూరాములకదుపుష్ప సారాగ సుమనోవల్లి సౌరభంబు
చారుతరశీతలాంభః పరిపూరమున్నర, తానిరాకృతిసుందరో సుధాగసంబు
గాంచకోకా కలకలారవ విశ్వ, మగునొకానొక సరసి మగని చెలువు.

గీ. అనిమిషామోదకర భువనైకభూతి, మంగళకరాబ్జరేఖానమ్రయుంగ
నాభినుత రాజహంస రథాంగయుక్తి, గలిగి హరిచందనమింపు నాళలనుదాగి.

చ. వెలిజిగికట్టుపుట్టనులు విప్పి సరిత్తటి నిల్పి పావడల్
పులినకటిప్రదేశములఁ బూని జతల్గొని యల్లనల్లనన్
గొలనికిడిగ్గి రక్కుసుమకోమలులంఘ్రిసరోజయానకా
శలము దరిపన్ ఘటింపఁ జెలుచందదుపొంతమరాళజాలికన్.

శా. ఈరీతిన్ సలిలాకరాంతరమునం దింతుల్ ప్రవేశించి యెం
తేరాజీవముల స్తలంచి తొగలం జెండాడి శైవాలవ
ల్లీరాజిన్ జకలించి మత్తమధుపాళిం దోలి చందన్ముఖా
శీరత్నంబుల బెట్టనిల్చి జలకేళీలోలతన్ గ్రాలఁగన్.

చ. అపుడొక బోఁటి కాంచనమయంబగు కొమ్ముననీరునించి యొ
క్కపాలతిమీదఁ జిమ్మ నది గ్రక్కున దోయిట వారమాత్రిపొఁ
జపలమృగాక్షి కేల్గవపసన్ దగి జాబిలిమున్ను గొన్న ని
ద్దపుతుచు లిమ్మటంచు నొగిదమ్ములు నామునికట్టినోయనన్.

ఉ. ఆయమృతాంశు బింబముఖులందఱు నీరము జల్లులాడినన్
చాయలఁదక్కి చాగ్రిఘనసారమృగమద కుంకుమద్రవ
శ్రీయుతమైన సరంబు విలసిల్లెఁ బరస్పరమైత్రిగూడ గం
గాయమునా సరస్వతులకై వడి లోచనకౌతుకంబుగన్.

చ. అతులసరోవరోభయతటామల నూతనపత్రకోరక
ప్రతతినవాంబుజాకరవరత్ప్రిమదా నికరానుబింబ సం
తతులెసఁగెన్ బరిస్ఫురితతత్తనురూప నికేతుజ్యోత్స్నా
గతఫణిలోకయాపవతముకై వడిఁ జూపరకద్భుతంబుగన్.

చ. జలకములాడి యిట్లు జలజాతముఖుల్ జలజాకరోపరి
స్థలికరుదెంచి చేలములు దాల్చి నెఱుల్తడియొత్తి కప్రికుం

గలప మలంది కన్గవలఁ గాటుకఁ దీర్చి మృగమదంబునం
దిలకము లూని ఫాలముల దీప్తవిభూషణభూషితాంగలై.

సీ. అలకలు వడి నూర్చె నరుణోష్ఠి యొకతె యం బరమిచ్చె నొకతె యంబరవలగ్న
కూర్చెఁ గంచుక మొకతె కుండలి రోమాళి కమ్మఁ బూసెను లూన్చెఁ గొమ్మ యొకతె
కజ్జలకచ యోర్తు కాటుక నలరించెఁ బరిమళించె నొకతె పద్మగంధి
గుణరత్ననిధి యోర్తు మణిభూషలు నిచ్చె వీవన వీచె నొకతె పావనచరిత్రి
చంద్రముఖి యోర్తు సమ్మృష్టచంద్రిమలఁ దె, బూనె నద్దము ముకురకపోల యొకతె
యొకతె లతకూన తెలనాకు లొసఁగెఁ గూర్మి, జనుతనయాకు రేవతితనయకపుడు.

శా. శాణోల్లీఢమనోజరాజ నిశితాస్త్రశ్రేణులో నాఁ బ్రభా
శ్రోణుల్ రత్నవిచిత్రభూషణసమారూఢ స్వదేహద్యుతుల్
రాణింపన్ ఫలపుష్పకోరకరసప్రాలంబనానాతరు
శ్రేణీచ్ఛాయల సంచరింపుచు మనస్ప్రేమానురాగంబునన్.

చ. సొలపు వహించి నిల్చి రొకచో మలయాగమరుత్కిశోరసం
చలితతమాలసాల ఘనసారపటీర కదంబనింబమం
జులవనవాటి కాంతరవిశుద్ధసుధాకర కాంతకేళికా
నిలయసమీపచూత ధరణీరుహమూల సువర్ణవేదికన్.

గీ. నిలిచి యచ్చోట వెండిగిన్నియలనున్న, నించియునిచిన సుమవారుణీరసంబుఁ
దరళమృగశాబకాక్షులు త్రావి త్రావి, యంతకంతకుఁ దస్త్రనంబావహిల్ల.

ఉ. చానలలోన నొకతె యొలజవ్వని దిగ్గన లేచి క్రొమ్ముడిం
బూనిన కమ్మక్రొవ్విరుల పుప్పొడిరాల పయోధరోద్ధతిం
గానువడంక హారలతికల్ చెదరన్ జరణాబ్జనూపుర
ధ్వానముతో నటించెఁ గనుదమ్ములు చెందొవ చెల్వుఁ దాల్పఁగన్.

సీ. తొలుమొగుల్ తెగనుండి తొఁగుచుక్కాపరంపరలు నాఁ దలక్రొవ్విరులు రాలఁ
గుసుమచాపమదేభకుంభోచ్ఛలత్కేతుశాటి నాఁ బాలిండ్ల పైఁట చెదరఁ
జెంకిమ్ము రేకులఁ జెనగు తేఁట్లన సోఁగకనుదోయి మూఁడిక నల్లడలఁ బ్రాక
నుడురాజుపలనఁ బెల్లుబుకు వెన్నెలపోల్కి నాననంబున రిత్త నవ్వు దొలఁక
బృథుపయోధరభాగసంభృతి గలంగ, జదలనా కౌను దీవ సంచలన మొందఁ
గరపదాంగద ఝణఝణత్కారములయ, మగువ యొకర్తె నర్తించె మదము కతన.

చ. వెలఁదులు గొంద ఱాసవపు విస్మృతిఁ బాణి సరోజపల్లవో
లలితరవంబు పాత్తున మెలఁగని గతిక శౌరహాస్యముల్
సలిపి రనేకభంగుల విశాలనికుంజ కుటీరవాటికో
చ్ఛ్రలదళినీకదంబ సరసస్వన రంగదుపాంగసంగతిన్.

ఉ. ఆతలి రాకుబోఁడు లిటు లాసవహీనమదప్రభావని
ర్హేతుకహాసవాగ్వికృతి నృత్తకళాదివికారభూరిచే
ష్టాతురతన్ బరికర్తిలి తమంతనలోఁ జెలివ్రాని సీతకా
న్యాతిలకంబుఁ గన్గొనిపి ప్రియంబున బల్కెరి మంజుభాషలన్.

ఉ. మానవతీ! సుధామధురమంజులవచోరచనైకచాతురిన్
వీనులకింపుసొంపునొదవించు భవత్ప్రియకీరమిచ్చటం
గానము నిన్నుఁ బాసి తృటికాలము దానొక చోటఁ జేరదా
యీవనికాదు ప్రశాఖలపయింగనుపింపది చేమివింతయో.

క. సురదారువియూటపాటల, సరసవిపంచీనినాదసంరంభమునం
గరమలరఁగ మనమిటమదిఁ గెరలి వనీభూజశుకసఖిత్వముకనిమిన్.

ఉ. వేఁజొకపుష్పవాటి కతివేగమునం జనబోలు నివ్వనిన్
కాఁటియ బూనిరిత్త వెదకంబని లేదిటు గమ్మవోద నా
యారడిచిలుకలన్ గలసి యంతటనింతటనుండుదప్పలం
బాఅదుకూర్త్రనీవు వెనుపంబోడ వైనడిగాననావుకన్.

గీ. దినదినము నావలన ఫలంబెనసి వృద్ధి నలర నేనెంత మాట [illegible]
మగుడనాడ నదల్ప నేనెగిరిపడును, నటి గెవనతుక [illegible]

ఉ. ఆనగరాని యీ స్మరశరానలవేదనఁ గుందు నాకునో
మానినులార? యాచిలుకమాటలు నూఱులువోలె నాటెయున్
వీనులు గాఁడిపాఱు వనవీథులయందు విపంచివృత్తి [illegible]
నూనిమెలంగు దాని మనమూరకయుండక రోయ నేటికిన్.

చ. చిఱుతతనంబు నాటగోలె జేతనపెంచిన ముద్దుచిల్క న
న్నొంటఁగివిపక్షవృత్తి వెసనూల్కొనిపోవ ఫనదుప్రమాళిన
కఱ్ఱఫలభంగ కాంక్షల మొగంబులఁ గ్రొవ్విధరసంబుఁ గాంచ్చి [illegible]
మఱిమఱిఁ గుయ్యఁ గిరనివహంబెద నాయెడ వైఱ్ఱిగ గోయనే.

వ. అని పలుకు శశిరేఖం గనుంగొని వయస్యలిట్లనిరి.

చ. కనుపునఁగన్నవారి పయికన్నను బెంచినవారిమీఁద నె
క్కుడు ప్రియమండ్రు కావునఁ జకోరవిలోచన యారకిమ్మెయిం
దడయఁగనేల నీవనమునం బెరచిల్కలఁగూడియుండునో
కడువడి నీదు చిల్క వెదకం దగుఁ బోదమటంచుఁ బల్కుచున్.

తే. వనజవదనఁ దోడికొని పోటికత్తియలు చటులఁ బాసి మఱియు నాటతోటఁ
గలయఁదిరుగు శుకనికాయంబులో ముద్దు, చిలుక కానఁబడమిఁ దలఁకి తలఁకి.

సీ. కృతకాద్రికూట నిర్గత నిర్మలాంభోఝరీ తీర మాకందబృందమరసి
పరిపాకనిర్గళత్ఫలసమావృత దాడిమ మహీరుహ కదంబకములవెదకి
మరుమచ్చులతేఁకి సగసీతటన మేరుఖర్జూర కదళికాగములఁ జూచి
జలయంత్రికట నిస్తులసాంద్ర గోస్తనీఘనకాయమాన సంఘములనెమకి
పొంచియెడనెడ జాజిపూఁబొదల మాధవీలతాదుల గొజ్జంగివిరులయిండ్లఁ
గలయ వీక్షించి యచ్చోటఁ గలికిచిలుక గానఁబడకున్కి నెమ్మదిఁ గలఁగికలఁగి.

క. ఈమాటతోటలోపల, నేమెడఁగనుపింపదయ్యె నేవనమునకుం
బోయెనో చిలుకం బటంచని, యామూలల చోటులను వెదకనగు రాఁజిలుకన్.

వ. అని బహువిధంబుల శుకాన్వేషణాయత్త చిత్తంబుల నమ్మత్తకాశిను లుండునంతఁ
నక్కడ.

ఉ. అర్జుననందనుండు నిశితాంగజ బాణవిపాటిత వేదనో
త్సర్జితధైర్యుఁడై చెలువబానుభజింపుచు నైందవోపల
స్ఫూర్జితవేదికం బొదలు సక్మరందరసోపహారోక్తులన్
గర్జిలు చిల్కఁజూచె సుపరంపరసాలమహీజశాఖికన్.

క. కనుఁగొని యబ్బురపడి దివ్యగతేని రసాలభూరుహాంతికమునకుం
జనిత దూరపరమాలో, కనజనిత నవానురాగ కలితాత్ముఁడై.

క. కీరములు లేవె జగతి న, పారమ్ములు దీనితో శుభకీర్రేఖా
తారుణ్యాలక్ష్మి నెయ్యది, గోరంతసమత్వమూనఁ గొనకొన వెచటన్.

క. బలకృష్ణులకెలఁగల రా, జులు గానుకలుగ నొసఁగు శుకములు కేళీ
నిలయాంతర మణిపంజర, ములనలరఁగ వానిచెల్వములుగనుఁగొనమే.

సీ. దివిజాధిపతిపుత్రిజనరాజి కేళిమందిరపాళి జకోరకర దిండిపులుఁగు
పరిసరకార్ముకశాలి భామినీమ్యాసపాణి సారసాగరవిహార కీరమొకొఁ

పంకేరుహాసన ప్రియదాసభాంగణ వరరత్నపంజరాంతరశుకంబో
రజితభూధరరాజ రాజీవలోచన నిలయంబున మెలఁగుచిలుక యొక్క-
గాని చో నిట్టిసకలలోకప్రశస్త, రూపశుభలక్షణ కళాకలాపమహిమ
మహిమ సలుదాని నండజమండలమున, నవనిఁ గనుఁగొంటి మేల్పొగడ్పనముగాఁగ.

చ. అడుగులు కెంపుజాఁ గిలుకుటందియ లందము పచ్చతోమెయుం
గెడలఁగఁ ద్రొక్కు ఱెక్కలపయి న్గలరంగు నీలాశ్మకోరకం
బమగున ద్రోయఁజాలిన ముఖారుణకాంతియుఁ జూచి నెమ్మది
న్గడుఁ బ్రియమావహిల్లఁ జిలుక న్వెసఁ బట్టితొనం దలంచుచున్.

ఉ. పొంచిరసాలభూరుహముపొంత వినిశ్చలదేహుఁడై కటా
తొంచలపాళి దానిపయి నానికరాంబుజ మొయ్యసానియ
ప్పంచశిలీముఖోపముఁ బట్టె సరోజమరందమాధురీ
పాలించితవాగ్విశేష సముదారముఁ గీరము సత్ప్రచారమున్.

క. పట్టుకొని కేలఁ గవ్వడి, పట్టి శుకము కరతలంబుపై నేర్చి చిరా
చెట్టునకువచ్చు కతమున, నిట్టిది రాచిలుకఁ దొరకె నేమనవచ్చున్.

చ. అనిమదిసంతసిల్లి చిలుకాయలుకానకు నిన్ను నాదు సొ
మ్మనికనుగొందు నాకుఁ జెప్పుమా యిపుడెచ్చటనుండివచ్చి తే
వని కేటనుంచుదాన వనివార్యకృప న్ననుఁ బ్రోవుమారకే
మునికి వసించియుండెదరు మానుగ నువ్వు తెలుపఁ గెలుంగఁగన్.

క. నావిని దూరితభయ పీ, డావిలమతి యగుచు నతని కనియెఁ జిలుక రా
జీవమరంద మధురవా, చావైచిత్రి విలాససంగతి నెలఁగన్.

గీ. వినుము నీ మేనమామకునను గుపట్టి, చెలువములపుట్టినిల్లు విశేషగుణ
వల్లికావాలము సతీమతల్లి కయన, వరలు శశిరేఖ పేరు నీ వెఱిఁగినదియ.

క. యొన్నఁడు మఁజూచినయది యో, కన్నులకానందరసము గ్రిమ్మఁగసారూ
పన్నెలఁత వాటఁగొలెఁ గూ, డున్నీరుసు మఱచియొప్పుచును మఱఁగుచున్.

గీ. అత్తెఱఁగెఱింగి చెలితాల్మి కత్తళంబుఁ, జిగురుబాకున నరనరజేసి మనసు
దూరి యభిమానవిత్తంబుఁ జూరగొనియె, నేది మగటిమి వెడవింటిరాచకొడుకు

ఉ. అంతము లేనికూర్మి విను నాత్మఁదలంచుచు శయ్యఁబాసి యుం
తింతనరానికంతు నిశితాశుగవేదనఁ బూనిరేబగల్

జింతలవంతలన్ జివికి చేడియయొక్కతె కేళిమందిరో
పాంతవనస్థలిం దిరుగఁ బల్కరు దైవముఁ దూరుచున్నదిన్.

చ. అలికులవేణి యిట్లు విరహార్తి వసీసుమకుంజవాటిలోఁ
సొలయుచునుండు దాని వెతఁ జూడఁగనోఁడి మదాప్తకోటి ని
న్నలసిచరింపనీ యుపవనస్థలి కేనరుదేరఁ గాంచి కే
వలకృప నన్నుఁ బట్టుకొనవచ్చినఁ జిక్కితి నీదుచేతికిన్.

గీ. నలినలోచన చిన్నటనాటనుండి, కూరిమి చెలిగ్గ మధురోపహారములిడి
పెనుపఁ బెరిగినదాన నేఁ బెంపుశుకంబు, గాను వినుమయ్య యొకమాటకరుణతోడ.

ఉ. చక్కెరవింటివాని నెకసక్కెము సేయఁగఁ జాలునట్టి నీ
చక్కఁదనంబు జవ్వనము చందముఁ గన్గొని మోహమూర్ఛలోఁ
నెక్కొని వేగుదానిఁ గరుణింపక లోఁతిగఁ జూతువయ్య లోఁ
నక్కట నీవెఱుంగవె మనంబున దీనత మాట నెమ్మదిన్.

మ. అనవినిక్రీడిపట్టి హృదయాబ్జము ఝల్లనఁ గీరరాజముం
గనుగొని పల్కె నావలనఁ గాదె మనోజనిశాతశస్త్రవే
దన నలగోల దాలిచెఁగదా యిఁక నేగతి దైఁ దూఁపుచుం
చనుగతమోహదాహ విహతాత్మనుఁ దేర్చి సురంగ కొంగనన్.

గీ. కన్నుఁగవ మోడ్చుఁ దలఁచుఁ జూచుఁ గిలకిలనగు, సారెకు సురగమునఁ బ్రాసంచలనమొందు
గరముఁ జెక్కిటఁగదియించు దుగదగాహా, మాననిరతాళి శరదయామానుఁడగుచు.

వ. ఇట్లు దురంతకంతుశరసంతాపసంతప్తాంతరంగుండై సుభద్రానురాగుండై యు
న్న సమయంబున.

గీ. నీరజదళేక్షణలు పుష్పాన్వేషణార్థము, రాగ లత్వరలయి సుమారామసరణి
వచ్చుచోఁ దమరాత్రిల దివ్యపుష్పముఁగుముదంబు కెంగేల రాజకీరమును గాంచి.

క. కంజదళేక్షణ తావక, పంజరకీరంబు గ్రీడిపట్టి కరమునన్
రంజిలుచున్నది యిఁదె చూడ, కంజాక్షి యెఱింగి కొనుము దైవారన్.

గీ. అని యనతిదూర, మునఁ జకోరాక్షులొక్కట నుగ్గుగొల్పఁగ మాటున గొమిర నునిచి
మంజుభాషిణి యనునొక్కమచ్చకంటి, నలసుభద్రాభిమానుఁ డాయంగననుప.

మ. చని యచ్చోటఁ గిరీటిపుత్రిఁ ద్రిజగత్సంస్తవ్య చారిత్రుఁ గ
న్గొని కేలెత్తిమ్రొక్కి మరందబిందుమధురానూనానులాపోక్తరం

జనస్థమై పొల్చు భవనాగ్రరాంబురుహ రాజహంసాని సూసీతి వ
దనకేళీగృహ పంజరస్థమగు యుద్ధాత్రి జగాజెంపగన్.

క. ఆశుకవి పరివరావన, కౌశలము వహించి జాని నైకాంచీని గా
నాశుకవిపరివరావన. కౌశలము వహించ నీకుఁగర్హమకాదే.

చ. నిరుపమకీర్తిఘూత రజనీకర? నీకరసీమనీమనో
హర శుకమెప్పుఁగాంచి మణిహాటక కాంచికలాప మానసాం
కురిత నిరూఢలజ్జమెయి గొజ్జఁగిపూఁబొద పజ్జడాఁగి వే
గిరపడుచుండు జాలిగొని కీరము నేగొనివచ్చునంతకున్.

ఉ. నావలభేదిపౌత్రికుఁ డనాహతమోహత మోనిమగ్నుఁడై
తావలమయ్యె మాటుగొన దానికి నేని నికుంజవాటిబో
టీ వెస నాడుచూడ్కికి ఘటింపగదే జగదేకమోహినిన్
నావలవంతదీరఁగ మనంబునఁ గోరికలూరఁ జూచెదన్.

చ. అనవినిమంజుభాషిణి నృపాత్మజుఁడెందము సీరికన్యకా
మనవరుఝరీనిమగ్నమని మానినిడాగిన తావుఁ జూప న
ల్లన గనుసన్న నాతఁడు చలన్నిబిడేక్షుణ చంచరీక పా
ళినిగుడజేసెఁ బైపయిని లేమముఖాబ్జరసాను భూతికిన్.

చ. మును చికురాంధకారమున మూఁగి వధూముఖకాంతి నిర్ఝరిన్
మునిఁగికుచాద్రి లూతగొని ముత్తెరుల నన దూర్మికాచయం
బు నెనసియూఁగియూఁగి నునుపొక్కిలితామర దూరికప్రిమ్మొలిన్
గొనకొనవయ్యె నర్జునుని గూరిమిపట్టి కటాక్షభృంగముల్.

చ. రమణికటాక్షవీక్షణ పరంపరలన్ ఝషపాళి యాన్యపో
త్తమపరిభాసితానన సుధాకరకాంతి సుధారసప్రవా
హమునకు నొయ్యనొయ్య నెదురై తమ జారకటాక్ష దృష్టిజా
లము గబయికొన్న గ్రిమ్మరి చలత్వమునన్ మునిగెన్ దప్రిపాంబుధిన్.

చ. మఱియు ననూనరాగ రసమగ్నత నవ్విజయాత్మజుం డు ప
ల్లుఱుఁ దనరూపకాంతి సుకుమారతలన్ దిలకింపగోరుఁ జి
త్తరమును మోహము న్బెనఁగ దక్షిణచాంతర హారపాళికిన్
మెరయు బ్రియాంగవైభవసమీక్షణఁ బొంగుఁ దప్రిపానతాస్వరమ్.

మ. అవనీపాలసుతుండు గామినియు [illegible]
క్త వయోరూపశుభాంక వైభవని [illegible]
రవికారప్రతిరుద్ధ మానసములన్ రంజిల్ల [illegible]
చి వధూటీమణి మంజుభాషిణి వచించెం [illegible]

ఉ. రాజకులావతంస? యలరాజముఖీకుల [illegible]
రాజవతంస శాత్రవుఁ దిరస్కృతి సల్పు [illegible]
దేజము మున్ను విన్నయది [illegible]
శ్రీఁ జెలువొందఁ గన్నయది చిత్ర [illegible]

చ. చెలువకు నాటియున్నయది చి [illegible]
దలిరులయాన బాని [illegible]
గళవళమొందనీక [illegible]
త్కలమము బోఁట్లు సంగసముఁ [illegible]

క. అనవిని తలయూఁచి [illegible]
చినవారికడకుఁ [illegible]

గీ. ఇష్టమృష్టఫలాళి [illegible]
నాశుకం బిదె [illegible]

మ. చిలుకంగైకొనివేగ [illegible]
ల్పు లతాతన్వి పయి [illegible]
జ్జలకే తెంచి [illegible]
గళమూర్తిన్ [illegible]

ఉ. కన్నియ యీవు [illegible]
సన్నవనద్రుమాంగ [illegible]
వెన్నెలచేని మానిక [illegible]
రి న్నికటంబునన్ మరది [illegible]

చ. అనిశశిరేఖఁ దోమకొని [illegible]
ననిమిషరాజపౌత్రి [illegible]
వెనుకొని యెం బయోజముఖి [illegible]
సనలకు మూఁగు [illegible]

శా. ఆరామామణి నిగ్గటం బ్రియునయాస్వాలోఁ గోర్కెల్ [illegible]
తారాభ్యంతరకుంజవాటి సుమనస్తల్పంబునం [illegible]
ల్వారం దారువసించి చెంతలఁ దదీయస్వాంత [illegible]
ర్వారానంగరుజోపశాంతి కరణాగ్ర్యచ్ఛిత్రి ప్రపత్రిల్లఁగన్.

చ. అలఘుసదధ్వవర్తన సమాదర మూని జగత్త్రయీగానముఁ
గలన నినుండనం బొలిచి కాలగతిం దమిజన్మపద్మినిన్
గలసిన పాతకంబపరకంధిజల ప్రవిగాహనంబునన్
దలఁగఁగఁజేయ నేగుమ విధంబున నేగె దినేంద్రుఁడ స్తసన్,

సీ. సంధ్యానటద్గిరీశ విభూషణాయత ఫణిఫణారత్న గభస్తులనఁగఁ
జరమాంబునిధిజల స్నానార్థి మునిబద్ధ తీరద్రుకాషాయదీప్తులనఁగఁ
గంధినాయక మదోత్కటసామజోపరి సలలితారుణ కుథచ్ఛాయలనఁగ
నధ్వగాహిత చైత్రయాత్రాసమారంభ రతిపక్షౌర్వానలద్యుతులనంగ
దృఢనియమతత్పరావనీదేవనికర, కరపుటీక్షిప్త విమలార్ఘ్యజాలనికరము
దళితమందేహదేహరక్తద్రవములనఁగ, జనము నుతిజేయసంజ కెంజాయలడరె.

చ. కనుఁగొన నేనుపద్మినుల కైవడి దవ్వులనుండ కెప్పుడుం
బొనరెడుకూర్మిఁ దన్నెడలనుండఁగఁ జెల్లునె వారుణీవధూ
జనితనవానురాగ వివశత్వము బూనె ఘనాధ్వవర్తియౌ
నినుఁడనఁ గటంచుఁ గ్రమ్మఱెని సహింపక చాయ విచారశీలయై.

సీ. వరసమాగమవేళ నరసిరేచాన చక్రవంబూయుకస్తూరి కాంతులనఁగ
సాంధ్యనర్తనకేళి సవరించు మడిగానుమల జేని దత్తుకతలకులనఁగఁ
గమలజాండవనంబుఁ గలయంగఁ దిమ్మరు సమయసామజ తనుచ్ఛాయలనఁగ
నిజవిటసంకేత నిలయంబులకుఁబోవు నభిసారికలవసనాంశులనఁగ
గొల్లయిల్లాండ్రు వయసెల్లఁ గొల్లగొనిన, మాయగొల్లని మైజిగి మాటుకొలిచి
జారచోరులు మిక్కిలి సంతసిలఁగఁ, గలయఁ గ్రమ్మెఁ గటికచీకటులు వొదలె.

చ. సరసిజముల్ ముడింగె మునుసత్ప్రభవత్తనుఁ డౌయినుండు దాఁ
గరములఁ గారవింప సిరిఁగాంచి ద్విజేశ్వరసానుబంధబం
ధురతల మించి యీనుముదినుల్ నగనాథవియోగఖిన్నతల్
బొరసితిమంచు బద్మినులు మూర్ఛిలి కన్నులు మోడ్చెనో యనన్.

[illegible]

సీ. మ[illegible]రాలవిభూతి బృందారక[illegible]

[illegible]స్థితులై [illegible]

సుమదగ్రిశుద్ధి[illegible] యమునా[illegible]

నఖిలకందర్ప[illegible]కాలమై [illegible]

రాజరజనీ విహార సంఘ [illegible]

రంగవల్లికలన నభోరంగ[illegible]

గీ. కువలయానంద సంధానకుశలతా[illegible]

నమరులెత్తిన పటకుటీరమన నేల[illegible]

చ. గురుతరగ[illegible]

స్ఫురణ[illegible]

స్థురకిరణా[illegible]

సురమగు[illegible]

ఉ. భార[illegible]

కైరవరాజి [illegible]

చేరి[illegible]

ల్వారె [illegible]

వ. ఆసమయంబున.

ఉ. కొన్ని[illegible]

వెన్నెలవేడి[illegible]

జెన్ను[illegible]

డన్ని[illegible]

ఉ. అచ్చట [illegible]

జొచ్చు[illegible]

జొచ్చిన [illegible]

వచ్చిన[illegible]

చ. అనివిర[illegible]

గన సుమ[illegible]

గనుగొని[illegible]

యొనిచిన[illegible]

౮౫. పిదిసుభాప్తిఁ బాయక నిజేశులకౌఁగిళులందు నెప్పుడున్
బూనికఁ గెంగెదల్ బలె విభూషణభూషిత దేహవల్లికా
కోమలులఁబోల్చు కన్యకలురోయ స్మరార్తి గ్రహింప నింతగా
నోచితి మీరలూరక ననుం వెతలం దెరలింప నేటికిన్.

౮౬. కలకంఠం బ్రితిపక్షిరాచిలుక జాతిద్వేషి చైత్రుంను పూ
విలుచేదాల్పు సదామధువ్రిత గుణాన్వితుండు ప్రాణంబు దా
చలు గాడ్పుల్ శశియంకకాడు పికమయ్యాయ్యో గళగ్రాహి యి
ట్టులవిద్వేషులలోన నెట్లువిహరింపన్వచ్చు నాబోటికిన్.

౮౭. పదఁజిసరాకుబాకు గదియించెద వెన్నెలచిచ్చుఁజొచ్చెదన్
దద్దు మసిపతంగుజాలపుటురిన్ గళమూన్చెదఁ బుష్పమాలిభృం
గెద వతిసాహసాప్తి గమకించి తుషారవిషంబుఁ గ్రోలెదన్
మదన దురాగ్రహంకిన్ తనబిరము నెవ్వ తెమాఁద జాఁపునో.

౮౮. వలువమాయన్పుడు శ్రీమవాని జనితాభంగో న్మదోద్వృత్తి వ
ర్తులపాండానల బల్లుణంబున బగల్ రేయిన్ జగంబంత టం
గలవాబసువ్వవనంగభూతకృత సంతాపంబునుం బొంది తా
వచ్చి ప్రిలాప్వకహోయటంచు సుమశయ్యాన్వ్రితె మూర్ఛాదశన్.

౮౯. [illegible] గవ్యజుబ్బగవ హారలతల్ కదలన్ మెఱుంగుము
[illegible] స్వత్రి కెక్కి సువ్వయించ నిమాళ్ళ వేఁడి వా
[...] సెదం జెట్టెఁ జెక్కులఁబూవుపాన్పుపై
[...] నుపమూనిన పెంపములన్ సఖీమణుల్.

[...] ద్రైకద, వెగాసవాసిత విముక్తసారశరాళీ
[...] నీదేఁ, స్మరసిరుహ యయ్యో నకట నతియనిపటీయున్.

[...] పొదవి చేతులుదమ్ములనొత్తి కన్నులం
[...] కాహార్షుల నూత్నమృణాలికలూన్చి గబ్బిచ
[...] వ్రేలాని సికింధము మేననలంది చెక్కులన్
[...] పిఖండములు దన్వికిఁ జల్వలు గూర్చిరంగనల్.

[...] కర్పూరాగరినవహారమణి స్నగశాసిదోరసి
[...] ణతతిఁ గూరినభారపుకంత జల్వలం

ద్వితీయాశ్వాసము

గూర్చి నీ కూర్మి చెల్వ లోకకాంతయడంచి సువర్ణరత్న తో
భారుచిరోన్నతాసనముపైఁ గదియించి వచించిన గ్రక్కతిన్.

క. తరుణి మనము మెప్పింతము, మరుఁ జాపగుణీకృత భ్రమరు సుగానస్థా
మరలచ్చికొమరు మణిదా, మరుచిర నతిసుందరున్ సమర్చల సనుమున్.

చ. మలయ మరుత్కిశోర హతి మవ్వపుఁ జేనియ జాలునాడు పం
జులసుముకాయమానమునఁ జొక్కెఁ బుఁగపిక్రుఁ దివ్యనిరాదస
ల్లలిత నవీనసారసదళంబిడి యందున్యుశ్రీమదంబునన్
వలపులవింటివాని చెలువంబు లిఖించి విచిత్రరేఖలన్.

మ. వరసౌభాగ్య కళాభిరామ రతితన్వా నూంకమం రావహిం
చియుశుస్వామి సుధాంశులన్ నగస నాశీతానిత్యాగ భ
క్షగభృత్కిరమరాళ భృంగముల నొప్పన్ పారించఁ బరిగించి సం
కరుహాక్షీ నఖులిట్లు సమ్మదసమగ్రి స్వాంతయై యుంచన్.

క. సముచితభక్తి శ్రీద్ధల, సుమశర వాహన నాది సకలపూజా
పరిమళితుని జేసినారా, కని మొగనగు గూడి జేది సుతిగా లుబడ్డె.

చ. శరధిసుతాసుతాయ సుమచాపధరాయ సహేస్వరాయ సం
బరమథనాయ గంధవహవాహనయు ద్విగదాయు సా సం
హరణ చణాయ లోకభయహరాత్మ విక్రమభాసురాయ సుం
దరతరమానితాయ మదనాయ నమోనమయందు మొక్కిరి, చున్.

చ. అగణితభూరికాంచనల రాసముచ న్విషజాలసంగతిం
దగుగుణమూర్చి యందు సుమనఃప్రియబాణము సంఘటించి ము
జ్జగ మునువందఁగా నిజభుజస్ఫుటశక్తి సమగ్రితన్ ఘనా
ధ్వగపురము లణ్రిదించు నిను వర్ణనఁ జేసిన మాకు గాస్త్రరా.

ఉ. ఏమొక తేరె జాపధరు లిద్దర నాథుసులొంచు రెండుగా
చేయుచు రెంట నేయుదగి చెన్నగు గన్నులవింటఁ గమ్మపూ
సాయక మూని రెండొకటి సల్పఁగ జాలిన నీదు కౌశలం
బాయజుఁడైన నెన్న ననుమర్థుఁడు లోకులఁ జెప్పఁ నేటికిన్.

క. అని బహువిధముల నాక్రొ, న్నరవింటివజీరునిట్లునయసముచితనా
క్యనిరూఢిఁబొగడుమగువలఁ, గనుఁగొని శశిరేఖ పలికెఁ గనలుమనమునన్.

ఉ. పిలిఁగుజన్మమైత్రియును మధూన్మదవృత్తియుఁ గాంచినట్టిచం
డాలుల ఁబల్గుణంబుఁ గొనియక్కట తాను నిజైకధర్మమున్
జాలఁ గొఱంతచేసికొని చానలనేఁచ ననంగభావమున్
దాలిచియున్నవానిఁ దగునా కొనియాడ మృదూచితోక్తులన్.

వ. అనియమ్మరునుద్దేశించి.

చ. ఉరక మనోజ నీవెదిరి యుగ్రునిఁ దన్నిటలాంబకాగ్నిచేఁ
దొఱఁగి శరీరము న్మలల ఁదోఁచితి పాంథజనాఘవృద్ధినో
మఱి రతిపుణ్యకర్మమహిమంబుననో యటుగాక యునిక్రి
మ్మఱ హరఫాలనేత్రశిఖ మ్రగ్గు జనుల్ బ్రతుకంగ నేర్తురే.

ఉ. ఆకమలాయతాక్షుఁ డఖిలావనుఁ డాతని నూతివాఁటనే
నీకు సహోదరిన్ దెలియ నేరక మార? కడంగి నన్ను నీ
లోకములోన మానినులలో నొకదానిగఁ జూచి యేఁచినన్
నీకరకార్ముకంబుఁ దుదినీరసమానటు నేశపింపనే.

క. కామిని పలు దెరగుల న, క్కాముని నిటు దూఱి దూఱి కమనీయకళా
స్థేముని సోముని సుగుణ, స్తోముని వీక్షించి పలికె సాలసినమదితోన్.

మ. సుమనస్సంతతిఁ బ్రోచుచుం గువలయాస్తోకానుమోదంబు నెం
పమరంజేయుచు సత్పథాభిగమనవ్యాపారసర్వజ్ఞమౌ
ళిమణిత్వప్రథలన్ మదారిదళనాళీకప్రభావంబునం
గొమరై రాజన చంద్ర? నీవబలలం గుందింపనర్హంబొకో.

సీ. నిన్నాదలఁ ధరించు నీలకంఠునకు హాలాహలజ్వాల గ్రోలుటెంత
నినుఁ గన్నుగా నొనర్చినభౌమదానవరిపునకుఁ గార్చిచ్చు మ్రింగుటెంత
నినుగర్భమున వహించినపయోరాశికి బాడబజ్వాలసంభరణ మెంత
నినుఁ దండఁజేర్చిన నీరజనీహృదయేశున కనలప్రవేశ మెంత
మహివిషంబునకు విషంబవు దవంబునకు దవంబవు బాడబాగ్నికిని బాడ
బానలమవగ్నికి నగ్ని వజ్రమథన, చల్లదన మేల నీ మేననుల్లసిల్లు.

చ. అనయమునన్ వియోగుల దయారహితాత్ముఁడవై మథింపఁ జెం
దినకలుషంబు పేర నతినిష్ఠురమైన మహామయంబునం
దినదినమున్ గృశింపుదువు ధీరత దక్కి కళావిహీనతం
గొనకొనె దుర్విహింసకులకున్ దురవస్థలు రాకమానునే.

గీ. సరసిజారాతి మస్న [illegible]
దూలనాఁ బసగ [illegible]

చ. అలసుమనోనుస్న [illegible]
రి లిపోడ స్తైనమాఁ [illegible]
త్యలఘుత చంచలా [illegible]
స్థలికి పరిభ్రమించ [illegible]

గీ. చల్లనగమలు [illegible]
మాగసురుగల్ప [illegible]

క. బాలికల నేఁడు [illegible]
నాళీక భవుమని [illegible]

మ. పరిత పక్ష [illegible]
చితనంబి [illegible]
వరితతిన్ భం [illegible]
శతపత్రి [illegible]

క. ఓకలక [illegible]
లాక [illegible]

గీ. మానితా [illegible]
యెప్పుడుఁ [illegible]

చ. సరసిజ [illegible]
బరువిడి [illegible]
న్నగసు [illegible]
స్ఫురిత [illegible]

గీ. రాజశరశీపచేఁ [illegible]
మనుఁ దెలియఁ జెప్ప [illegible]

గీ. జలజములు [illegible]
సింధు [illegible]

ఉ. లోకములందు బద్మములనం బ్రియుఖర్త మురారి వక్షీ నా
లోకము వేవసంప్రటము లోకహితంబు విభాస్వరా బర
శ్రీకమనీయభూషణము చీకటికిన్ బగవాడు లోఁచె బం
ధూకసుమద్యుతిన్ వెగడు తోరప్రకాంతినిమందు నూర్యునన్.

చ. మనసిజబాణసంచలిత మానసమౌ శశిరేఖ నెచ్చెలుల్
వనమునుండనీక కొనివచ్చి విచిత్రమణీనికేతనం
బున విరిపాన్పు జేర్చి నరపుత్రిక ధారవసానులావశా
లినులయికాలయాపనము లేమకు సల్పుచునుండి రంతటన్.

ఉ. భాసురమయ్యెఁ గేళివనపాళి విదూరిత పాంథమానసో
ల్లాసము శీతలానిలవిలాసము జాతిలతావళీపరి
త్రాసము కోమలచ్ఛదశరగ్రథిత ప్రక్రితాంగ చైకువే
ప్వాసము కేకినిరతిరిరాసము నా మధుమాస మెంతయున్.

మ. తలిరుంజాయల సంజకెంపొదవె మొత్తంబైనపూమొగ్గచు
క్కలడాల్ మించె మదాళిమండల గరుత్కాంతిచ్ఛటాధ్వాంత మ
గ్గలమయ్యెన్ శిశిరతుఃభాస్కరుఁడు గుర్వికన్ కమ్మపూఁదేనె
మందలమెన్ గాసిలె పాంథచక్రములు చైత్రాబ్జప్రబోధంబునన్.

మ. వనలక్ష్మిన్ వరియింపుచో ద్విజకులవ్యాహారమంత్రంబులన్
వనవేదిస్థలిపైఁ బలాశకళికావహ్నిం బ్రతిష్ఠించి నూ
తనమాధ్వీకృతధార మాధవుఁడు దాఁ దత్ప్రీతిఁ గావింపఁ జే
రెఁ గన్నదోడ్తో దిశలావరించె మదవద్రోలంబనూ మచ్ఛటల్.

చ. శృతిహితవాగ్విభూతి పరిశోభిమహావని మండలద్విజ
వ్రితతులనూనమాధవు కృపన్ సకలేష్టఫలాప్తిఁ గాంచనో
శృతిహితవాగ్విభూతి పరిశోభిమహావనిమండలద్విజ
వ్రితతులనూన మాధవుకృపన్ సకలేష్టఫలాప్తిఁ గాంచవే.

సీ. కప్పుపెన్నెఱులయ్యె గంధతుమ్మెదబారు లారపుగన్నులనంటు లూరులయ్యె
సురుచిరాధరమయ్యె నరుణబింబఫలంబు నవకోరకంబులు నఖములయ్యె
గబ్బిపాలిండ్లయ్యెఁ గమ్రపూగుత్తులు వదరుహంబు మనోజ్ఞవదనమయ్యె
శుకపికారవములు సూక్తినెఖరులయ్యె మృదుపల్లవంబులు పదములయ్యె

ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీహాలువ్యాలతాతతుల్ బ్రిసవరజము, గుగకటీరనిబద్ధమహాలమర్వ్యా
నాసయమ్యొను సంపంగినవవనేంది, రాజ్యనేత్రిక నామనియావనమున.

మ. మునుఁ గూర్చెన్ సుమనస్సమూహమున కామోదంబు నత్యాద్భుతిం
దనిపెన్ మాధుకరావళిన్ బహురసద్రివ్యాప్తి శుద్ధ్యుత్సవో
క్తి నియాఘద్విజపాళి నిస్పృతఫలాధీనంబుఁ జేసె న్మహా
వనివాల్లభ్యమునన్ వసంతుఁడు దయావర్ధిష్ణుభావంబునన్.

చ. కలితవనక్షమావలయగంధ నిరంతరరాగయుక్తిఁ జె
న్నలరెను పల్లవాన్వితకుత్రై యలగొమ్మలు పుష్పగుచ్ఛపా
త్రిలఁ గలకల్లుబోయ వెసఁ ద్రావి మదార్తిను దాత్తగీతికా
కలనటింపుచుండు నళిగాయకకోటి మధుప్రియంబుగన్.

చ. ఆదృతిఁ దావులంటుచు రజోంశుకమూడ్చి మరంద సాత్త్విక
స్వేదము గ్రమ్మ్రగా మధుపవృత్తసితేతర రత్నదామక
శ్రీఁ దగు దివ్యచేడియల చెన్నగు క్రొవ్విరిగుత్తిగుబ్బలన్
మోద మెలర్ప సోలు విటముఖ్యులఁ బోలె మరుత్కిశోరముల్.

చ. మలయసమీరణాబ్జరిపుమాధవులున్ సహాయులై
కెలఁకులరా మరందు పికకేకిగళస్వనకాహళార్భటుల్
వెలయ శుకాశ్వమెక్కి వెడలెన్ బథికాహితదృగ్భయానకో
జ్జ్వలసుమనశ్శరాసనసుసంఘటితామ్రదళాంకురాస్త్రుఁడై.

ఉ. హైమజలంబులన్ జలకమాడి కటీధృతధౌతచేలలీ
లామహనీయులై పరిమళద్రవమూని ప్రఫుల్లమల్లికా
స్తోమము కంఠదేశములఁ జొన్పి మనోహరభుక్తి దేలియా
రామములన్ సుఖింతురు పరస్పరవాంఛల భోగులత్తఱిన్.

వ. ఇట్లఖిలజనానంద సంధానకారణంబగు న[illegible]సుమాకరంబున నొకనాఁడు

మ. అసదృశాస్త్రవ్యదరాతిభీమబల భీష్మాదిత్యపుత్రాద్యశే
షసుహృద్బంధుభటావళుల్ గొలువఁగా జంభద్విషత్పూర్ణభో
గసమృద్ధిం గొలువై సువర్ణరుచిరంగ న్మంటప[illegible]ణిను
ల్లసిలం గౌరవరాజు కౌతుకవిలోల స్వాంతుఁడై యత్తఱిన్.

చ. సలలితఖడ్గశోభితుని సాంకవగంధవిభాసిగండమం
డలుని శిఖాధివాససుమనస్స్తుత గైరికసానురాగస
త్యలఘువినూత్న రత్నకటకాంచితపాదవిలాసు భూమిభృ
త్తిలకముఁ జూచి కౌతుకమతిన్ వనపాలురు గేలుమోడ్చుచున్.
చ. ధృతివిజితాసుహృద్వసుమతీ! సుమతీ! సితకీర్తిధూతరా
జతగిరిశంఖ! యేరికి వశంబగునే సుమనోధివాసభా
సితసురసాల విస్ఫురణఁ జెల్వగునిర్మలి నాప్సరస్తతిన్.
క్షితిఁ జెలువొందు నందనముఁ గేరెడు కేళివనిం గణింపఁగన్.
క. నాళీకనాళపారణ, పాళీకమనీయపక్షపవమానచల
న్నాళీకయుతమరాళీ, నాళీకలసత్తిరీతి నలరుం గొలఁకుల్.

కవిరాజవిరాజితము.

శ్రీరుచిరసారఘనసారకరవీరతరువారములు భూరితరసౌరభములం గా
సారసరసీజసముదారమధుపూరమదగౌరవవికారసువిహారిమధులిడ్బృం
దారవవినోదముల హారిహిమవారియుత సారణులతీరములజారుతరసూనా
గారములచేరువలఁ దోరపుసమీరణకిశోరములఁ గేళివనధారుణి జెలంగున్.
చ. మృదులసరోరుహచ్ఛదహరిన్మణిభాజనరాజివాఃపృష
త్సదమలమౌక్తికంబులిడి జక్కఁగఁ జెందొవచేతులూన్చి ష
ట్పదయువతీసుగీతికలపైఁ బయినారతులెత్తఁ గోరుచుం
దుదురనువాసరంబున నినుం డనినీకు వనోర్విఁ బద్మినుల్.
చ. పనిఁబడినస్ఫుఘంబెనసి భవ్యతరుల్ సుమనోభిరామతన్
గొనకొనియుండ వానిఖులగొమ్మలనంటినపల్లవవ్రజం
బునొగలఁ జేయుచున్ ఋతువిభుండనుపంగవనప్రియావళీ
ఘనభటసంఘముల్ వెలయఁగా జెనుహూకలనిస్వనార్భటిన్
మ. లలి లాలించి మరున్నటుం డురుశుకాలాపాళి గేళీవనీ
నిలయాంతర్గతవల్లికానవపురంధ్రీజాతిగుచ్ఛస్తనా
వళిపై వ్రాలినళీనరుంకృతుల రవ్వం బెట్టి యూటాడుచు
గ్ధలుప్రౌఢాధికభావసంగతులెఱుంగన్ స్నేర్తురేయెచ్చటన్.
ఉ. భూపవరేణ్య కేళివనభూపవమానకిశోరసంచల
న్నీపవనీపరాగతతి నిర్మలనర్మలసత్సుధామయూ

ద్వితీయాశ్వాసము.

శోభల వేడుకన్ దొరసియుండు వియోగులకంగజాతసం
తాపనివారకంబయి నితాంతసుఖంబిడు చంద్రికానిశన్.

ఉ. కూడి కెలంకులన్న శుకకోయలబోయలమూకనామువా
డోడుగ వాడికోర్పి ప్రియులతూపులమొత్తము పచ్చవిల్లు చే
డోడుగఁ దానవృక్షతతి గుమ్రోని శంబరభంజనుండు వేఁ
టాడు వనోర్వి నధ్వగమృగాక్షులకున్ భయమావహిల్లఁగన్.

మ. తలిరుంజాయపసిండిపూతల సముద్యత్కోకిలవ్యూహకా
హలనాదార్భటిఁ గీరతోరణ సమూహవ్యాప్తి వాతోద్గళ
త్కళికానాకృష్టకరంగ వల్లికల హృద్యంబై వనీవీధి భూ
పలలామాఖ్య భవత్సభాభవన సౌభాగ్యంబుఁ దెల్పుం జుమీ.

క. ఇనధామ భవత్కళ్పి, వనధారుణిఁ బొగడు నేర్పు వరలదు గరళా
దనధాత్రిమలకైనన్, ఘనఘాటిన్ త్రిమూర్తి బోటిజనులకు వశమే.

క. అనివనవిభవము బొగడన్, వనిరుపమానోక్తికలన వనపాలురదా
వినివిని పటుసుమివననీ, వినిహతరిపు నృపుడు రాజవీరుండంతన్.

క. ఆధోరణాగ్రిణి నిజా, జ్ఞాధారణకుశలుఁడై లసజ్జగతీభా
రాధారసప్తకులగో, త్రాధర సమశక్తి బంధురము సింధురమున్.

ఉ. చెంగటఁ దెచ్చి నిల్పఁబోలి చెంగట దానలుఠత్ప్రమత్త సా
రంగము బుష్కరాంబుకణరాజి నిరంతర రాజమాన సా
రంగ ముదగ్రశోణరుచి రాంకవదీప్తకుథాభిరామ సా
రంగ మనూనకౌతుక తరంగిత సద్వ్రజనాంతరంగమై.

మ. ద్విరదోత్తంసము నెక్కి చెచ్చెర ధరిత్రీమండలాఖండలుం
డరుదెంచె న్గతరక్త రాంకవరుచిప్రాంచ త్తటీతాకిన్ బం
ధురదానోదకవృష్టి ఘీంకృతిరవానూన స్ఫురద్గర్జఁ జూ
పరకా సింధురమభ్రవిభ్రమముఁ దెల్పం దామునాథ్యంబునన్.

చ. కరిచరణోద్ధతిం బడమిగ్రిక్కిదల న్నిజకేళికావనీ
సరసిఁజనంగ మ్రోలఁదగెఁ జంపకపుష్పరజంబు గంధపుం
గరువలియన్వవోదర భగం దనుడాయఁగవచ్చు శేరికిన్
గరమనురక్తి మున్నుపథగాంగనకాం శుకమంపెనోయనన్.

ఉ. [illegible] మనోహరావనిఁ గల
[illegible]
[illegible]
[illegible] సహమాన్య[illegible]న్.

ఉ. [illegible] నాగతో
[illegible] ఘన్యలెరవ్యజలాలోకవాక్యపా
[illegible] దలిర్పను భావి[illegible]
[illegible] పుష్ప [illegible]లన్.

క. అలోకనములు నిలిప, నాలోకన కౌతుకంబునై [illegible] ధర
[illegible] దాలోవనిలోనికరుగ నప్ర[illegible]మునన్.

క. ఆరామపాలురంగొకెఁ, దారామాంగ భవమూర్తి కనియె నఖండ
[illegible]మాధవమునగను, మారామానవినిలాస మతినుదయెడవన్,

సీ. ఇవి మత్తకోలంబ [illegible] నవలతాంతకదంబ భవనపాళు
లివి రసాలపటీర హింతాలఖర్జూర కరవీరఘనసారతరువరంబు
లివి మానససరోజ యుంవతీగరుల్లోలజలజోత్పలవిశాల సరసులవను
లివి మాధవీకుంద మృదుమల్లికాబృంద నిరుపమానమరంద నిర్ఝరంబు
లివి సుధాకర కాంతాతిహృద్యవేది, కాసమావృత పరిమళా ఖండవకుళ
సుమరజఃపుంజములటంచు సూక్తికలన, నవనివిభునకుఁ దెల్పి రయ్యవసరమున.

మ. సరససమీరణాంకుర వశంబునఁ గంపితమై మరందశీ
కరనవఘర్మవారి దొలక న్విరిదావులఁ గొమ్మయోర్తు వి
స్ఫురదళినీ కటాక్షములఁ జూచుచు నూనపరాగచేలమై
సరసమరావిభుండలరెఁ జారుఫలస్తన భారనమ్రితన్.

మ. మహికాంతుండటులాత్మకేళి వనసీమావైభవాలోకనో
త్సహనుండై మృదుమల్లికాకుసుమలతా సౌరభ్యలక్ష్మీవల
త్సహకారదుమవేదిపైనిలిచె శశ్వద్గంధవాతాంకురా
పహృతాధ్వశ్రముఁడౌచుఁ జెంగటవనీపాలుం దమంగొల్వఁగన్.

వ. అంత.

సీ. అనువుగా మస్తకంబు నజటాజూటంబు గురువిందమకుట విస్ఫుగణంజూప
నిటలస్థసురఘనీతట మృత్తికోర్ధ్వపుండ్రిలత చందనరేఖ వెలువుబూన

ద్వితీయాశ్వాసము.

మైవన్నె దొరసి వక్షోవనమాలిక ల్నవతారహార గౌరవము దెల్పఁ
గటిమండలీబద్ధ ఘనతరైణేయంబు గురుచిత్రపరిధానగరిమ మెఱయ
ననిల మేళన సప్తస్వరానుగేయ, మానమృదుతంత్రి కాంతమహతిఁ దాల్చి
నాకమునుండి నారదుండరుగుదెంచె, రాజసంబున గౌరవరాజు కడకు.

క. రాఁగని నారదముని యను, రాగనిమగ్నాత్ముఁడగుచుఁ బ్రవిమలమణిశో
భాగురుపీఠి నలమహా, భాగు రుచిరమూర్తి నునిచి పార్థివుఁడంతన్.

క. సముపాత్తభక్తి మెయిన, ర్ఘ్యము పాద్యమొసంగి కుశలమారయుచు మహా
ద్యముఁ బారదరుచిముని స, త్తముఁ బాథోధిశయనాంఘ్రి తత్పరహృదయున్.

మ. లలితారూఢతపః కళాసురుచిరాలంకార నానీశ్వరో
త్పలినీమిత్ర! దృగుత్పలోత్సుకతఁ గూర్పం జాలె నీరాకరాం
దులకుం బోవుచు నిందువచ్చితి మహాత్ముల్ దర్శనం బిచ్చుటన్
ఫలమత్యంతముఁ బొందెగాదె మము బోఁట్లన్ ధాత్రి నూహింపఁగన్.

చ. సమధిక భోగభాగ్యములు సాగరజాధరజాధసాధనా
సముల జనాసవాసవ నిశాంతము లాసురయక్షకిన్నర
ప్రముఖజగంబులున్ దిగధిరాజపురంబులు పావకాభిగ
మ్యములుగదా! గదాధరపదాంబురుహ స్తుతిపూజనాదరా.

ఉ. ఆదరణీయవైభవ సమన్వితమైనది లోక మెట్టియో
నాదరహాసభాసివదనంబున నమ్ముని పల్కె- విశ్వధా
త్రీదయితేంద్ర! యెల్లెడలఁ దిర్మ్మరి మానవలోకపీఠికా
మోదరసంబు చిత్తమున మున్నుదయింపఁగ డిగ్గి యొక్కచోన్.

శా. శ్రీకాంతాధిప! గాంచితిం ద్రిభువనైకస్తుత్యసామ్రాజ్యము
ర్వీకంఠార్పితహారనాయకమణి శ్రీఁబోల్చు మాణిక్యశో
భాకీర్ణాలయగోపురావరణ హార్మ్యద్వారకన్ భక్తరా
జీకళ్యాణ కరప్రదిష్టగుణ లక్ష్మీద్వారకన్ ద్వారకన్.

ఉ. కాపురమప్పయోధిననుకాన్పన కాపుర ముజ్జ్వలన్మణీ
గోపురదీధ్యస్థగిత గోపురమున్ మదకాలకూటరే
ఖాప్తుర మర్థిరాజవల కాపుర మాపరిపూర్తి సాటిగా
నోపురహింగణింపఁగఁ దదున్నతిఁ బన్నగ భర్తజాలునే.

ఉ. భాసురవజ్రకోటి రుచిభారధురంధరమై యసంఖ్యరం
భాసురసాలకానన సమంచితమై బహుదానరత్నరా
ద్భాసితమై నితాంతగురువర్గనిబోధిత నీతికాటవ
మ్మై సొబగొందు ద్వారవతి కాసురరాజపురంబు సాటియే.

ఉ. ఆనగరంబు సాటిముద మానగరంబు జగంబునందు నే
గానఁగణించి శ్రీవిభునిగా నగధారి ముఖంబు దత్కథా
గానగరిష్ఠమై యలరఁగా నగభేదను వీటనుండి నే
గానఁగ నేఁగఁదా మనుపుఁగాన గణేయదయామయాత్మకై.

క. డాయనరుదెంచి మునివరు, డా!యనఘ యటంచు నన్ను నర్చావిధులం
బాయనికుతూహలతనా, థా యని బద్ధాత్ముఁజేయఁ దలకొని నేనున్.

సీ. మొగులుచాయలవాని బగడంబు జగడంబుఁ దెగడు కెమ్మోవి సోయగమువాని
వెడఁదవక్షమువాని వెలిదామరల నోమఁగల సోఁగకనుదోయి చెలువువానిఁ
బసిఁడిపుట్టమువాని బలురక్కసులపెంపు నలయింపునలయింపు టలుగువానిఁ
దళుకుచెక్కులవాని నెలసంచు నలయించు మురిపంపు లేనవ్వు మోమువాని
గొల్లయిల్లాండ్రయిండ్లలో గొల్లలుగను, జున్నువెన్నలు ముచ్చిలితిన్నవాని
గొలుచువారలతలపులో మెలఁగువానిఁ, బచ్చవిలుకానితండ్రి వానుచ్చ్రపాంగడ.

ఉ. కాంచితి శౌరిచెంత మణికాంచికలాపకనత్కటీతటీ
కుంచితశాటికాంచి నలికుంతలఁ గాంతి లతాంతగుచ్ఛకో
సాంచదురోజమండల దృగంచలచంచలతాధరీభవ
త్పంచలఁ బల్లవాధర రసాధర కాంచనగాత్రి నొక్కతెన్.

క. కనుఁగొని మునుఁగొనియాడుచు, దనుజవినిర్దళన! వనజదళనయన! ముకుం
ద నగోద్ధర యాకుంఠర, దన యేదంపతులకూర్మితనుజాతయొకో.

క. అవనుఁజాక్షుఁడను మునికుల, పావన! యిది సీరికన్య భవ్యనయశ్రీ
లాలిత్యాభ్యస్త సుగుణాల, తానాల సతిమతల్లికాభరణములన్.

క. అంబరదఁ శశిరేఖయయ్యు, నా జనను సుమా విధాత్ర్యవందన యనవా
నందిమికెవొందు నానక, దుందుభినందనుని యాజ్ఞ దొరకొని నేనున్.

క. జలనిధివేలావశనా, వలయాధిప నిన్నుఁజూడ తచ్చితి వినుమా
నిలవోకపింతోపదేశం, బలఘుతరా మోదమొసఁగు నది నీమదికిన్.

ద్వితీయాశ్వాసము.

చ. పలువుర యక్షకింపురుష పన్నగకిన్నర రాజకన్యల
న్లలితవనోవిలాస శుభలక్షణసన్యల నాకలోకకాం
తల ననితాలకాంతల సదా వసుధాధర! జూచినాఁడ నే
చెలువల నీరికన్య తులఁ జెప్పఁగఁజూపఁగఁజాలనెయ్యెడన్.

క. జలజారిపోషశాధిక, కళయలకాధిపునవాధిక నిధానము బూ
విలుతుని యారవబాణము, జలతంగైకొనని మొలుపుసకియ దలంపన్.

ఉ. కుత్తుకబంటినీటఁ దమిఁగూడి వినమ్రతఁ బంకసంభవో
ద్వృత్తి సదా వినీతియ వహించుటఁజేసి లతాంగవక్త్రసం
పత్తికి సాటివత్తువనఁ బద్మము జాలదుగాని సౌరభా
యత్తము సంతతద్విజకులాస్పదము స్వరసంబుగాదొకో.

చ. కలికికచాళితోఁ బెనఁగి కంధరము న్మృణివర్ణహీనమై
తొలఁగక గబ్బిగుబ్బగవతో నెదిరింపఁగ బల్మినెత్తుకొం
చలవుఁ బోవఁగా నదిగళాంగక వైఖరిఁ దాల్పఁబూని బె
గ్గిలి యటవేసవిన్ మున్నయి తగ్నలనాముఖలక్ష్మి పాఱుసన్.

క. చెలితను జఘనోన్నతి స్మృతి, ములు నోముపోలుఁగు మొత్తములు వన్నెలతో
నిలతో గోయిలతోనై, నెన్నెలతో నెలతో దురఁబు నెరప్ప నర్గపుస్.

క. తమ్ములు వికాసలక్ష్మి, దమ్ములు నయనములు వారిదమ్ములు సచిధే
దమ్ములలను నెఱికురులు స, దమ్ములు మ్మొగులారుణ చ్ఛదమ్ములు చెలికిన్.

క. ధరమే చనుగవ ధారా, ధరమే నెఱిగొప్పు నవసుధాలహరీ బం
ధురమే వాతెఱ సిం, ధురమే యానంబు సొబగు తోయజముఖికిన్.

సీ. రజనీచరుచతుర ద్విజరాజతి మధుపరులను నలినసునగ్మగుణత
చిరతరాహారవలక్ష్మి పరిపూర్ణసంతతి కరులకు భువనహితానువృత్తి
జలజాతములకు శాశ్వతహాసనంగతి చంచలాళికి ఘనాశ్రయవిభూతి
పల్లవతతికి భవ్యతరులతోఁ బొందు కుసుమదంబులకు రాజసముఖ్యతాస్తి
గొమ్మ మోముకెవి కోర్కులు జిగిగాత్ర, సొగసు జన్నుదోయి సొబగు బదవి
కాన మంగడిస్టి గరతల రుచినేత్ర, కాంతిగరిమ బూనుకతనఁగలిగె.

క. కమలారిబింబసంపద, రమణీమణి వదనసుంద రత్వముఁ దెగడున్
గమలారిబింబసంపద, రమణీ నయన స్తనాధరంబులు దెగడున్.

మ. మునుపద్మాప్తత గాంచు నెమ్మొగము సొంపుం జూడలేక చ్యుతే
త్వరయాంధి గ్రాలసిల్లఁగాఁ బృగుమదద్వంద్వంబు జక్రిత్వ మొం
దెనుకోడ్తో మెఱుఁగారు గైకొని మధుద్విడ్భావమోష్ఠంబు గాం
చెను దారాసితకేశపాళి సుమనస్స్నిగ్ధత్వ మబ్జాక్షికిన్.

ఉ. కొంచె మదెట్టులోర్బ్వనాళ గొప్పచనుంగవ వేగ్రుఁగాను దీ
వంచనజేరనీవు నడకల్ చలదృష్టి బెడంగు మీలన
మ్మించు గళంచు దుమ్మొదల మేచకరోచులఁ గప్పుకొప్పు గ్రొ
మ్మించు నతిక్రమించు జిగిమించు తనూలతసంచుబోటికిన్.

సీ. జహబళ్రాస్త్రి గ్రృశయించుఁ దుహినాంశు బింబంబు పంకాప్తిదనరారుఁ బద్మపాళి
నిలమానాను నసంజ్ఞ నెలయువారిధరంబు గవఁబాసితోలఁగు జక్కవలదోయి
విషవహోవిరూప్తి విలసిల్లునమృతంబు వడిసుళ్ళిబడికూతలిడు దరంబు
దుకలసరసముతై పాదలుపల్లవజాతి మెఱసితోడనడంగు మించుదీవ
నెట్టునటఁజెప్పవచ్చు మృగేక్షణాస్య దృక్కుచపయోధరాధరగ్రీవికాంఘ్రి
లేమలతాకాంతి వైభవోదారతలకు, శతధృతికి నాఘజాధరపతికినైన.

శా. నెవి శృంగారరసస్రవంతి యనఁగాఁ జెన్నొందు నాకానిచో
[illegible] స్వేకలిపొంపుఁ జూపులు గుచద్వంద్వంబు నూగారు స
[illegible] నతనాభి మత్తరులు నేలా తెల్పుఁ బల్కారుకై
[illegible] జలజా వర్తిత్రికా సూర్తులన్.

మ. [illegible] మిల్లిలతయున్ శ్రీసొంపువేణీకటి
[illegible] విశర్మగరిమన్ జూపట్టె బద్మాసన
[illegible] మూనఁ గుచలక్ష్మి చంచలాలోకనా
[illegible] బోటిమే నమరె మూర్తిత్రయ్యానూనాకృతిన్.

ఉ. [illegible] కందమున కందు మొసంగు మెఱుంగురంగులన్
[illegible] మెయిసందు గటితటిలీల నే నే
[illegible] జడములన్ తరమున్ పరమాగశంబు జూ
[illegible] నాలుగల వారడేఁ బెట్టు నయారె సొరెకున్.

సీ. [illegible] జబరాదె లేఁబల్కులు మరందలీలఁ దేల్పఁ
[illegible] జూపులు బాణవిస్ఫూర్తిఁ జూపఁ

బాఁబోఁడిపాక్రాలి ప్రసరించనరాదె వళులు దరంగల చెలువు నింప
వనిత బాహులు కల్ప వల్లికలనరాదె కరములు కిసలయ స్ఫురణ నెరప
నతివ నెఱిగొప్పు గార్మొగులనఁగరాదె, యొడలిజిగిసంచుక్రొమ్మించుటొరపుఁబూనఁ
జెలువ చెలువంబుఁ బొగడ నీక్షింప శేషు, నకునగారికి గాక యేరికిఁ దరంబె.

సీ. మొగులు లాకసంబుఁ సంపఁగిమొగ్గ దలిరులు గచమధ్య నాసికాకరతలములు
మీలు జాబిల్లి మేల్పసిఁడి వెన్నెల నయనాననాంగ మందస్మితములు
గొప్ప నంటులు రాజనంపుపాట్టలు జెండ మధరోరు జంఘా గళాంగకములు
బుడమి తేనియ పొన్న పూబంగరంబులు శ్రోణివాజ్ఞాభి వక్షోరుహములు
మొల్లలర నెలవిండ్లు దొమ్మ్రుదులుగొన్న, నలు మెఱుఁగుటద్దములుదరంగలురదాళి
కభ్రుకుటికర్ణకరరుహ గండభాగ, వళులు వాకుర్వ్వ భవ్య లావణ్యవతికి.

ఉ. శంపలసానబట్టి కరచాతురిఁ దద్రిజమూని యందునై
లింపవిలాసినీ తనువిశిష్ఠకళాతతి మేళవించి చ
క్కింప సుధాకరామృతముజిల్కి యజుండు రచింపఁబోలు నీ
చంపకగంధిఁ గానియెడఁ జానలకిట్టివిలాసమబ్బునే.

ఉ. ఆశుభవాణి కాసతికి నాగుణలక్ష్మికి భర్తగాఁ బ్రజా
ధీశుఁడు రాజమౌళి యసదృక్ప్రబలారి దరాంకమూర్తి నా
యాశల గీర్తి జెన్నలరినట్టి పయోధిపరీత విశ్వధా
త్రీశుఁడు జాలుగాని గణియింప నృపాలకమాత్రుఁ డోఁపునే.

గీ. రాజరాజకుమార రాజరాజ రాజ, దురుతరసురూప దృఢమతి చిరయశోబ్ధి
రామునకు నీకు పట్టి కారాజవదన, రమణఁగూర్చుట శుభమగు రాజరాజ.

మ. సుమనోధర్మ ధురీణతా మహిమ జక్షూరమ్య సౌభాగ్య ల
క్ష్మి మహోన్నతిఁ గాంచు నీతనయ రాజీవాస్త్రి రాజప్రతి
ప్రియదాసన్నిభ శోభనాంగి సుగుణప్రాలంబ నా పూర్ణచం
ద్రముఖం గూర్చుట కాంచనంబునకు సౌరభ్యంబు చేకూరుటల్.

క. ప్రియమద మొసఁగనే తత్కా, ర్యము వశ్యము జేయునది ధరాధిప సందే
హము వలదించుక యుఁబ్రియ, త్నము నం దోడఁగుఁడనంత దైవంబనుచున్.

ఉ. అంబురుహాసన ప్రభవుఁడాతని కిక్కరణిన్ హితోపదే
శంబొనరించి వీడ్కొని భుజాపరిణీతవిపంచికానరా

దంబు గనూర్ధమస్థలి సుశ్రీనమలో గురియుఁగ నాడు లో
కంబున కేగెనంత మహిమాంచితుఁడు సంభ్రమితాంతరంగుఁడై.

చ. భూరతిని నిల్చె తెలుఁగున నొల్పుగు గామములచేఁడు చూచి నా
సారసరోజరాగమణి సంయుత నాళికకేళికాగృహ నే
యూరపవాంగదమ్యూతి సముజ్జ్వలుఁడై కరినెల్లసాగినన్
సూరెలవంది మాగధులు సూక్తులఁ బెంపుగ నవచ్చి వీటికన్.

ఉ. వచ్చి పురంబుఁ జొచ్చి మదవారణరాజము డిగ్గి పచ్చపూ
రచ్చవసించి బంధుబుధరాజిఁ గనుంగొని కౌరవేశ్వరుం
డొచ్చము లేని కూర్మి దనయొద్దకు రా సివిధాత్మ్యగూర్చి నా
కృచ్చితచందమెల్ల గులకున్ వినిపించిమ చేసి నాన్యశాన్.

క. గురుభీష్ముల రాతి మనో, గురుభీష్ములు గురునృపాలసునక నిరి మరం
దర సౌపమునర సాక్తుల, దౌర సోదరులెల్ల వినఁగఁ దౌర రెము వేసరెన్.

క. అవనీధవ యాదవ నీ, పవనీనవనీరధరుని పాలికి సుగుణా
ర్జవ నీతి కుశల భావుల, నవని దేవులను బనుపనగు పతినమగన్.

చ. అనజనభర్త సాధుజన తాభినుతాలిత ధీధురీణులన్
ఘనవసుధాసుధాశన శిఖామణుల న్ననిపెంగుతూహలం
బున హరినీలరత్నమయ భూషణపేటికి సాను మల్పరిఖే
దనపుర రాజవైభవ లతావనవాటికిఁ గల్పవీటికన్.

సీ. పనుపమాన వేందుఁడనుపమానవచో వి, శేష శేషఫణులు క్షితినిలింప
మణులు సత్వరముగఁ మహిధరఘనదరీ, వనయుక్తిపదమునఁ జనుము జనుము.

గాంగేయగిరితుంగ శృంగసంపదఁ దెల్పు నవిశరాజమణినిభా సౌధ కౌలను
సురపురిఁ దలపించు సుమనఃపరంపరాభినవరంభోద్యాన ఘనతఁ గాంచి
కైలాసశిఖరిపైఖరిఁ జాలు ద్విజరాజ చూడాకలాప భాసురతఁ బొంచి
పాథోధిరాజ సౌభాగ్యంబు నూటించు గమలోదయవిలాసగరిమ నెనసి
లసదనుపమాన మానసలక్ష్మిఁ బూను, రాజహంసవిహారగారవముఁ బూను
యదాగపన్నగతల్పపురాగ్రగణ్య, మనుదు, భోగిను ముఁ గౌతుక మంచుదిసి.

ఉ. అన్నగరంబు భూతి పవి భృన్నగరీతులనఁ దెలంగు న
ప్పన్నగశాయి వాహపరిపాలితమైన బురంబులోని కు

ద్యన్నగరాజధీరమతు లవ్వసుధామరు లేగి యొక్కచో
నున్న గభీరరాగ్రజు సమున్నత సౌధముఁ గాంచి వేడుకన్.

క. తాలాంకు వినీలాశ్మరవి, భాలాలితమైన మనికిపట్టిది కాదే
మేలాబాలారుణరుచి, జాలాంచద్ద్వారపాలజన మిటునుండన్.

క. అనియూహించి శరద్ఘన, ఘనతాభినుతాంచితాపఘను హలధరుఁ గాం
చి నితాంతార్చకలసా, జనితాంతః కరణకుతుక సంరంభమునన్.

ఉ. ధీలలితాకాలవాల బలదేవ కురుక్షితిపాలమౌళి నీ
పాలికి నేఁడు బాలశశిఫాలఁ గుమారిక వేడఁ బంపె మ
మ్మాలసమాననూనవిశిఖానుపమాకృతి కాత్మసూతికిన్
హాళి దలిర్పఁ గాఁ బరిణయంబొనరింపు తలంపు పెంపునన్.

గీ. అప్పుడమి వేల్పులిటులాడ నప్పుడమిత, సమ్మదము గ్రమ్మఁదన నెమ్మనమ్మునమ్మ
రాసురార్యగ్రజుండు ధరాసురాగ్రి, కన్యలకుఁ బల్కె వచన నైపుణ్యములర.

క. ధరణీజనజాతసమా, దరణీయైశ్వర్యధుర్యతా మహనీయుం
డురణవిరోధి జయశ్రీ, వరణసముత్సాహుఁడు గౌరవప్రభుఁడరయన్.

మ. ధరణీభృన్మకుటాగ్రరత్న కిరణోదంచత్తులాకోటి సు
స్థిరగోష్ఠీరుదిత ప్రతాపవిజయ శ్రీమేటి విద్వన్మహీ
వరభూభృచ్ఛతకోటి యా నృపతి కెవ్వాఁ డుర్విపై సాటి భూ
వరకోటంగోమిరం ద దాత్మజునకీ వచ్చు న్మదిన్మెచ్చితిన్.

క. అసమానరూపయౌవన, లసమాన కుమారి మతుల్లమణి సుగుణమా
నసమాననీయమదిసం తసమాన గురుక్షితీంద్ర తనయునకిత్తున్.

ఉ. రాజకులాగ్రగణ్యుఁడట రాజదశేషధరిత్రికెల్ల రా
రాజట తత్కుమారునకు రామ నొసంగుట కబ్బె మాకును
తేజితశోభనంబు గలదే యని వస్త్రవిభూషణాదులం
బూజఘటించి యాద్విజులఁ బుచ్చెఁ గురుక్షితిపాలు ప్రోలికిన్.

క. అనుపమహీసురపుంగవు, లనుపమకౌతుకతరంగితాత్ములై దం
తినగరికరిగి జవోద్వృ, త్తి నగరిపువిభూతి గురుపతిం గనియంతన్.

క. రాజకులాంబుధిరాజ!ధ, రాజనపరిపాల వినయరాజన్మతి యా
రాజవదన నిచ్చెదనని, పూజలఁదనియించి బలుఁడు పుత్తెంచె మమున్.

క. అని హలాప్రియసుభద్ర, చనవులాగరిమ దెలుప సతుప్రవసాంతా
సనకీలాగ్రిమ గౌరవ, జనపాలాగ్రణి కరంబు సంతస మొందెన్.

మ. తనుజాతన్ జనతాభివంద్య సుభగత్వ శ్రీసమన్వీత నూ
తనరంభన్ హరి రాజరాజజున కుద్వాహంబు జేయన్ దలం
చిన చందంబు సుభద్ర దా విని మనశ్చింతాదురంతవ్యథా
వనతాస్యాంబుజయై మురాసురమదధ్వంసిన్ వెసన్ డాసినన్,

ఉ. కాదరపుద్భవ జూడ కనకాంశుకదీప్తలసచ్చతుర్భుజుం
డాదరి సోదరిం గని సమాదరణీయ మృదూక్తిఁ బలుకె నో
సోదరి! తావకాననసరోజ మయో జిగిమాలి యుంటగ
న్నోదరి తెలివంత జెనగొన్నది నీమది నిక్కె మారయన్.

చ. అన మును సీరపాణితనయున్ ఘనయున్ శుభలక్షణోదయున్
మననిజరూపమాన్యు నభిమన్యు పరిజ్జయశోభిమన్యుఁ గూ
ర్తునని వచించె నిప్పుడు కురుక్షితిభృద్వరసూతి కిఁదలం
చెనఁట మనంబులో వసట జెందదొకో వసుదేవనందనా.

చ. అనవుడు నారదిల్లవాఁడి జనార్దనుఁడా ప్రలంబమ
ర్దనుకడకేగి నాకవనితా జనతాభినుతాభిరూప్యశా
లిని దనయన్ నయప్రణయలీలల నన్నభిమన్యుకేల గూ
ర్తునని వచించి తిప్పను కురుప్రభుసూనకిఁదలంచితే.

క. భువనాధినుతచరితయు, దవనాయక నీతలంపు దా నెఱిఁగి గుణా
ర్ణవ నాఁదగు సోదరిప్రార్థన, వాళీకమునఁ జింతనాటి కలంగున్.

గీ. మునుసుధీజనంబు వినుసుముఖితనెన్న, బలుకుసూక్తి నిలిపి ప్రబలసూక్తి
మనసు భద్రసుతునకును సుతనొసఁగిన, మనసు భద్రమగుసుమా! హలాంక.

చ. అన హలపాణిపల్కె చతురబ్ధిపరీత మహీతలంబు నెఁగి యె
వ్వని భుజకీర్తినిచ్చలు పవిత్రిలు నాతఁడు మేటి తత్తనూ
జాతకుఁ గుమారి నిచ్చుటయె శోభనమంగనఁ గన్నవారికిన్
మనసవహాజాతపట్టి యభిమన్యుఁడు బాద్య్రుఁడే గణింపఁగన్.

చ. అనవిని శౌరి సూరిజనతావనతా ఘనతాభిరాముఁడం
త నరుగు వెంటి లోకవిదితా ముదితా సుదితా ప్రిభూనితో

చినగతి విన్నవించితిని చిత్తము మెత్తదనంబుఁబొంద ద
య్యనఘునకీకనీదు తలపాహాలపాణి ఘటింపఁడారయున్.

క. అనుజాత వినుము యంత్ర. త్తనుజాగమణిన్ వరింపఁదగినవయశ్రీ
మనుజాతరూపగాత్రిలు, మనుజాధిపసుతలు గలరు మహిలోఁ బెక్కుల్.

ఉ. మన్ననమాని రూపమహిమన్ ననవిల్తుని గేరునీకుమా
రున్నగవైరిపౌత్రిని మరున్నగధీరుఁ బరాభవించెఁగా
యన్నయమాద్వహుండు దనయున్ నయశాలినొసంగ డంచుజిం
తన్నలిసేయకంగన యెడ న్నలినాదెస జైదిజూడుమా.

క. అనిదనుజాహితుఁ డనుజా, త నిజాభ్యంతరమణి సదనమున కనుపం
జని తామరసాక్షిమనో, జనితాకులతాతిపరవశత నటఁబొదలన్.

సీ. ఎదలసీధుమదంబు బొదల' గమ్రనివూఁవుఁబొదలఁ దిమ్మరు తేటిరొదల కదరి
మొలకమామిడిఫలమ్ములకు మూఁగు శుకాళికలకలధ్వనికిఁ బెక్కులకఁబూని
దళముకొన్న మహీజదళములం బెడు పికదళముమోఁతలకు గొందలముఁ దాల్చి
యతులపంకజనాళరతులమించు మరాళతతుల క్రీడ్కృతుల కుఁదద్దనడలి
యసమశరవీర ఘోరసాయకనికాయ, వేదనాస్పదహృదయుఁడై విజయతనయుఁ
డనుపమారామసీమా విహారమెడలి, కనకమణిమయ మందిరంబునకువచ్చి.

సీ. కీలుకాఁడెడసేయఁ గొరలిన త్రనలీల బ్రితిసీరవంటిన ప్రతిమయనఁగ
వెరయుబర్వములసంధితమంబు గప్పిన కమనీయతరరజ కళయనంగ
దరలనిఘోరసంతమసాను గతతాపమున గాసిబడిన పద్మినియనంగ
ఘనతరమధుసమాగమ దర్శనవివర్ణ తావాప్తిగనుజాజితీవయనఁగ
దెలివుగోల్పడినిజమనోజలరుహాంత, రావృతనితాంత నిబిడచింతామయార్తి
నొగిలి చేష్టారహితయై వినూత్నరత్న, ధర్మమయపీఠి నున్నసుభద్రఁ గాంచి.

మ. తిలకింపన్నుమనోమనోహరకళా ధిష్ఠానమై తారకా
లలితశ్రీనిధియై సదాకువలయోల్లాసంబుఁ గావించు నీ
విలసద్వక్త్రసుధాంశుమండల మనావిర్భూతశోభాసము
జ్జ్వలమై యున్నది యేమిహేతువిది యాశ్చర్యంబు డెందానకున్.

చ. ఈదలతనయుండు ధర్మతనయుండు మహాబలజుండు విక్రమా
ద్యుదుగభుజుండు సంయదభియాతి కులానిలచక్రి శక్రిదు

[illegible] ప్రరాజ్యముల్ యము లరణ్యమహీ న్సుఖులమ్మనీదు నె
[illegible] జాడమంగతమెయ్యది యమ్మహానృపుఁడున్.

[illegible]! [illegible]మధ్య పరిత్రుంఖితార్య నీకు? నీ
[illegible] యతాక్షీ, నవకుందరద న్మరద [illegible]సన్నిభా
[illegible] సద్వ్రభులౌ సుగుణాంబుధుల్ ఖగ
[illegible] వినవాడెహాలాంకుఁడు శైశవంబునన్.

[illegible]మనఘా! మునుగొంగుపసిండివోలె నం
[illegible] మానసమునం గడునమ్మినదాన నే ననా
[illegible] గురువరప్రభునాతికి నీఁదలంచి కో
[illegible] బడినాటిన వంతఁ గృశింతునావుఁడున్.

[illegible] రాజసుతుల, కీర్తి [illegible]లు గాన నార్తిఁబొదల
[illegible] దనికి, మదినివగవవలదు మానుమనిన.

[illegible]కాంతి మహిమ న్మహి మన్న సమస్తబంధుస
[illegible] యనుజా లనుజాగ్రణి కీక యన్న య
[illegible] సహోదరి లాఁదరి లేని వంత నా
[illegible] కట్టడినా నలందఁ జెన్.

[illegible] న్యాదలేగవ్యథా
[illegible] ముప్పతిబోలె బుట్టినిల్
[illegible] చూరబారె నేని నె
[illegible] లోకము పాడిమాడునా.

[illegible] దగులొం్నఁగ నయో
[illegible] యనింద్యచరిత్రా!
[illegible] నయ కిఁక మదిఁబాండుసుతా
[illegible] సుకృతనిధీ.

[illegible] భ
[illegible] నెంతేయర
[illegible] యశఃఖ్యాతి స్ఫూర్తికాశింపరా
[illegible] దీపించిరట్టేవిలన్.

క. అనికరిగమనసుభద్రి వ, చనచతురిమగరిమ దేల్చి శరగహనాశారా
సనకవచ ధురీణుండై, కనకవసను నగరి వెడలఁగాఁ దలఁచినదిన్.

ఉ. రమ్మని తల్లి కోమల కరమ్మని వార్యగతిం బెమల్చి ఘో
రమ్మగు చిమ్మచీకటి దరమ్మగు మాత్రము లేక ధైర్యసా
రమ్ములర న్నయకరశరమ్మరిపోసి కిరీటిపట్టి దూ
రమ్మతి భీమసత్త్వనికరమ్మగు కానకు నేగెయుద్ధతిన్.

వ. చని చని ముందట.

సీ. సదమలాంభఃపూర సంప్లావనోన్మత్త కటకీటికగణ విస్ఫురితఘోషము
పరిపక్వకీచక తరుగళన్ముక్తత్వ ముక్తారాశిధవళిత స్థలంబు
దశదిక్చరత్ఫణాధరఫణాంతరభవ్య రత్నకాంతిచ్ఛటా భాసితంబు
దవహుతాశనశిఖాగవ్యమానాశేష చందనాగరుధూపసంకులంబు
భూరికుహరాగ్రి నివసన్మయూరనికర, కృతరవాపాంగ సంగతోద్గీతశబర
నీలకబరీసుగీతికానిరుపమాన, మతిభయానక మొకయరణ్యంబుఁ గనియె.

చ. గనుగొని ఘోరకాననాంతరము గ్రిమ్మనసంతమసంబులో వినూ
తనజనని తనూద్యుతి వితానని దక్షిత కాననాధ్యగుండై
ఘనతరశైలకూటకటకప్రకటాటన జంతుమండలీ
నినద విజృంభణంబునకు నెమ్మదిభీతిలఁ గాతఁడేగుచున్.

మ. హరిపోతప్రిండోక మట్టిఁగన్గొనియె నుద్యద్భూతభేతాళశా
తరథచ్ఛేదిత దేసిరాకుక్షిగణితాంత్రశ్రేణిగా స్రగ్ఝురీ
పరివీతస్వచ్ఛపగుచ్ఛబంధుర మహద్రిసాగ్రి శుశాఖాచయాం
తరనీపస్థలినాంధరుధ్రిముఖ నానాపక్షి సంరావమున్.

గీ. కనియటవసుంధరాజాని కరము వెఱఁగు, గొని వటవసుంధరాజంబు గొంతఁగొగడి
తనుపెట్టబాహు నామము వసను మేను, జిలుగుమస్వల్వ పఱచి వసింపఁజేసె.

క. హంవీకోదవ్నును పేఠ్వాహల్, హాలిక వసింపఁగనయ్యెగ్గధశ్రారా
డలికయుఁ బొ నృపతికో, డలికకటా! యీనిశిన్ వటద్రుమమునెడన్.

క. జగదారాధితు హలధరు. దగదారడిఁ బెట్ట విధికృతంబపిలంఘ్యం
బగదా దీనికిమదినె, వ్వగఁదాల్పఁగఁజనదు ప్రతియవశ్యము వలయున్.

సీ. అనిసుభద్రిపట్టి యని సుభద్రిమగభు జాంశుగాసనాక్వనాశుగాప్త
తులితవిశిఖమూన్చి బలితంపు ధృతిపెంపు బోదలవటము మొదలఁగదలకున్న

క. తగ సాహసకులపతికా సరసాదిభుజాగ్రకండ చండబలుఁడు సం
గర సాహసుఁడు ఘటోత్కచు డురసాధరతుల్యదేహుఁడు వసించునటన్.

ఉ. ఆనిశ వానిశాటుఁడు హితావళితో లలితోరువిక్రమ
శ్రీనిరయున్ నలుంగడఁ జరింపుచుఁ గాననవాటి మేటివి
లాసిసుభద్రపట్టికొడ గాంచి వటక్షితిజాంతికంబునం
దీనడిరేయి నెవ్వఁడొకో హీనరుండిటనున్న వాఁడొగిన్.

క. సవనాశనాళికిమది యవనావనిచాయడాయ నలవియెవీనిన్
భువనాప్తజుఁడుమహానస భవనాగత శశముగాఁ గృపన్ వాఁకొసఁగెన్.

గీ. పృథులదంష్ట్రాభినిహతి మేనెల్లవ్రచ్చి నల్లఁద్రావెద బలలఖండములు గడుప
నిండ మెసవి చిత్రగతులఁ దాండవంబు సల్పెదనటంచు ననివార్యశౌర్యగరిమ.

మ. అసదృగ్దేహ నలీనపన్నుతులతో నంభోదగర్జాసము
ల్లసదాభీలరవంబుతో శితకరాళస్ఫారదంష్ట్రాస్ఫులిం
గసమాక్రాంతభయంకరాననముతో గ్రవ్యాదనుండేగుదెం
చెను దారిసుతు జూచిపల్కె వికటాక్షీణాకలాపంబులన్.

క. ఓరీయెవ్వరు జేరగ లేరీవనవాటి ద్రాసలేశము గొనకే
వీరీతిరేచెరించెదు పూరీకృతధీరతాపమముజ్వలమతివై.

క. అనివేలుపు రోరమనుమని గనుమని వెన్నురము ముష్టిఘాతమున వగ
ల్చిన వడి నపుకుకరచి యయ్యనఘాత్ముం డెరచుదిండి నరచేనడచెన్.

క. అరచేఁజరచిన గడుని వ్వెరచే నుసురనుచు నుద్ధవిడి బలుపెంనలం
గనచినర కసుపైక స్నెరచే నరుపట్టి పలికె సెగసిన కినుకన్.

క. పరిణాహశక్తినిఁకమల్లా ణాతిప్రౌఢినడచి లావనిచెద ని
న్నరుణాత్మజచరణార్చా కరణాదరశైక హృదయ కంజాతునిగాన్.

వ. అనిమతియు నవ్విధంబున నొండొరు లుద్దండ కోదండ దోర్దండ పాండిత్యంబులు
మెఱయ సమీప తరుషండ శిలామండలంబు లన్యోన్యపదఘట్టనంబులఁ జూర్ణం
బులుగా శరభము శరభము పుండరీకము పుండరీకము కరి కరి హరి హరి దొడరు
తెఱంగున నుత్తమాంగంబున నుత్తమాంగంబును భుజంబున భుజంబును దగుల్చుచు
బాహుదండంబులఁ బీడింపుచుఁ గూర్పరముష్టుల గుద్దుచు జానువులఁ బొడుచు
చు నఖంబులఁజీలుచుచు బదంబులఁ బదంబులు పెనిచి ధరణిఁ గొడ్డిగిలం ద్రొయుచు
గడువడిఁ బిడికిళ్ళఁ బొడుచుచు వెడిదంష్ట్ర టడవుల వెడలు రక్తంబులం దోఁగి పుష్పితప

ద్వితీయాశ్వాసము.

హేలాశదుర్గమంబులం బురణింపుచుఁ బెట్టలఱ్ఱులుట్టిపడఁ బరస్పరజయేచ్ఛల భ
నంబుసేయుచుండ నాసమయంబున.

మ. నిదురంగూడిన నీడఁజాలక శకుంతిసంతతుల్ బిగ్గిలెం
జెదలెన్ భూభరణాహివిస్ఫుటఫణిశ్రేణీమణుల్ గోత్రియుల్
గదలెన్ రాల్పబడెయయ్యో వన్యమృగసంఘాతంబు త్రాసాకుల
త్వదశన్ నల్గడఁబాఱెఁ దత్పటుపదద్వంద్వాభిఘాతోద్ధతిన్.

క. నిదురదొలంగితనతనయుఁ, ని దురంబున నోరసిబల్మి నెగయఁగఁ జలమా
ని దురమొనర్చువిశాటులఁగ, ని దురంతంబైనచింత నెలకొనియుంటేన్.

క. అరిదరకరయసోదరి యా, య్యరిఖరకరదోఃప్రతాప మడఁచికరంబా
దరమూని మహాత్ముజు భూ, వరమూర్ఛని గా మనట్టివాఁడొదవడొకో.

చ. నలనలకూబరాకృతి రణక్షితి వైరి విభీతికృన్మహా
బలబలశాలి నీకొమరుఁ బట్టినిగూర్చుకుఁ జేయఁగా
నలహాలపాణి కానలమహాపదఁ గోర్చి వసింప దైవమీ
హాలహాలఘోరమూర్తి రుధిరాశనువాతికిఁ దోచెనకటా.

ఉ. బాలుఁడితండు యుద్ధపరిపాటి నెఱుంగఁడొకింత వీనిదో
ర్బలబలోద్ధతి న్దనుజవీరుఁడు మార్కొని యీనిశీథినీ
వేళ దురంబొనర్చుచు పవిప్రతిమానకఠోరమూర్తియై
వేల్పులార! భక్తిమెయి వేడెదఁ బ్రోవఁదగుం గుమారకున్.

గీ. అసురభారిసుతుని యసురకుఁణమొనర్చుఁ, డనుచు వేఁడుచుండె నచలభక్తి
నపుడు పార్థనారి ప్రార్థనాభాషల, వేల్పులను భక్తలోలుపులను.

మ. అభిమన్యుండు నిశాచరప్రవరుఁ డట్లన్యోన్యదోర్దండప్రభూ
తభగ్నప్రౌఢబలప్రకల్పిత సముద్యన్మల్లయుద్ధక్రియా
రభసోదగ్రతఁ జేయ్చ యంతటమహోగ్రక్రోధుఁడై చాపరో
పభృతిన్మార్గొని రెండొరుల్ హుతవహప్రద్యోతమానాకృతిన్.

గీ. అనముద్ధసత్తలై నిశాటార్జునజులు, భూరిశక్తి నాకర్షించినారలన స
మాంబకానూన కేళీవిహారకలనఁ, దవిలి వర్తిల్లిగపుడు పల్లవులుపోలె.

క. వినుమా నను మార్కొని గె, ల్వను మాధిపనాకలోకవరుల కలవిగా
దనుమాన ముడిగి చనుమా, దనుమా డెద నిల్చితేని దోర్బలలీలన్.

[illegible] పలుకు తన తనుజాగ్రణి పలుకు నేనున
[illegible] లపరింపుల బోయెద గుర్వినల్ప
[illegible] మానాథముల గెల్చుట నాకదియెంత
[illegible] నిలుమా బలుమానినినాట జూచెదన్.
[illegible] బహ్మాంతము నాదు ధర్మమునసరజుండనుం
[illegible] బహ్మాంతము నాదుధర్మ మభినుతిఁజేయన్.
[illegible] సురిశితాంబ, కంబుబలాసిన నదియలికంబునాటఁ
[illegible] నాగ్రిమునముండి, ధరకుఁ గొరఁ గెడు శోణాంబుపూరము-ంగ.
[illegible] డనుచుఁ, దనుజుఁడనుజునొకపాటి మనుజాగాఁ
[illegible] నజకేసరకిశోర ము గమున నాటికొనఁగ.
[illegible] మంబుతో వెసనాసిన్.
[illegible] పతిబిట్టులున్.
[illegible] మహోగ్రశనియై
[illegible] దనుజదవముపై.
[illegible] కర్పరంబుఁ
[illegible] దనుజకులమ్మునకు దానినడఁచె.
[illegible]
[illegible] మానసుఁడౌ.
[illegible] ధరాధరం బెంత యశనియెంత
[illegible] పరికింప నిదియఁ జము.
[illegible] [illegible]
[illegible] పదరకుమింకన్.
[illegible] బలుప్రజటులానల్పా
[illegible] నసురకడంకన్.
[illegible]
[illegible] బలు లనర్గళశక్తిన్.
[illegible] తుడతిశాంతుడురుయశః [illegible] దశాడ
[illegible] యత్తచిత్తుడై యతిముదమున.

క. వ్యాసముని కాయకాంతి వి, లాసము నిఖిలాశల న్వెలయ వచ్చెసమి
ద్భాసురశక్తిమదుజ్జ్వల, భాసుగభిత్త్వాత్రి మానసామోదముగాన్.

గీ. నిరుపతన్మ్రష్యమునవాక్తి బలికెవిూరు, భీమవిజయాత్మభవులు సంగ్రామకేళి
జలుపజనునొకో భీమవిజయమహాను, రక్తి బెరనారలట్ల మిత్రితకుఁదొలఁగి

క. అనికృష్ణద్వైపాయను, డనిలజనరసుతులు భీషణాయోధనసం
జనితాగ్రిహోపశమనం, బొనరిచి తనపేరుఁ జెప్పియొగిచనియెనటన్,

శా. ఆకర్ణించి పరాశరాత్మజమనోజ్ఞాలాపముల్ సంగరో
త్సేకోద్రేకము మాని పార్థకము ధాత్రిన్వెచి బాహ్వ్యపక
వ్యాకర్ణేతకుఁడై ఘటోత్కచుఁడు దాయంబార్థజుంజంఘ్రినా
ళీకద్వంద్వనుతుండుగా నిజభుజాశ్లేషాదృతిఁ దేల్చుచున్

క. కటకటబడి యతఁడును ను, త్కటకటకతటాంతిభీతిదంబగునగమా
యాటవివటవిటపినడచి, కటికివెక్కటిజరింపఁగా మదిలోనన్.

క. అనుజయొకహీనమనుజుఁడ, వనుజడిమన్ గడగివాడ నాహవమునకున్.
నిను జగదభినుత చరితుని, మనుజనకులాభిధానములు వేడకొంగిన్.

క. కరుణానూనృత శుచితా, భరణాదరహీనమతులు పాపవిధానా
చరణాను రక్తులురక్షో, వరణాంతఃకరణ నిశాచరులుధరిత్రిన్.

క. అనితాల్మిగనునబలుమరు, దనుదానవుజుండు మాషిత స్వాస్వయుడై
యనఘుమతి మదపరాధము, మనమున సైరింపుమనుచు మఱియిట్లనియెన్.

చ. అసదృశచాపరోపభృతినై యతినైసినజంతుమండలీ
విస్మయకరుమ్మహో గహనవీథివిరోధి వరూధినీతమో
విసరదినేంద్రసాంద్ర భుజవిక్రమలీలఁ జరింప నింతసా
హసమునకేమిహేతువొ ప్రియంబున నాకెఱిగింపు నాధ్రువున్.

క. అని దనిమిరిపులఁ బొండుజా, లనితరభుజశౌర్య సంపదధికతరయశో
ధనగరిమనయుండద్రిప్రి, స్థఃగరిమనఁ గురునృపాల తనయులనయుడై.

క. మాయాద్యూతబలమునన్, మాయామ్యాతోరు విక్రమయశోధనులన్
జాయాన్వితముగ వనవా, సాయాసంబొందబనిచిరఖిలముగొనుచున్.

మహాస్రగ్ధర. పనుపన్ దోర్దుర్దరుదీర్ణపక్రికటుతర బలపాత్రిసితా శేషధాత్రీ
జనరాష్ట్రస్తోప ధాభాస్వరమణి ఖచిత స్థానుల పాంచుభూభృ

త్రినయముల్ కాంతారనాసాంతరగత మనవస్థాక్ష్మీభాంతాలికంప్రి
లనటన్ నేమన్ సుభద్రాప్రిలలనయు మురటిల్లన్ సదాచింతచేతన్.

సీ. నిసువయ్యు విసపుపాల్పోసగోరిచేసె నచేతనంబూతనా మానినాతి
నను రాగమిలను౯జా ఢిమ దెచ్చి బాలకై యాలకై తిల్లని యావలనమాత్ర
ననిగుచ్చికంసుం బెల్లెనయించెం దద్వధూనంద నాశ్రిత నా మందనాద
నుబలు డె చెప్తోకమూంకలనెల్ల నలగొల్లనవలాల నవలాలన మూంగలాసి
నందగోపాంగనా పాంగనలినదళస, భ్భాజనవిభాజనానుపరిభ్రాన్తిమాన
శుభతనుండయ్యె నే దయాసుస్థిరాత్ము, డకట-మలసాగ్ని లంచనను పొంకణానాథు.

స్రగ్ధ. సారంభోజాతరాగస్థగిత సురుచిర స్యందనాంధూష్మనిష్ఠసం
సారారణ్యోగ్రదావజ్వలనమురకథా సౌధగంగాక్షుకీలం
ధ్రాగాఢౌతా ఘనమహర్షముకు రణసరాదైత్యరాష్ట్రాష్టముండెం
దాన్రిరాన్యుండా పృధాపత్యవిహారణా వనపాంగనణక్షీణితరన్.

క. దళశాలజేరి రత్నకులశాసను, డరదనుడిగి గురుధైర్యభుజా
బలకాలు ల నిలజార్జును లలశాసుని, యాజ్ఞచేం బ్రియత నెనరుకొనన్.

క. యామునాత్మభవున కెలంగబిప్రి, యమునగరాష్ట్రములనెత్తి యయ్యనసుంతునె
య్యాముననబలుకుం గురుపతి యన, యమున వనవాసఖేదమను గతమంచ్యెన్.

శా. నాలక్ష్మీధవుడిట్లుపలుక- ననమానపాంప్రిధిశౌర్యానల
జ్వాలాదగ్ధవిరోధివంశతతులన్ సర్వంసహా మర్త్యుల
తాలోలాత్ములనిట్లుగానవనటన్ గాశిల్లంగాంజేసి నీ
మేత్రలాయువిధి మూరనేర్తునకటా యేనెట్లు సైరించెదన్.

క. అనిపలుమరు నల మరుగై, ప్పనసుకుమారత యా నోడల జాలునగు నంగ
తనయుల విఖ్యాతనయుల, దనసాంత్వనవాక్య మధుర తెలం నేర్చియున్.

చ. దరికలుపాంబురాశితరిధర్మజు నానతి బూనినన్ సహా
దరినసుహృత్తరంబ దరదంబ రథంబుననిల్పి వీటికిం
గరమనురాగయుక్తిమను గైకొని తెచ్చి సువర్ణమందిరాం
తరమునంజేర్చి సౌఖ్యపరతంతురిలనై విలసిల్లనచ్చటన్.

క. అలహాలి కరిజయలీలా, హాలహాళి కొక యనుగుగూంతురలరు నతనుప్రా
ములికి చిచురఘాతమదన, దళికేసుల్ర, క్ష్మి ంతల్లియునజను లెన్నన్.

ద్వితీయాశ్వాసము.

క. దాని గమనజితమదన, ద్వానిఁ జెలియతల్లిదండ్రు లనకనాఁ గుపవసఁ
ధానిధిహాలి బలికెన్ మదియం, దానిభవత్సుతునకిత్తు నని చెలియలతోన్.

క. కతిపయ దివాసరములకు, య్యతివవయోరూపలక్ష్మి నత్యద్భుతమై
నుతికందమి నానాటికి, మతికిం దమి బొడమె నాకుమదనుండేచన్.

ఉ. బాలశశాంకఫాల నలబాలసురూప వయోరమాలతా
వాలబలారివైభవు డవారితభుజశ్రీ తరసప్రతాపశ్రీ
లాలసమాను దనుజారులపత్నులఁ డొకవాడు నేలజే
జేలహలాంకు వేపఁబనిచెం దనపుత్రికకున్ ఘటింపఁగన్.

క. యమునాలోకతరణిఘృణీ, ప్రియదశసుభాలాపమాధురికి మెచ్చిమదిన్
మదవతినిత్తుననియెం దా, మొదలిటినూన్నతమువదలి మూర్ఖతగుండై.

మ. బలరాముండిట నూన్నతంబెడలి శుంభద్రూపలావణ్యాధ
న్యలతాంగి కులమాన్యనాత్మసుత హాసాక్షిన్ గురుత్వోన్నతిమం
డలనాథాగ్రిణి పట్టికిచ్చలప నానన్ గాఢచింతావ్యథా
విలచిత్తాంబుజ యాసుభద్ర మదిశూవిద్యుల్లత రోషంబునన్.

క. అమ్మనిట నేను దోడ్తో, నెమ్మదిఫిలతిలక గాఢనిశ్శిథమర
త్రమ్మలుగొని భయదార, న్యామ్మన కరుదెంచినాడ నా వదఁడనియెన్.

క. అవరజశౌరవభాతిగ్రిం దగ్రివగజకపటపుమరోదరముపొందుధరా
ధవపుత్రికకరి దైత్యులఁ విగాత్రుల కటవినివసనా ద్రివమున్యోన్.

క. అకటా యీవిటాచలనికి, టాటవి వటమునిడ నివసించె నజాం
డకటాహకుక్షియగు నా, శకటాహితుసహజ కిట్టి సంకటమొదవెన్.

చ. అనిదరిసోదరింగదపి యఁగ్రిములకుఁ బ్రియమిల్లి తల్లియం
గనంబదవల్లి రోలబకసంకిర్ధజాడన్ ఘటోత్కచం
డనుమాన ఖిన్నుడుఁగకకడం కదుఱంజొనరించి నాడనా
యనుజానితోడ నేగమిదిశూలత్రి సహించికృపం గనందగున్.

ఉ. అమ్మ కడిందియమ్మలికి నానగ జేసిగదమ్మ నీకు దై
వమ్మ కటామణీమయ నివాసమునందు నజోచి తైకకా
ర్యమ్మ కలంకవృత్తి నవయామ్మ ఘటిల్లు జైలుల్ పరిశూన్యత
ల్పమ్మకరమ్మ సౌఖ్యదశలన్ నగడియుంప పసిం దు దానికిన్.

చ. అనుపమకీర్తి నప్పుడట్టి తెలుఁగంతయు నింతకుమున్న తమ్ముఁడే
ప్పకనె శిరఁగ ప్రచో పత్రిక బట్టితి నబ్బులరాముపట్టి నే
పడిఁగొని తెచ్చి వీనికి వివాహముజేయుదునంచు నమ్మునీ
యుడుగుల సాదరించిన మహాత్ములమూరిన పాపమొందెదన్.

వ. అని పలికె ఘటోత్కచుండు సగౌరవంబుగా సుభద్రాభిమన్యుల నిజనివాసమ్మునకు
వచ్చెనని తద్వృత్తాంతంబు హిడింబకుం దెలిపిన విని సంతసిల్లి యదియును గార
వింప వారలందఱు సుఖంబుండిరనిన విని జనమేజయుండు పరమానంద కందళిత హృ
దయారవిందుండై యప్పైకథ నెఱింగింపుమని యడిగె.

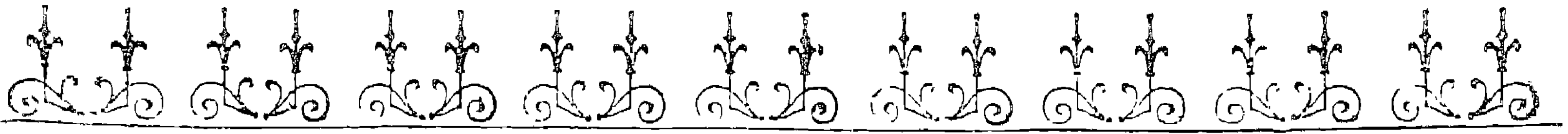
మ. క్షితిపక్ష్మాధిపపాదపద్మయుగళీ సేవాసదాచార ఘో
రతరారాతిమదాంధకార దసిధారాకృత్త నీ యోజితా
పతిసైన్యాచలవర్గ సమారమణరాజ్య శ్రీపురంధ్రీ సమా
శ్రిత సేనాధ్యక్ష నిత్య సత్య వచనస్థేమాభిరామానఘా.

క. గంభీరయశఃపారావారా, పరివర్తితబుధమహీజపటలార్పిత వి
స్ఫారాశీఃకీర్తినిరత, లలిత సత్యాదయా సువర్ణనగధీరమతీ.

ఉత్సాహ. విమల భూమరాగకలిత దానశౌండ వైరిరా
జన్యభూరి దీర్ఘనగనా సుకృతకుచతటోపగూ
హాకృతి సౌభాగ్యనాథ కలకమలనిభ బాహుదండ ని
రంతర శౌర్య పురుషోత్తమ సర్వావిధరాసురావళీ.

గద్యము — ఇది శ్రీ భ్రమరీమల్లికార్జున కరుణాకటాక్ష వీక్షాలబ్ధ సరస
సాహిత్యధురీణ శ్రోత్రియగోత్ర పవిత్ర మంగళగిరి నరస
దాసామాత్యపౌత్ర తిమ్మయామాత్యపుత్ర సుజనవిధేయ
ఆనందనామధేయ ప్రణీతంబైన విజయనందన
విలాసంబను మహాప్రబంధంబునందు
ద్వితీయాశ్వాసము.
శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

—o—

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు

విజయనందనవిలాసము.

:0:

తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీరుచిర సుందరాంబా చారునయన కుముదపూర్ణ చంద్రరుచియశో
గౌరవ వెంకటకృష్ణ క్ష్మారమణేంద్ర రిపువేవిహీనవరేంద్రా.

వ. అవధరింపు మధికవిజ్ఞానసంపత్సాంద్రుండగు నప్పైలమునీంద్రుండు జనమేజయ
భూవల్లభున కిట్లనియె.

మ. వినుము ర్వీశ సుభద్రఁ దోడ్కొని నిశావేళన్ భయభ్రాంతిఁ గై
కొనక వీరవరేణ్యుఁ డుద్ధతమృగక్రూరాటవీక్షోణికిం
జని యచ్చోట ఘటోత్కచాలయమునన్ సౌఖ్యాప్తిమై నుంట యా
త్మ నెఱింగెన్ హరి యంతటన్ హరి యమాత్యశ్రేణితో నిట్లనున్.

మ. హరియున్ సాత్యకియున్ బృథాసుతులయం దాసక్తచిత్తుల్ నిరం
తర మస్మత్ప్రియకార్య నిర్వహణ తాత్పర్యంబు సంధిల్ల ది
ర్వ్యగకు న్గావున మీర లేమరక నేఁడ్సున్ మీర నానామనో
హర వైవాహికవస్తుసంగ్రహణ దీక్షారూఢి నొప్పంగఁగున్.

మ. అనిన న్వార లనూనకుంకుమ హరిద్రా మూల్యమాణిక్యకాం
చనభూషా పరిధాన గంధఫలపుష్పద్రవ్య సంభారశో
భనసామగ్రి మనోజ్ఞసంభరిత శుంభత్కౌతుకావాప్తి నా
త్యున్నతిఁ గైసేసిరి కేశవాగ్రజ కృతాజ్ఞాసక్తి జాగ్రన్మతిన్.

సీ. ఘనబహిర్ద్వార సంఘటితశోభాచారు గారుడాశ్మవిచిత్ర తోరణములఁ
గామినీరచిత ముక్తారంగవల్లికా పరిభాసిమందిర ప్రాంగణముల
ఘనసారమృగమదా గరుసంకుమదగంధ పరిలిప్త వేదికా భవనతతుల
రమణీయచిత్రితారాత్రికాపుత్రికోద్ధితరత్నకోరక దీపశిఖల
మరకతస్తంభసంబంధపరిణతాచ్ఛ. ఫలసమాన్వృత రుచిరరంభాతరుప్ర
కాండ విభ్రాజితోశీరకాయమాన, ములనలరెఁబ్రోలు చూడ్కు కెలమిబోడమం.

మ. లలితోద్యన్నిజ పుత్రికా పరిణయాలంకార సంకీర్ణమై
విలసద్రత్న విచిత్రకాంతిమయమై విద్వత్సుహృద్బాంధవా
కలితంబై బహుశంఖకాహళీ మృదంగధ్వానసంధానమై
హాలభృన్మందిరమొప్పెనప్పుడు సురేంద్రాభోగభాగ్యోన్నతిన్

ఉ. ఆహలికేన్ మనసిజన మర్గుముఖ గ్రహాచారయుక్తవై
వాహికసమ్మహూర్త శుభవాసర మొక్కఁటి తెల్పనాతఁడు
త్సాహముతో సువర్ణలిఖితస్ఫుట శోభనహేమపత్రి సం
దోహముఁ గౌరవావళికిఁ దోడన పంపెఁ గ్రమక్రమంబునన్.

. ఆశుభలేఖలూని సరయంబున వచ్చినభూసురాళి కు
ర్వీశముఖుల్ విచిత్రమణిహేమవినిర్మిత భూషణావళీ
పేశలవస్త్రజాల సురభిప్రసవద్రప చందనిష్ట మృ
ష్టాశన వీటికాదిక సమగ్రసపర్యలఁ దేల్చి రాదృతిన్.

. తదనంతరంబ దుర్యోధనుండు దుశ్శాసనునితో నిట్లనియె.

క. అమలగుణుండు లక్ష్మణుని కాహలిపుత్రి వయఃకళాభిరూ
ప్యమహితవిగ్రహం బరిణయంబొనరింపఁగ నిశ్చయించి నా
ద మని శుభార్థపత్రికలు వ్రాసియశేష వసుంధరాధిప
ప్రముఖుల కీక్షణంబున పంపఁదగున్ దగువారిచేననన్.

ఉ. మానితసంభ్రమోద్యమ సమగ్రత నంత శుభార్థవర్ణసం
ధానసువర్ణపత్రములు దవ్వులనున్న మహీతలేశ సం
తానము గూర్చిపంపిన నతండఖిలక్షితి పాలకుల్ దదీ
యానుమతంబకోరి సచివాత్మజ బంధుసుహృత్సమేతులై.

మ. అనఘోద్యద్ద్రుచిమానసీయతపనీ యామూల్య నానావినూ
తనమాణిక్య విచిత్రితాభరణ వస్త్రవ్రాతముల రూపయా

తృతీయాశ్వాసము.

కనకోద్భాసితయోధ దున్మదగజాశ్వస్యందనచ్ఛత్రశో
భనవస్త్రాభరణాని వచ్చిరి మహీపాలుల్ పరిహాసంబునన్.

ఉ. అతులరథద్విపాశ్వముఖ యానము లెక్కి చతుస్సముద్రము
ద్రితమహిఁ గల్గు రాజు లరుదెంచినవారల రాజరాజునా
నతిఁ గురువింద రత్నసదనంబులఁ గాంచనచంద్రశాలికా
తతుల వసింపఁజేసిరి పదంపడి భానుతనూజసౌబలుల్.

గీ. కరముసంతసమున గురురాజవరునను, మతిఁబురోహితాప్తవితతి పగసి
జాస్త్రరూపశాలి నాలక్ష్మణకుమారు, హృద్యముగ నలంకరించె నంత.

సీ. భూరిమందర నగంబుల సముచ్ఛతులు మెచ్చని భవ్యమణిమయస్యందనములఁ
గనుబంతశుండాలనికరంబులార్చు నుల్లసమాదుదంతావళవ్రజములఁ
బద్మినీహితరథ ప్రథితరథ్యజవంబు నిరసించు కాశ్మీర తురగతతుల
బిరుగుల మొత్తంబు కడిమి నెగ్గులుబల్కుజాలెడు బహుభటజాలకముల
బటుగదాతోమరకరవాల పరశుచక్ర, ముఖనిఖిల చండసాధనంబుల సమగ్ర
చారుచక్రవర్తులనశేషలోకపాల, రాజిబలము మెప్పె నప్పుడా రాజధాని.

మ. పరిణతాశేషమహీశశేఖరమకుటాగ్ర స్వర్ణరత్నచ్ఛటా
ఘృణినీరాజితపాదపద్ముఁడు ధరిత్రీలోకరక్షాకళా
చణుఁడు ఈకౌరవరాజు భవ్యసుషమా సౌభాగ్యవన్మూర్తి తత్
క్షణు నారోహితుఁ జేసె మత్తగజసుస్కంధంబున న్గూరిమిన్.

మ. కరినెక్కించియు నిట్లు పెండ్లికొమరు న్గంగాత్మజద్రోణభా
స్కరపుత్రాద్యఖిలాప్తబంధుజనసంఘాతంబు మత్తద్విపా
శ్వరథారూఢిఁ జెలంగి తోనడవఁ రాజంచద్భుజంగధ్వజం
బు రథోత్తంసము నెక్కి ప్రోలు వెడలె న్భూరిపరీవారంబునన్.

శా. ఆదుర్యోధనుఁడీగతిం జనియె సైన్యాన్వితుండై రత్నశో
భాదీప్తోన్నత సౌధజాలక జగత్పద్మాక్షు లత్యుత్సవ
శ్రీదైవారఁగఁ జల్లముత్తియము లాశీరుక్తులన్ మార్గమ
ర్యాదాశాసనవేత్రభృన్నికర సంరావంబు శోభిల్లఁగన్.

వ. అయ్యవసరంబున.

సీ. తతవందిమాగధనుతుల పెల్లడగించె నభిరామశంఖకాహళరవంబు
అభిరామశంఖకాహళరవంబుల మీరె జవనాశ్వనికర హేషారవంబు

జవనాశ్వనికర హేషారవంబులఁ జిన్నె పృథుమదద్విపఘటాబృంహితములు
బృథుమదద్విపఘటా బృంహితం బగనూదె భేరికాభూరిభాంకారరవము
[illegible] భేరికాభూరినినద, మహితసైనిక బిరుదవాచాప్రసంగ
ఘోషములు సర్వదిక్తటీకుహరదళన, పాటవములయ్యెఁ గురుమహీపాలుసేన.

సీ. [illegible] ప్రపాతకందరదరీ పరిశోభితాఖర్వ పర్వతముల
కమనీయ కమలకైరవసౌరభమిళద్వి నిర్మలాంభః పూరనిర్ఝరముల
లలితలతాప్రసూనఫలపల్లవపరాగ బంధురకాంతార పాదపముల
[illegible] ప్రాసాదగోపుర భవనకుడ్యవిశాలపట్టణముల
[illegible] గాన్వేషణాను, రక్తపుల్కస శబరకిరాతవాస
ములు [illegible] మహితలవిభుండు, సనియెనిజపుత్రి పరిణయోత్సాహలీల.

మ. [illegible] చరణవ్యాఘూర్ణనీరంధ్ర ధా
[illegible] పృథ్వీభృద్వార్యాప్త సా
[illegible] భజింప నిటులద్ధాత్రీతలస్వామి జె
[illegible] జారతతివే సెప్పన్మృదంబొప్పఁగన్.

[illegible] సంతోషకారి [illegible] ప్రలంబాంతకుం [illegible] హితా [illegible] బరతెంచి దుర్యోధనక్షితిపతి [illegible], సోమదత్త, భూరిశ్రవ, శకుని, దుశ్శాసన, కర్ణ [illegible] ద్వారకానగరంబునకుఁ దో [illegible] మణిమయ ప్రాసాదశోభిత వివిధభవనమంటపస [illegible] విడియించి తత్తద్విధ సామజాశ్వ వీరభట పరిజనంబుల [illegible] నేరనేరందఱు రుచిమదమృతాన్నపూపద [illegible] నారికేళ కదళికాఖర్జూర జంబీరపనసాది నానావిధ ఫల [illegible] తాంబూల శయనాద్యుపచార బాహుళ్యంబునఁ బ్రహృష్టచిత్తు [illegible] సత్వరంబుగా నరుదెంచితా రుదుర్యోధనాది రాజబంధు [illegible] సవిస్తరంబుగా విన్నవించిన నుత్సహించి బలభ [illegible] వంత.

మ. [illegible] వ్యాపద్ధబత్త్రాబ్జ య
[illegible] శశిశేఖరామానినీలోక ర

త్నము చింతాపరతన్ గిరీటితనయోద్యద్భూరిపలావణ్యా వ
దరీమణీ యూంగ విభావిచిత్రఫలకభ్రాజత్కుచద్వంద్వయై.

మ. అలరుందోటఁగఁ గంజసంభరిత ముక్త్యత్కర మస్మత్సఖీ
కులరత్నంబున కిప్పునాఁడు మదికోర్కుల్మిండి దైవారఁగా
సొలపుంజూపుల నీవుజూచిన మనోజుండింకఁ బ్రాశుగా
ర్భులనన్నార్తి వహింపఁజేయ నసమర్థుండంచు నూహించితిన్.

చ. నిరతిశయానురాగమున నీకుఁబ్రియాచరణం బొనర్ప సు
స్థిరమతిఁ గోరుచుండు నను ద్రిమ్మరి మారుని బారిద్రోఁచి యే
కరణి సుభద్రఁ దోడుకొని కానకు నేగితి వింతనిర్దయా
పరత వహించి తివ్విరహ భారపయోనిధి నెట్లు దాఁటుదున్.

ఉ. ఇమ్ము మహింగల్గు భూరమణ బృందమునందొకఁడైన నీకురూ
పమ్మున విక్రమస్ఫురణ భవ్యకళామహిమన్ సునీతి సా
మ్యమ్ము వహింపఁజాలఁడని యంటినప్రేమ మదీయ చిత్తప
ద్మమ్మున నిన్నుఁ గోరితిగదా తగ దారడిఁ బెట్టనీగతిన్.

ఉ. అంబురుహాస్త్ర యత్నతనయాబ్జరిపు ప్రతిమానమాననీ
యంబు త్వదీయ రూపమహిమాతిశయంబు మదీయమాన
సాబ్జంబున నాటియున్నది నిజంబుగఁ దానజరించు మోహ తా
పంబు ప్రియాంతర స్పృహకుఁ బాల్పడనీదిఁక నేమి సేయుదున్.

మ. శిశుపాలాదినృపాలుగన్మనములోఁ జింతింపకా రుక్మిణీ
శశిబింబాస్య హరిన్వరించు కరణిన్ సౌభాగ్య వద్రిటుకుమా
ర శిఖారత్నము నిన్నుఁ గాని యొరుఁ జేగన్నార దాంభస్స్పృహా
వశ సారంగము పల్వలోదకముఁ ద్రావంగోరు నే నెమ్మదిన్.

చ. అనిమిషరాజవహ్ని శమనాంబుధిరాజుల మున్ను భైమి జే
కొనమరులూన కక్కుసుమకోమలి నైషధుఁ జెందగాని యం
దునొకని ద్రావరించె నె కనుంగొన సత్కులజాతయైన మా
నిని మనుగోరఁ బట్టవరుని న్వరియింపక యన్యుఁ జెందునే.

చ. కటకటకంతు బాణశిఖి గ్రాఁగెదు నన్ను రాగయుక్తిఁ గొఁ
సటఁగదియించి నావిరహఖేదముఁ బాపదలంప వేలరా

[illegible] యమునా [illegible] బలిగ్రే
[illegible] మేరదొనెకు నృపాలనందనా.

[illegible] నాటికి నీపయి మోహ మగ్గలం
[illegible] యట్ట్ కొరవ
[illegible]
[illegible]

[illegible] యిష్టపం
[illegible] జేయ వేని నే
[illegible]
[illegible].

[illegible] బలిగ్రి [illegible] టికత్తియాల్.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] పూనవు
[illegible] లోకనాం

తృతీయాశ్వాసము.

బురుహములు తత్సకత్వముగఁ బొంగుచు నొయ్యందు దలంచుచుండు మ
త్సురవిరహాగ్నితం బెడలఁ ద్రోచె విధాత కఠోరచిత్తుఁడై.

చ. అనికలకంఠకంఠుఁడు ప్రియంబున నమ్మృగరాజమధ్య న
క్కనగ దియించి సోగకనుగోనల బాష్పములొత్తి పార్థనం
దనజనితానురాగరసతత్పరవృత్తి నొలంగి నెమ్మది
న్నానములపోక తండ్రి మదికోరిక బూనఁదగ న్ప్రియంబునన్.

క. అనిచెలికత్తియ లివ్విధ, మున నాశ్వాసింప గనులమున్ను గుండియ ఝ
ల్లున బాష్పంబులు జలజల, గనుదమ్ములఁ దొఱఁగ సఖులగనియిట్లనియెన్

చ. ఒదలకు నాలకింపసమయోచిత సమ్మదసూచకమ్ములై
పరగుశరత్ప్రఫుల్ల శతపత్రవిలోచనలార యుక్తమై
ఖగులివి మన్మనోంబురుహకౌతుక సంగ్రహసప్రభావత
త్పరములు గా వుజుంను తలఁపన్ప్రతికోటరసూచి కాగ్రముల్.

క. మున్నొకవరు డాగరసా, త్పన్నతఁ గామించి యతనిఁ బాసితుదిమది
న్సన్నత శుభసౌశీల్యగు, ణోన్నత తానేలకోరు నొండొకవరునిన్.

ఉ. కాంతమనంబునందు మును గైకొనఁ గోరినవాని వీడివి
భ్రాంతిఁ బ్రియాంతరస్పృహకుఁ జొల్పడి బంధుజనంబులోన నా
వంతయు లజ్జలేక వెలిపోనక సర్వజనాపవాద సం
క్రాంతికిభూమిలో మెలఁగుకంటెను మేను దొఱంగు టొప్పదే.

ఉ. వేఁకకగేశవాదియగువీరులు మీరు వినంగ శైశవ
క్రీడ మెలంగునాడు శశిరేఖ దలంప సుభద్రపట్టికిని
జోడగు వీడదీనికి మనోధవుడంచు ప్రలంబవైరి తా
నాడఁడె నీతిమాలి యిపుడన్యునకిచ్చిన నే వరింతునే.

చ. అమరపతిప్రియాత్మజునకాత్మసహోదరి యాసుభద్రికున్
గొమరుఁడు గంతుచైత్రనలకూబరవిగ్రహసన్నిభుండు దరిం
దముఁడభిమన్యుఁ డట్టిగుణధాముని రోసి సుయోధనాత్మజున్
రమణునిఁ డాయఁజూచె బలరాముఁడు నా కవివేకిగాడొకో.

క. గురుడైన నేమి సత్య, స్ఫురణ మెడలి చెనఁటిపథము బోయిన నిహాముం
బరము న్బాసియు దుర్భర, దురితాస్పదుఁడగుచు దూషితుఁడుగాకున్నే.

[illegible] కాతనిసు[illegible] ఖరి వినవో
[illegible] జనఁటీనాఁదగడొకోరా.
[illegible] కాన్యుక్తైక పక్షుఁ గైకొనినయట్లో
[illegible] యందుఁ బెలుచ వాదించు శ్రుతుల్.
[illegible] ధ్వంసనాటోపసం
[illegible] తమ్ము[illegible]గాఁ
[illegible] ప్యాపాదిగా
[illegible] యుం ధాత్రి నూహింపగన్.
[illegible] నిలుపఁగా హరిశ్చంద్ర మహీ
[illegible] కలవనుచె యంతసుకృతియో తలఁపన్.
[illegible] జనించి ము
[illegible] గైకొని తండ్రి దుర్నయం
[illegible] యనేక భంగులం
[illegible] నోచితన్.
[illegible] కన్నా
[illegible]
[illegible]
[illegible] గన్.
[illegible] సేవించు వారిపెన్నెరుల సొబగు
[illegible] వారి తేనగునొక్క
[illegible] వారికటాక్ష వీక్షణములు
[illegible] నిద్ర ప్రవాణి
[illegible] శుభలక్షణ పరిదీప్త
[illegible] యేనేల ప్రకృతి నన్యుని వరింతు
[illegible]
[illegible] గ్రహించి సాం
[illegible] చెప్పదేని ము
[illegible] దలఁపగన్.

ఉ. ఎన్నఁ దుజూచఁ గల్గునో మ్మనేకుణలంగ ! స్వనసాలనము [illegible]
ల్గన్నలు మున్నునెన్నొగను లాలిత [illegible] [illegible]
సన్నపు గౌను మన్నఁ భుజంగము లు [illegible] మలసా [illegible]
గన్నులసమ్మదాళి వ్రులుగ ప్రమ్మగ [illegible] స [illegible].

ఉ. కిన్నరయక్షకింపురుష ఖేచర రాజకుమార [illegible]
సన్నుతమూర్తి రూపగుణ సాహస [illegible]
జెన్నగు నీమ మున్నెఱుఁగు సెప్పఁగ [illegible]
విన్నది లేదు నాసికి భువిం గల రాజులు [illegible]

ఉ. ఏటికి నీయ [illegible] మణి హారము [illegible]
బేటికి నీయ [illegible] నేటికి నీ [illegible]
బేటికి నీను [illegible] మేటికి [illegible]
బేటికి నానిఁగూడఁగ మియింపని చెల్వ [illegible].

సీ. అనుప [illegible] కళ్యాణ [illegible] మాణిక్య [illegible]
సురభి [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

సీ. శ్రీ [illegible] పెన్నుగ [illegible]
సంతాన [illegible]
సద [illegible]
గల [illegible] వే [illegible]
మాని [illegible]
పు [illegible].

చ. [illegible]
కను [illegible]
బున [illegible]
[illegible].

చ. సకలవసుంధరారమణ సౌందర్యశిరోమకుటాగ్ర రత్నకో
రకరుచి శోభితాంఘ్రి కురురాజు తదీయసుతుండు గ్రీడిప
ట్టి కేతులయైనవాఁడ ప్రకటీకృత రూపవయోవిలాసధై
ర్యకళల నట్లుగావున గరగ్రహణం బొనరింపు టొప్పునే.

ఉ. నేర్పుననిట్లు నెచ్చెలులనేకవిధంబుల బోధసేయఁగా
దర్పకశాతబాణవితతక్షతికిన్ నిజమానసాంబుజం
బర్పణజేసి పార్థతనయానుగతాతిశయానురక్తిని
ట్టార్పులుపుచ్చుచున్ బలుకకూరక యుగ్మలియుండె నత్తఱిన్.

ఉ. ఆజలజాతరాగమణిహర్మ్యతలంబున కేగుదెంచె వి
భ్రాజితదేహసంపద శరద్ఘనరాజికి వన్నెబెట్టువీ
ణాజనితస్వరంబు హరినామకథారచనానుగీతికా
శ్రీ జెలువొంద నారదఋషిప్రవరుండు మరుజ్జవంబునన్.

ఉ. వచ్చినజూచి యంత చెలువల్ వెసలేచి నమస్కరించి లో
హెచ్చినభక్తి నొక్క మణిహేమవినిర్మితపీఠిఁ జెల్విపై
యచ్చుగమౌని బల్కఁ గనయా మహనీయతపఃప్రభావనీ
విచ్చటికేగుదెంచుట నభీష్టములింక ఫలించు నింతికిన్.

నావిని పరమమునీంద్రుఁడా వెలమకట్టులనియె నంభోజమరం
దావిర్భూతమధురతా, శ్రీవిలసితవచనచాతురీ ఫణితిమెయిన్.

గౌనములపోల్కి మనోహర, తనురూపవయోవిలాసధన్యయిదిమనం
బున వగగొనినేమి తం, బనియజ్ఞుఁడవో లెమరియు నాతండనియెన్.

వాలిచతురంబురాశిరశనాధిపమౌళి సుతున్ జయంతకం
తాలసితరూపలక్షణయుతున్ సమకూర్చి పెండ్లిఁ జేయఁగా
దలచుటగౌతుకాతిశయతత్పరతన్ దగువేళగాని త్రో
య్యాలియడరూనునట్టి సమయంబిదిగాదు తలంచిచూడఁగన్.

ంగతిన్గన్నెలు రూపయౌవనకళాసామగ్రి నానాటరే
గాత్రప్రియసంగమోత్సవరసప్రాలంబులై కోరిక
ల్గాత్రన్మణిభూషణాంబరసుమాలేపాదులన్ బొల్పసం
గగదానట్లు మరంతభోగభరసంగ్రి స్తోత్రగా నేటికిన్.

చ. సొగసు మెఱుంగు మేలిరవలసొమ్ములు వెట్టి కటీతటంబునన్
జిగిదళుకొత్తఁగాఁ బసిడిచేలము దాల్చి యుదారసౌరభం
బగు కుసుమాంగరాగలసితాంగకయై చెలియొప్పఁగన్నసో
యగమునఁ గ్రొత్తఁబెండ్లికొమరాలయి చెన్నలరారఁబోలదే,
క. అని నెరపుమానిసరసవ, చనరచనలకాత్మ మెచ్చి శశిరేఖసఖీ
జనతతిఁ దగునొకప్రౌఢాం, గనకేల్గవమొగిచి కౌతుకంబునఁ బలికెన్.
గీ. హరికి మేనల్లుఁ డలసుభద్రార్జునులక, నుంగు కొమరుఁడు నలజయంతాంగభవస
మానమానిత సుకుమార తానవద్య, హృద్యవిగ్రహుఁ డభిమన్యుఁ డెంచిచూడ.
ఉ. అస్మహనీయరూప మహిమాయతికిన్ మృగరాజమధ్య భా
ల్యమ్మున నెమ్మి మైఁ బరిణయం బొనరించెద నంచు బంధులో
కమ్ము మురారియుం మొదలుగాఁగలవారు వినంగనొక్క నా
డిమ్మెయిఁ బల్కె నాహరి మృగేక్షణ దావినునాఁడు నాటికిన్.
చ. దినములవెంబడిన్గళలదీప్తికిఁ బట్టగుచంద్రరేఖయో
యనశశిరేఖ రూపరుచియౌవనశాలినియౌట దన్మనం
బను రుచిరాలవాలమున నంకురితంబగు సవ్యసాచినం
దనజనితానురాగలత నాఁడభివృద్ధినిం బెనొందుటన్.
ఉ. ఆభువనైకరూప రుచిరాంగుని దక్కఁగ నన్యుఁ డైన ధా
త్రీభుజునిన్ గ్రహింపనని దీక్ష వహించియనంగ శస్త్రసం
క్షోభితమానసాబ్జ యగుచున్వగనూల్కొని యాతటిత్ప్రభా
శోభనగాత్రి కూర్మి చవిఁజూడదు కన్గవఁ గూర్కదింతయున్.
చ. విను మునిసార్వభౌమ గుణవిశ్రుతుఁడా హలపాణి యిప్పుడ
య్యనఘునకీక కౌరవనరాధిపసూతికి నీమహాభి రూ
ప్యనిధిఁ బ్రియంబుతోఁ బరిణయం బొనరింపఁ దలంచినాఁడు నే
మ్మనమున నిట్టినీతిఁ బలుమానసులందున నెంచఁగంటిమే.
గీ. అనుచు మునిపల్కె వరతంత్రిలబ్ధముఖులు, ప్రియులఁ దముఁ దామకోరి వరింపనగు
తల్లిఁదండ్రులుఁ గూర్చిన ధవులనెనసి, యలరుచుండుగాక యిష్టసుఖానుభూతి.
శా. ద్యూతక్రీడసమస్తసంపదల నామర్యాదనుం జేర్చి ని
ర్ధూతారాతినిఁ బాండునందను లతిక్రూరాటవిం దాసన

ఖ్యాతిస్వర్తిలవారి బంధుతకు వేడఁబూనకాసిరి యీ
రీతిన్నాను దలంచె నీక్రియకు హర్షింపందగుంబోటికిన్.

ఉ. కౌరవపాండవుల్ సములు గన్గొననిప్పు డఖండరాజ్యల
క్ష్మీరమణీయుఁడై ప్రబలకీర్తి వహించి చెలంగుచుండు న
క్కౌరవరాజు తత్సుతునిఁ గైకొనటొప్పిద మింతకంటె ధా
త్రీరమణవ్రజంబున వరింప ఘనుండిఁక లేఁడు బోటికిన్.

చ. అనియత డిట్లుఁబలుకఁ టయు నబ్బలనందనగుండెఝల్లనన్
గనలుమనంబుతో మునిశిఖామణి గన్గొని కేలుమోడ్చి యి
ట్లను విసరయ్య మీరలు మహామహనీయ తపఃప్రభావు లా
ర్యనుత సమస్తసద్గుణగణాకరు లిద్ధచరిత్రులారయన్.

చ. తరచువచింప నేల నిఁక తాపసముఖ్యజగత్త్రయంబునన్
వరలు నె మీరెఱుంగనిది నాయమెమున్నొకనిన్ హృదీశుగాఁ
దొరవమదిన్వరించియు తుదిన్నయ లజ్జలుబాసి యాతనిన్
దొరఁగిప్రియాంతర స్పృహకుమర్గాఁన దానిబురంధ్రి యందురే.

గీ. తగవుమాతండ్రి తన్నొరునకు నీద, లఁచినఁదలచుగాక లలితమూర్తి
విజయసుతుఁడ నాకువిభుఁడని మది నేను, నిశ్చయించికొనిన నియమమిదియ

ఉ. ఈనియమంబు మీమదికినిష్టమయేని మదీప్సితార్థ సం
ధానసమర్థభవ్య వరదానముఁ జేయుఁడు మీరటంచు న
మ్మానవతీ లలామ పరమంబగు నిశ్చలభక్తిభావనా
నూనమృదూక్తులన్ మునికులోత్తముఁ బ్రార్థనసల్పి వేడినన్.

ఉ. ఆకలహాశనుండుదరహాస విభాసిముఖాబ్జుఁడై వధూ
లోకమణిన్ దయారసవిలోల మతింగని యిట్లుఁబలుకఁ వా
ంకుశలత్వ మేర్పడఁగ సారసలోచననీదుకోరిక యీ
ట్లౌకనుగొందమంచు మదిలో వివరించుచు నిట్టులాడెతిన్.

మ. భువనత్రయ్యాభినంద్య నిర్మల గుణాంభోరాశి నీతండ్రి కౌ
రవరాట్పుత్రుని నీకు నీశునిగఁ గూర్పంజూచినంజూచుగా
క విధాతృండుల న్మనంబునను సంకల్పింపడం చాత్మయం
దువిచారింపఁగఁబోచుచున్నయది కన్గోబోలు దత్కార్యముల్.

తృతీయాశ్వాసము.

ఉ. ధాతయటుండనిమ్మతని తండ్రిచతుర్దశలోక రక్షణ
ఖ్యాత మహామహత్వనిధి కన్గొనద్వారవతి న్మనుష్యరీ
తాతనుఁడై జనించిన కళానిధి నీపినతండ్రియై యశో
దా తనయుండు గల్గ ముదితా మదికోర్కి ఫలించుటబ్రేమే.

ఉ. లాలితభక్తిమై మదిఁదలంచి భజించెడు వారియాపదల్
దోలి కృపం దదిష్టవరదుండగు శౌరి ఫలింపఁజేయగాఁ
జాలఁడె నీదుకోర్కి హలసాధను బుద్ధిమరల్చి యారకీ
వేలయలందులన్ బిసరుహేక్షణ తాల్మివహింప కింతయున్.

ఉ. నీదృఢనిశ్చయంబునకు నీగుణసంపద కాత్మమెచ్చి శా
తోదరి సవ్యసాచితనయుండగు నమ్మహనీయమూర్తిని
న్నాదర లీలఁగైకొని సుఖైకరతి న్విలసిల్లునట్లుగా
నేదయనిచ్చితి న్వరము నింద్యము నీకనివల్కి వేడుకన్.

ఉ. అంగనగాఢసమ్మద సమావృతయౌచుఁ గృతప్రణామయై
నంగరుణారసాన్విత మనంబునదీవనలిచ్చి మానిరా
ట్పుంగవుఁడేగె నందసుత పుణ్యకథారచనైక రీతికా
సంగవిపంచికానినదసంజనితాధిక కౌతుకంబునన్.

ఉ. బాలిక యంతనంత! హలపాణియనుజ్ఞ నలంకరించియుం
లాలిత శయ్యఁజేర్పనతుల ప్రియమోహతమోనిమీలితా
లోల దృగబ్జయై చపలలోచన మూలుచునుండె దక్షిణా
నీలసమానమారుత వశప్రచలత్సుమవల్లి పోల్పునన్.

వ. అయ్యవసరంబున,

ఉ. ఓలిసరోజనుల్ నిజవియోగవిగాఢ విషాదవేదనన్
జాలఁగృశింపఁగాఁ గుముదసంఘములుబ్బఁగఁ బశ్చిమాంబుధిన్
వ్రాలెవిభాకరుండు దిమిరంబున నద్దెసలావరించెఁదా
రాళివియత్ప్రథాంతరమునం దెసగెన్ సుమకందుకాకృతిన్.

వ. అంత.

మ. శశిరేఖాజనితాతిమోహ వివశస్వాంతంబునం గాత్రమా
తశరవ్యంబుగఁజేసి రేబగలు సంతాపంబునం గుందుమ

న్విశదాశ్వసిప్రియపుత్రు నిర్మలజగద్విఖ్యాతచారిత్రు న
న్నిశిచారుండు ఘటోత్కచుండనియె సాంద్రీభూతహర్షంబునన్.

ఉ. వచ్చిననాటనుండి వనవాటిఁ జరింపఁగఁ బోవు తల్లులన్
మచ్చికతోడ దాసి యొకమాటును బిల్వవు కూడఁ గూరలీ
విచ్చి భుజింపవో కతరి నించుక కన్నవగూరకే వేలకో
యొచ్చము లేని కూరిమి సహోదర నాకెఱుఁగంగఁ జెప్పుమా.

చ. అనన భిమన్యుఁ డిట్టులను నా హలపాణి యనాదరంబు మ
జ్జననికి నాకు నీదృశదశన్ సమకూర్చెనటంచు నెమ్మనం
బున వగవన్ జగత్త్రయ మోహనరూప కళావిలాస భా
సిని శశిరేఖపై బెలుచ జెందినవంతయు జాలిదూలెదన్.

ఉ. కన్నులఁ జూడఁగోరుదు జగన్నుతరూపవయోవిలాసల
క్ష్మీన్నలినేక్షణామణులఁ గెల్చినదాని మెఱుంగు మేనువా
ల్గన్నులు మందహాసరుచిలాలిత వక్త్రము గబ్బినిబ్బపుం
జన్నులలంతి గౌను మదసామజయానము దేటఁ జెక్కులున్.

మ. అని కన్నమ్ములు మోడ్చి మానసమునం దబ్జాక్షి త్రైలోక్య మో
హనసౌభాగ్యవయోవిలాస భజనాత్యంతానురాగామృతాం
బునిధిం దేలియొకింత సేపునకు నూర్పుల్ గ్రమ్మ నంతంతహా
యని హైడింబునిఁ జూచి యిట్టులను దీనాలాపలోలాస్యుఁడై.

ఉ. ఆనలినాక్షిఁ గూడి కనకాలయగోపుర సౌధమందిరో
ద్యానసరోవరాంతికములందు నిరంతర మిష్టసౌఖ్య లీ
లానిరతిం జెరింప కెటులన్మదనార్తి గృశించు నస్మదీ
యానుపమానరూపరుచి యౌవనబాహుబలంబు లేటికిన్.

ఉ. భాసురతేజ ద్వారవతి బాసి నిశాసమయంబునన్ సుభ
ద్రాసహితంబుగా వనధరాస్థలికిం జనుదెంచునప్పుడే
యాసరసీరుహేక్షణ బ్రియంబున దోకొని తేరనైతి న
య్యోసుమధన్వి యింత నెగులొందఁగఁ జేయునటం చెఱుంగమిన్.

క. ఆయరవిందానన యీ, రేయి సుయోధనసుతున్ వరించు హలధరుం
డాయనయన్నయు బంధుని, కాయములత్యంత కౌతుకము మదిఁ దాల్పన్.

క. ఈతతిదప్పిననంభో, జాతేక్షణ నన్నుఁ గూర్పఁ శక్యముగాద
ఖ్యాతభవునకైనరిపు, వ్రాతభయానక భుజపరాక్రమసుర్యా.

చ. అమితబలప్రదీప్తధనురర్యకృపాదికభూసురక్ష్మా
రమణసమూహమధ్యమున రాజిలు జవ్వనిఁదేగదుర్లభం
బమరగణాధినాయకునకైన నటన్ హరియుంటనీకు సా
ధ్యమనితదీయరూప విభవాతిశయంబులు జెప్పనావుడున్.

ఉ. ధీరతనున్నుఁ జేసిన ప్రతిజ్ఞఁ దొలంగును నేల యింతకున్
భారవహుండఁ బాండవులపాలిటి దైవము శౌరిగన్న
చ్చోరధికుల్ సహస్రములు చొప్పడినన్ హరి శ్రీమవారలన్
బోరజయించి తెత్తు విరిఁబోఁడి మనంబున శంకమేటికిన్.

చ. కురునృపసైనికుల్ సమరకోవిదులట్టి మహాబలాఢ్యులన్
దురమునగెల్చి యొక్కరుఁడు తొయ్యలిఁ దెచ్చుట కష్టమంచులో
మెరమెరఁజెందకించుకయు మేకొని యిప్పనిఁజేయనేని మ
ద్గురుతరదోఃప్రతాపమునకున్ ధరపైయపకీర్తి గాదొకో.

గీ. అని హిడంబానందనుఁడవరజాంక పాళి యుతచిత్రఫలకాంతగాళదీప్య
మానమానితమానినీ మహితభావ లీలవీక్షించి సంభ్రమాలోలుఁడగుచు.

క. తల్లులకు మొక్కి రతిశో వల్లభుఁడత్యుద్ధతిన్ దివంబునకెగసెన్
సల్లలిత సమీరణవేగోల్లసితుఁడగుచు ఘనసముత్కర మెడలన్.

ఉ. ద్వారవతీ పురోత్తమము దవ్వులఁగాంచి తదీయగోపుర
ద్వార వితర్దికావరణధామ శిరోగృహ సౌధకేలితో
దారమణీ ఘృణిస్ఫురణ కచ్చెరువొంది నగారి పట్టణ
శ్రీరహిదీనితోడ సరిసేయఁగఁ బోలదొకించు కేనియున్.

క. అని కొనియాడుచు నిట్లు, ద్దనుజ వరేణ్యుండు మధుమదన పురవిభవం
బుదు జేతఃపరితోషం, బున వీడం తంతడాయఁబోవుచునొకచోన్.

సీ. సనకాదిసురమౌని జనమనస్సంతత ధ్యానగోచర పదద్వయమువాని
నిరుపమానాభీర వరవర్ణినీవయస్సామ్రాజ్య హరణకౌశలమువాని
వసుధాసుతాదిగర్వగ్రంధి పరిపంధిబలవినిర్దళనదోః పటిమవాని
మహితసద్గుణరమామాన్య పాంచాలరాజన్యజా మానరక్షణమువాని

హారకుండలకటక కేయూరమకుట, సురచిరామూల్య మణిఘృణిస్ఫురణవాని
వారినయాశాలి నిండొక యజ్జరాగ, సముదయాకీర్ణ సౌధ భాగమునఁ గనియె.

చ. కనిమణిదీపికానికర కాంతి వెలుంగ విదర్భరాజనం
దనయును సత్యయుం గడుముదంబునఁ బాదములొత్తఁ బూవుపా
న్పున శయనించియున్న పరిపూర్ణదయానిధి శౌరి నెమ్మనం
బున భజియించి కన్నుఁగవ మోడ్చి యొకింత ఘటోత్కచుండటన్.

చ. తనరుచిఁ బూని పొల్పెసఁగు దామరసాక్షు భజింప ధాత్రికిం
య్యానడిగు నీలమేఘమన నాతఁడు నింగి దొఱంగి తత్పురీ
ఘనతర రాజమార్గమునఁ గ్రక్కున వ్రాలి కురుక్షితీశయో
ధనికర దంతి ఘోటక పదాతి జనంబులు సంభవింపఁగన్.

మ. సమదానేకప ఘీంకృతిధ్వనుల నాజానేయ హేషార్భటిన్
సమదాటోపభటావళీ బిరుదవాచాస్ఫూర్తులం భేరిశం
ఖమృదంగాది కవాద్యఘోషముల దిగ్భాగంబు గంపింపఁజే
యుమురారాతిపురీరమోన్నతికి దైత్యుండద్భుతం బొందుచున్.

చ. ఇరుదెస జాళువా మిసిమి నింపగు గోడలు జాలుగొన్న సుందర
మరువిందరత్నరుచి దట్టపుదివ్వెల చాయ నిద్దపున్
సరణిని వింధ్యమాకిడిన చందమునం బ్రజ సందడింపఁగా
వెరలఁగఁ గేలఁ దోయియుచు నదృశ్యతనుత్వముఁ దాల్చి యేగుచున్.

వ. కురంగట నింద్రసంపత్సాంద్రంబగు నొక్క శోభనమందిరంబుఁ గనుంగొని.

గీ. ఇదియ కాబోలు హాలపాణి సదనమనుచు, రంజిల హరిన్మణికదంబరచిత భవ్య
తోరణద్వారమశశీలదూరి సంభ్రమమున నమ్మేటి యభ్యంతరమునకరిగి.

సీ. పరిచారికా వధూప్రకరానుబింబ సందీప్త మాణిక్య భిత్తికలు చూచి
పరిణయోచిత వస్తుభారసంభరితభాజనధురీణాంగనా జనముఁ జూచి
మరకతస్తంభ సంబంధ రంభాఫలగ్రాహి పంజర శుకోత్కరముఁ జూచి
నికటన్నృత్యద్వారముకు రానవాచంచ దవయవరూప వైభవముఁ జూచి
బహుళ మణిపుత్త్రికాకర భ్రాజమాన, చామరానిలచలితాభిరామగంధ
తైలఘనపరిదీపికా తతులుఁ జూచి, యబ్బురంబంది యంతంత నరిగియరిగి.

సీ. ఎలనవ్వు వెన్నెలల్ చిలుకు నెమ్మోములఁ గోమరారు మెఱుఁగు ముంగురులుపొదల
చిరుత బొమ్మ్రంచు వాతెఱలపై కర్పూరతాంబూలరుచిరరాగంబు మెఱయ
నిగనిగల్ గుల్కు మానికపుసొమ్ములతోటి తళుకుచుల్ మెఱుఁగుముత్తములు గురియ
జిలుగు పయ్యెదలలో మెలఁగు గుబ్బలమీఁది కలపంబు గమగమ వలపులీన
విరులు దురిమిన జడలతో జరణలిప్త, యావకాంశులతో నూపురారవముల
తోఁ దలిరుపాఁయములతో వధూమణులు తదీయగృహవాటి గొందఱు దిరుగఁజూచి

ఉ. ఆయరవిందగంధుల కచాననలోచనకర్ణనాసికా
భ్రూయుగబాహుమధ్య కుచభూరి విలాసనిరీక్షణోత్సవ
శ్రీయుతుఁడైయొకింత వాల భృత్యుతమవ్వఁపు సోయగంబు లేఁ
బ్రాయము దన్మహావయవరమ్యతలించుక యందు లేమికిన్.

క. మదిమెచ్చకయాతఁడు ద, త్సదనాభ్యంతరమునందుఁ జనఁ జననాలో
ముదితామణు లిరువురు దన, కెదురై యన్యోన్యమైత్రిమృదుతరఫణితిన్.

చ. హలికురరాజనందనున కర్మిలిఁ దన్నొసఁగందలంచె న
చ్చెలినభిమన్యుఁడక్క - కోరఁజేకొనదంచు ప్రతిజ్ఞఁబట్టె త
త్సలలిత మోహదాహవివశత్వమున న్వారిఁ బాన్పుమీఁద న
గ్గలముగ వేఁగుచున్నయది కంజాక్షికృత్యమ దెట్టులున్నదో.

ఉ. ఏల మణీవిభూషణము లేల దుకూలము లేల గంధతాం
బూలము లేల కేళివనభూమివిహారము లేల జీవితం
బేల సువర్ణమందిరము లేల భుజిక్రియ లేల వైభవం
బాలసమానరూప కుసుమాస్త్రునిఁ గూడని నన్ను బోటికిన్.

క. అనిపలుమరు నీచాటున, మనతో వాదించుదాని మదినియమంబీ
తనిరూపమిట్టివనితా, జనతామణి గంటిమే మెచటలోకమునన్.

క. అనిపలుకఁ దద్వయస్యా, జనసరసాలాపములుఁ బ్రసమ్మదభరగూ
చనవరములగుట వీనుల, కనఘుండతఁడచటఁ బాసి యవలఁ జనుచున్.

సీ. ఇరువంక నకలంక హేమపాత్రిలగంధ తైలప్రదీపికా తతులు వెలుఁగ
శృంగారభిత్తి చిత్రితరత్నపుత్రికా వర్గంబు చేలవీవనలు విసరఁ
బట్టాంబరవితాన బద్ధసూనరజంబు లలిమండలము మేననలవరింప
సరసపంజరకీర శారికాపోతంబు లమృతవాచాలీల నాదరింప

[illegible] నిట్టూర్పులొలయఁ, గన్నులరమోడ్చి కుసుమప్రకాండకాండ
[illegible] తాపమున నూనశయ్యనొరగి, చేతలాడగఁ గనుఁగూర్చి చెలువఁగనియె.

[illegible]

సీ. [illegible] పెన్నెరులంటి యొసివాఁడు వికచప్రసూన మాలికలదాని
[illegible] వెనుకాక నెనసిపీటలువాయు కుచకుంభలిప్త కుంకుమముదానిఁ
[illegible] విశ్వాసవాతాంకురార్తిఁ జలించు నాసముత్తియముదాని
[illegible] పల్లిగరగుగండస్థల న్యస్తమకరీదళములదాని
[illegible] వేలవోహా, భరతమో ముద్రితేక్షు కాబ్జములదాని
[illegible] లక్షణపరిదీప్త, తనులతా వైభవముదానిఁ దరుణిఁ జూసి.

[illegible] భవ్యచిత్ర, ఫలకలక్షితరూప సంపద్విశేష
[illegible] ప్రవృత్తి నటులఁ, గనుపడినఁ జూచి కుతుకంబు గడలుకొనఁగ

[illegible] రేఖయకాఁదగు నీసరోజప
[illegible] కాదె మొద నన్యపురంధ్రులకీ త్రివిష్టప
[illegible] చూపుమ తేటికిఁ జెల్వగునింతచక్కఁగా
[illegible] విరించిమతించఁబోలడే.

[illegible] గలువల్ మదవారణకుంభయుగ్మముం
[illegible] సుధయున్ దిమిరంబునద్దముం
[illegible] సతి మేను గానవా
[illegible] బధరంబు నెఱుఁ గపోలముల్.

[illegible] సామ్యవెట్టుబూను, బంకభవవృత్తిదమిముడ్చు బద్మసముద
[illegible] కలిగియవ్వలఁ బడిపోవు జలచరాళి.

[illegible] తములై శ్రీవస్తటో
[illegible] పరిదిహ్నిత కజ్జలప్రభా
[illegible] రెప్పల నాగవేని నీ
[illegible] చిత్తము నైజవేదనన్.

[illegible] సంచెంపఁగా నిరీక్షింపఁదరి
[illegible] వ్యాళకులాధీశ్వరుండు వజ్రియుఁదక్కన్.

చ. అని యతఁడిత్తెఱంగునఁ బలాత్మజరూప వయోవిలాసముల్
మనమున నెంచుచుం సురభిమంజుల పుష్పవిలీడ శయ్యనొయ్య
ననిజనకాళి నెత్తుకొని యంబరవీధి మనోజ్ఞవంబునం
గొనిచనియెన్ బలాధ్యునకుఁ గుంభినియెద్ది యసాధ్య మారయన్.

క. నిజమాయా బలమునఁ బంకజలోచన నిట్లదృశగతిఁ గొనిచనియా
రజనీచరుఁడు సుభద్రాత్మజు మోహిలనిలిపె మహాద్భుతము దలఁకొత్తన్

చ. నిలిపినఁ గ్రిడిపట్టి మదినిండిన కోర్కెలుఁ బెగ్గలింపఁ దొ
య్యలి దనురూప యౌవ్వన శుభాంకరముల్ బరికించి చూచి
బ్బలసుత నిక్కజలజపత్రవిలోచన సందియంబు లో
వలువనటంచుఁ గన్నుల నవాఙ్మయము దశ్రుజలంబుఁ గ్రమ్మగన్.

గీ. వలికె భీమాత్మజునితోడ బాస్థపట్టి యన్నత్రిభువన విఖ్యాతమైన బాహు
శక్తిగలవాఁడవగుట నీచాన దెచ్చి తన్యులవు భారమిట్టి కార్యంబు సలుప.

ఉ. తావక బాహుశక్తియును దామి నేరుపుకల్మి దేవ దై
త్యావళి నైనఁ గెల్తునె మహాత్మ సమిద్భయదాయుధీ
య వర్గాప్సూ మాహలాంక నిలయంబది నిర్భయ వృత్తిజొచ్చిరా
నీవసుధన్ సమర్థుఁడగు నెవ్వఁడు నీ వకరుండవే కదా.

చ. అన విని యాతఁడిట్టులను నంగన దెచ్చితి నాప్రతిజ్ఞ సె
ల్లిం యది కౌరవాధిప హలప్రముఖాఖిల రాజబంధు స
జ్జనవిటమీద నెయ్యది విచారము జేయుదురో యెఱుంగ బో
లునను సంతనుద్ధతబలుండు ఘటోత్కచుఁ డేఁగె ద్వారకన్.

గీ. అంతశశిరేఖ మదనమాయాంధకార, ముద్రితంబులులోచనములు దెఱచి యొ
కింతసేపుర కల్లనవింతయగు సు, వర్ణమందిర నిష్కుటనాటిఁ జూచి.

మ. అరయన్ మామకరత్నసంఘటిత సౌధాగార నానామనో
హరభూజాతలతాఫలప్రసవ యుక్తారామముల్ గావు భీ
కర భూభృత్కటకానుషక్త విపినక్ష్మామధ్య శృంగార మం
దిరదేశంబని దోఁచుచున్నయది చింతింప న్మనోవీధికిన్

మ. అనఘా మూల్యమణీమయాలయమునం దాళిజనానీత నూ
తనపుష్పాన్విత తల్పమధ్యమున నిద్రింపగూరు నన్నెట్టు లి

వ్యసనమవ్వంబున కేమహామహుఁడు దుర్వారస్వదోశ్శక్తిఁ జె
చ్చినాఁడో యంచతి విస్మితాత్మయయి రాజీవాక్షి నర్థిఁ గనెన్.

చ. అరయుచుఁ గ్రేవలం గనియె సంగజశాతశిలీముఖవ్యథా
భరతరళీకృతాత్మ నిజభవ్యతనూ రుచిరత్వవీక్షణా
దరవికచేక్షణాంబుజానిఁ దామరసాప్తసమానతేజు శం
బరరిపురూపశాలి నభిమన్యు సుధీజనమాన్యు ధన్యునిన్.

చ. కనుఁగొని పాదనూపురయుగంబు కటీతటి రత్నమేఖలా
ఘనతరఘంటికల్ మొరయఁ గావసియాడఁగ గబ్బిగుబ్బ వ్రే
గున వెస లేచి మేనుమెఱుఁగుల్ గడలొత్తఁ ద్రిపాభ గానతా
ననయయి డాఁగె నొక్క తరుణీక్రియ కావనిజంబు మాటునన్.

చ. పొలతుక యిట్లు పోక నుచుబోదియ మాటున డాఁగి నెమ్మదిం
గలయనురాగ నూత్నలతికల్ ననలెత్త నపాంగమాలికల్
బలరిపుపౌత్రు నాననము పైనొరయింపఁగఁ జూడ నొప్పె ను
జ్వలశశి మండలామృతము జాల్గొను వెన్నెలపుల్గులో యనన్.

ఉ. అత్తఱి నాహిడింబయు మహామహనీయ గుణాంబురాశి యే
నత్తఁ గిరీటిసాధ్వి గదియం జను దెంచిలతాంగి మ్రొక్కఁ ద
క్కొత్తుకు భక్తి వారివ్ర గొయ్యాన బాహుల గ్రిచ్చి యెత్తి లో
జొత్తిలు ప్రేమఁ దేల్చి రతిశోభన వాక్యపరంపరాకృతిన్.

ఉ. నిండినప్రేమ నిట్టులను నీరజలోచన కాసుభద్రి యో
యాండజయాన! తావకమనోభిమతంబు ఫలించు పుష్పకో
దండ శరార్తిఁ జేడరుఁ దాల్పకుమమ్మ మదీయపుత్రుఁడా
ఖండల పౌత్రుఁ డింక నినుఁ గైకొను శీఘ్రమ శౌరి సత్కృపన్.

చ. అని ప్రియపూర్వకోక్తుల బలాత్మజ నూరడఁబల్కి నెమ్మిఁ దో
డ్కొని దనుజాధివాసమునకుం జని యచ్చట వారు మువ్వురం
గనలు సుఖాప్తి నుండి రతిగాఢ మనోభవ వేదనా భరం
బున నరుపట్టి కేళివనభూమిఁ జరింపుచు నుండె నంతటన్,

చ. నిరుపమ రత్నకాంతి రమణీయము శౌరిపదాబ్జచిహ్నితం
బురుతర సర్వశోభనసముజ్జ్వలమున్ గురురాజముఖ్య భూ

వరనిశాచార్వర్గంబు నగు ద్వారవతీ పురికేఁగి యన్నిశా
చరకులసార్వభౌముఁడు ససంభ్రమలీల నదృశ్యదేహుఁడై.

చ. అలఘుమణిప్రభానికరావృతమార్గ్య పురోహితోక్త మం
గళవరదనాభిశోభితము కాహళశంఖ మృదంగవల్లకీ
కలకలనాద మేదురము కాంచనరత్న సమన్వితంబు నా
హలిసదనంబు లోనికిరయంబు మెయిన్ జనియాతఁడొక్కెడన్.

సీ. పృథునితంబంబు బింబోష్ఠి లంబిక చభార రుచులు చీకటులుగ్రమ్మ
మృదులాధరోపరి స్మితచంద్రికాకూన సుందరాననము పూర్ణేందుఁ దెగడ
శ్రవణాంగలనిత దంతదద్యపాంగ మాలికల్ ఖంజరీటచ్ఛాయఁ గడుకుఁ దోయఁ
గూలంకషోత్తుంగ కుచకుంభయుగళంబు మదరథాంగ విహంగమములు నవ్వఁ
గరకరణమధ్య నాసికా గళకపోల, ములు సొబగు నీరజారుణోత్పల మృగేంద్ర
కనకదరదర్పణశ్రీలఁ గడలుకొత్త్రి, దనుజనాథుండు సుందరి తనువుఁ దాల్చె.

మ. ప్రమదాలోకవతంసమై యతఁడు లేఁ బ్రాయంపు నెమ్మేన భ
వ్యమణీ మండిత భూషణాంబర సుగంధాలేపనామ్లాన సూ
నముఖాలంకృతు లుల్లసిల్లఁగఁ దటిన్మాలాభిరామాకృతిన్.
సుమపర్యంకమునన్ వసించె నొకచో శుద్ధాంతమధ్యంబునన్.

వ. అయ్యవసరంబున దుర్యోధనుండు భీష్మద్రోణ కృపాశ్వత్థామ బాహ్లీక సోమదత్త భూరిశ్రవశ్శకుని దుశ్శాసన కర్ణ ప్రభృతి నిఖిలరాజబంధు సుధీజనంబులతో నవవయోరూప శుభలక్షణలక్షితుండగు లక్ష్మణకుమారు గంధగజేంద్ర స్కంధారూఢుం గావించుకొని భేరీమృదంగ శంఖ కాహళాది మంగళతూర్యారావంబులతో రాజమార్గంబునం బరమోత్సాహంబునం బరతేర బలభద్రుండు తత్సమాన వైభవంబున నెదుర్కొని వైవాహికమంటపాభ్యంతరంబునన్ విడియించిన.

శా. యాదవ్యక్షితినాయక ప్రభృతిభూకాంతుల్ తిరియాశాస్త్రవై
శాగస్యంబున మించుకోవిదులు గర్గద్వైప ముఖ్యాఖిలా
శ్రీకోత్తంసులుఁ బెండ్లిపెద్దలు ముహూర్తప్రాప్తి వైవాహికా
గారంబుం బ్రవహించి గుర్వనిరీక్షా తత్పరస్వాంతులై.

మ. తమ కామ్యస్థితిపట్టు శోభన ముహూర్తధ్యాతృ విద్వజ్జనం
బులతోఁ జేరిన శిష్యులెల్లఁ జదువన్ బ్రోత్సాహ సౌధంబునం

దలఁపుం బాన్పుపయి న్వసించి యసమాస్త్రానూన బాణవ్యథా
విలకీతిన్నొగులూను కృత్రిమబలావిఖ్యాతవీక్షింపుచున్.

గీ. పలికిరుత్పలాక్షి పరిణయసుముహూర్త, సమయమయ్యె పెండ్లి కొమిరవేఁగఁ
దోడి తెండటంచుఁ గూడిన పెద్దలు, పంపవచ్చినార మింపు మెఱసి.

ఉ. రమ్యవివాహవేదికి విరాజితరూపజితేందిరా కుమా
రుమ్మహి భృత్యుకుమారునిఁ బురోహితబంధుసుహృజ్జనావళీ
సమ్మతిఁ బెండ్లియాడి వెలుచన్నరలన్ హవిరన్నభుక్తి ద్వా
ప్తిమ్మదమొందఁ జేసియు నభీష్టసుఖంబులు గాంతువింకిటన్,

క. అనియుపలాలించి మృగా, క్షిని పర్యంకంబుడించి చెదరినపృథుల
స్తనహారాంబర కైశిక, ఘనసుమమాల్యములు చక్కఁగావించుటయున్.

సీ. కొదమతుమ్మెదపిండు గదుము కొప్పమ్మడిజుట్టు నరవిరుల్ఘుమ్మని పరిమళింప
వెలినమ్మిరేకుల వెలికెజిమ్మఁగఁ జాలుఁ గనుగవ గజ్జల కాంతులీన
నెలతునకల జెడంగు నిరసించు చెక్కుల రవలకమ్మలనిగ్గు లవఘళింప
కసటులేనిక డాని పసిఁడికుండలఁ గేరు చనుదోయిము త్తెంపు సరులు మెఱయ
నరుణలాక్షారసాంక సుందరపదాబ్జ, యుగళకటకధ్వనులతో సముజ్వలాంగ
దీధితులతోఁ గటీతటీధృతసువర్ణ, వసనదీప్తులతో వచ్చె బిసరుహాక్షి.

గీ. వచ్చి మాయాబలాత్మజ వర్ణనీయ మణిమయ వివాహవేదికా మధ్యఘటిత
యవనికాభ్యంతరమున నధివసించె మిన్నుడిగి వచ్చు క్రొక్కారు మెఱుఁగుపోలె,

మ. అలవైవాహికకార్యకర్తలు శుభవ్యాసక్తతన్ ధారుణీ
తల నాథ ప్రియపుత్రునిన్ యవనికాంతర్వా సమానాసితో
త్పల దృగ్వక్త్రముఁ జూడుమంచు తెరయెత్తన్ నిర్భరానందకం
దళిత స్వాంతమునన్ గనుంగొనఁగ నాతండంతలోఁ జూడక్కెకెన్.

ఉ. మీరిన మిట్టగ్రుడ్లు తెలిమీసల మొత్తమునిక్కు వీనులున్
గోరలు దీర్ఘవాలమును గోల్పులిచారలుగల్గి ధాత్రి బ
ల్మారును దువ్వుచున్ బదతలంబున బావురుపిల్లిరూపుతో
వారుచు గోచరించె నల దైత్యుఁడు కన్నియరూపుఁ బాయుచున్.

ఉ. క్ష్మావలయేశసూతికిటుఁ గన్నియరూపు దొలంగి యాఖుభు
గ్భావముతోఁ నిశాచరుఁడు గన్పడ నివ్వెరఁ జెంది యప్పుడీ

షా పురుబిల్లి పెద్దమురిపంబున నామోడఁ గట్టఁజూచి నా
రీ వివరంబు మాలిన సుహృజ్జన మంత్రి పురోహితాధికుల్.

క. అని ముదిరోయుచు నలశోభన వేదికడిగ్గి యవలఁ బరచు నతనిగ
న్గొని పల్కిరి బంధు సుహృజ్జనులరిగెద మేదులగ్న సమయంబయ్యెన్.

ఉ. అనవుఁడు నాతఁడిట్టులను యాదవవంశఁ జూడీప్రలంబమ
ర్దను డొకపిల్లి బెంచి ప్రమదస్థితిఁ బెండిలిఁ జేయఁజూచుచో
మనమున నిచ్చగించిన సమర్థులు పెద్దలు బెండ్లిచాలుపాం
డవరుచిరస్మితాస్యులయి యాతనిపల్కిరివారు వేడియున్.

మ. జనలోకస్తవనీయ భవ్యసుషమా సౌభాగ్య భాగ్యాధివా
సినియై గన్పడు నీవిలాసిని నయో చింతింపకీవిత్రెటం
గున మార్జాలిక యందు శంక గొననేటికున్ వెట్టియే గిమ్ముర
మ్మని కేలూని వివాహ వేదికకు డాయం దెచ్చుచో నత్తఱిన్.

చ. ఇనుఁడు నగరంబు సాచి గదియింపఁగఁ బద్మనిమోము దమ్మి గ్రి
మ్మనను సిగ్గుమించెడలె మేమర రాగరసంబు బొంగెనో
హాన కుచ చక్రవాకము లుదారత మించెఁ దనంత మానసం
బునస్మరవేద నాదిమిర ముద్రిదొలంగె సరోజనేత్రికిన్.

సీ. విపులమోహవిదాహ ముపశమించుటకునో శ్యామాధరామృతంబానఁగోరు
నంగజాస్త్ర వ్రణౌకౌషధంబనచునోయింతి చన్గప్పురంబైన యదివురు
దను తాపతిమిర ముద్రి దెరల్పనో సతీముఖచంద్రచంద్రికల్ మోనయఁజూచు
ప్రమధికశ్రీమబిందు జాలకంబుఁ దుపనో యువిదకమ్మనిటూర్పు లోలయఁదలఁచు
దరళి హృదయదురంత చింతాసిదాఘు, మపనయింపుతలఁపునో చపలనయన
చికుర నీలపయోద మాలిక స్పృశింప, నాసపడునప్పురందరగజాత్మజుండు.

సీ. మొదల నేత్రసరోజములవనించి పరస్పరాలోకనంబున నచటబాసి
ముఖమండలమున నిమ్ముగఁ బాదుకొని సుధామధురోక్తి కలనమ్మ నికిఁదొలగి
గబ్బిసిబ్బెపుగుబ్బగవ నిండఁగొని నాథుఁడకుఱ్ఱనఁ జేర్ప నయ్యొక్కఱ వదలి
దృఢ నీవిబంధసుస్థితి గాంచి యల్లన వరునికేలంట నయ్యిరవుఁదొలఁగి
యెంచుడాఁగెనో మందాక్షు మెఱుఁగరాదు, పతియు నవలనవ లతాంగి నతులరాగ
ఘనరసప్లుతదంభుడగలు దలిర్ప, మదనసామ్రాజ్య సంభోగ మహిమఁదనిపె.

గీ. నరతవాంశి రాజశేఖరుఁడు సతియు, నెడ తెగఁ గొంకింత యిష్టసుఖైకనిరతి
[illegible]లనాడ కలసిరి రాజశేఖ, రుఁడు సతియుఁ బోలెధీరవర్యులు నుతింప.

మ. అనిమేష[illegible]మరంద మందాలవచో వ్యాపారలీలన్ సుధా
శనరాట్పౌత్త్రి వివాహమంగళకథన్ సంప్రీతిన న్ప్పేలస
[illegible] జనమేజయుండు విని సమ్మోదంబుతో నమ్మహా
త్మ[illegible] గరముల్ మోడ్చి వినయాస్తోకానులాపంబులన్.

మ. [illegible]మ్మగఁ జూడఁ గన్పడిన ధాత్రీభృత్సుతేషాపరం
[illegible] మగ్నుఁ బుండరీక మృగరాడ్భల్లూక ముఖ్యాతిభీ
[illegible]రాక్షసుల్ [illegible]రసిరక్షుశ్చారుడెంతేభయం
[illegible] వేసారి [illegible] జెండ్రికామగుండు త్సాహహీనాత్ముఁడై.

ఉ. [illegible]డిదిమధ్యలున దుంగులు కేళివల జారనంగక
[illegible] పరిచిహ్నితరత్నరుచుల్ వెలుంగఁ [illegible]
[illegible]వృదండ లెదమద్యలలూఁగ గరంబుభీతిచే
[illegible] గౌరవన్నపాల సుతుండటఁ గల్గుకోవిదుల్.

గీ. [illegible]పాలవరకు, మారుని గేలాడసిపట్టి మరలించినలోఁ
[illegible]మున [illegible]రవగల్ వెన్నుజరప ధృతి వాల్చియుటన్.

శా. [illegible] పలు[illegible]దెరయొత్తినమాత్రిన యున్నసిల్లరూ
[illegible] నిప్రాకరయు వ్యాఘ్రమృగేంద్రభల్లుకా
[illegible]కృతుల[illegible]టఁ దోచుచుంటలోఁ
[illegible] దానయొభూతముగాక నావుమన్.

ఉ. [illegible]ము [illegible]లకునైన వహింపగ [illegible]నిసోయుగం
[illegible] నెట్టిదిలేదు జగత్త్రయంబునం
[illegible] చేయవచించెదు నీకుశ్లాఘ్యలో
[illegible] నిసరోయరె? యీశౌరగామి కెల్లరున్.

గీ. [illegible]రాజాధిరాజ, సూనుశోభనవేదికా సీనుజేసి
[illegible] హస్తినిగురోత్తనధికులింపలరుటయును.

మ. [illegible]సంకాశనా సాపుటం
[illegible]గకాయంబును

జ్ఞానిశస్త్రుల్లును నిష్ఫలల్ కురియు గోరల్లలిక గ్రావ్యాదుడం
గనరూపంబుదాలంగి లోకభయదాకారంబునన్ దోచుచున్.

చ. చరణనఖప్రహారముల సారహిరణ్మయ భద్రవేదికా
తరపరిణీతశోభన పదార్థముల న్వ్రీలిచిమ్మి తోరణో
త్కరములు దుంచి శుక్తిజలితాన వినిర్మిత రంగవల్లికల్
గెరలగఁ ద్రోచి యేఁచి పెరిగె న్నవికంట మహోగ్రమూర్తియై.

గీ. అపుడు నరకాంతకుండు సాత్యకినిఁ జూచి, వలికె నల్లన మధురసంభాషణములఁ
గడిమిగల భీమసేననూనుఁడు ఘటోత్కచాఖ్యుఁడితఁడని దరహసితాస్యుఁడగుచు.

ఉ. అంతఁ గురుకుమారతలవరాభ్రిక్షణి తనయాది మేదినీ
కాంతులుఁ జూచి యచ్చెరువుగైకొని బాణకృపాణి కాగదా
కుంత ధనుర్ధరీణులయి ఘోరనిశాటుఁడు వీనిమ
ర్దింతమటంచుఁ జేరియరరీకృత రోషకషాయితాత్ములై.

మ. స్ఫురితజ్యారవ భిన్నదిక్కటకులై పుంఖానుపుంఖంబుగా
శరజాలంబులఁ గప్పఁచో నతఁడలక్ష్యస్ఫూర్తి నంతంబరో
ధరమార్గంబున కేగి ప్రేంఖదశనిధ్వానంబుతో దుర్శిలా
తరు మేదో రుధిరాస్థిఖండము లుదాత్తప్రౌఢి వర్షింపగన్.

శా. మేదశ్శోణిత మాంసశల్యపటలీమిశ్రంబులై సర్వధా
త్రీధారవ్రజము ల్సుహృజ్జనశ్రేణు ల్మహాశోభనా
పాదిశ్రీకర వస్తుజాలములు భీభత్సస్థితిం జెందెనా లో
దుర్యోధనుఁడక్కనూనుఁగని పల్కెన్ విస్మిత స్వాంతుఁడై.

మ. మొదలన్ భీష్ముఁడు కుంభజుండును ననుంబోధించి రీపెండ్లి సె
ల్లదు మానందగుసంఘ నప్పుడు తదాలాపంబు లాలింప చె
ట్టిద పున్నాలములయ్యె వీనులకు వింటే యిప్పుడీ యొక్కరుం
డిదశారాతి జయింపనోపమని బుద్ధిందోఁచె నూతాత్మజా.

చ. పరిణయకార్యభంగదశ పాటిలఁ బాటిలుగాని సర్వభూ
వరపరివేష్టితుండ నయివచ్చి యొకానొక దైత్యమాత్రుచేఁ
బరిభవమొందిపోయిన ప్రపంచము వందపకీర్తి గాదె నీ
గురుభుజశక్తి వీనిఁ ధరఁ గూల్చి ప్రమోదముఁ బూన్పఁగాదగున్.

[illegible] కార్శ్యజనోసంగక, యిట్లుందలంచెనుచుం గుటిలవృత్తిఁ
[illegible] గాబోలు, ననుచుఁదోచినదియ మనసులోన.

ఉ. [illegible] బులు మనుజాధ్యక్షనుహ్మఖ సాధనావళుల్
[illegible] కయ్యమునకుం గమకించినవానితోడ మా
[illegible] చూచుకుల కగోచరుఁడై వినువీధినున్న దై
త్య[illegible] తొలయున్నకైన నసాధ్యమారయన్.

[illegible] జెట్టులెనుక, లోకకుమొగిసైనికులమీఁదఁ బెనుకగతుల
[illegible] మాన్ప నెవ్వరితరంబు, జిచ్చుపైరాగ నలవియె చేతగ్రిమ్మ.

[illegible] జరిణసోగతబంధుయదూద్వహుల్ బరి
[illegible] నతిదారుణశల్యశిలాద్రిరక్తధా
[illegible] కిమురకుణదాచరవైరి యొయ్యనన్
[illegible] పరికలపిరియ భాషలతోడనిట్లనున్.

[illegible] విట్టిజాపరిశయాతి భీకరో
[illegible] వివాహసంభ్రమా
[illegible] మధునూదనసర్వలోక వి
[illegible] యెయ్యెదినాకుఁజెప్పుమా.

[illegible] ఘటోత్కచాఖ్యుడై
[illegible] యదనిర్భగతుం
[illegible] నజేయుఁడు వాఁడు కౌరవా
[illegible] వారిజయింపఁగఁజాల రెన్నఁడున్.

మ. [illegible] తమాయ నాయదిమిష పర్యర్థియుమ్మతుకమా
[illegible] తను శ్రీదాల్చి కౌరవ్యుపై
[illegible] జింపింపఁగా నేల ధా
[illegible] కా విచారింపగన్.

[illegible] విప్రలాపవరాలగు నెత్తెఱంగున రా
[illegible] దేవ దేవుఁడు పేర్మిన్

[illegible] ముపధ్యమైవినం
[illegible]

భావజుఁడైన యర్జునుని పట్టికి నాత్మజ నిత్తునన్ బ్రతి
జ్ఞా వచనంబు పల్కి మది సమ్మతి వానికి నాలకింపఁగన్.
గీ. దాన నుత్పాతములడంగుఁ గాని శూర కులుల గురుసైనికాధ్యులబలిమికలిమి
సరకుగొనఁడే యుపాయంబు సాఁగ దిదియ తక్క నతఁడుగ్రబలశాలి నిక్కమనిన
క. మును నీ చెప్పినమాటలు విననొల్లని కతన నిట్టివింత లొదవె న
ర్జున సుతునకు సుతఁ బరిణయ మొనరించెద నింక మాన్పను త్పాతములన్.
గీ. అనిన నెల్లెత్తి కంసారి యనిలజాత్మ నందనునిఁగూర్చి పలుకు పురందరజకు
మారునకు సీరి పుత్రిసమ్మద మెలర్ప బరిణయ మొనర్చు నిక్కమిప్పలుకునమ్ము.
చ. అని యిటులం బయోధర మహాధ్వనిఁ బలుకన్ దదీయవాక్యముల్
విని యివి శౌరిపల్కులని వేమరు సమ్మదితాంతరంగుఁడై
చనియె నిశాటు డంత మహిజాత శిలాకృత జాష్టి వృష్టియిం
కిన బ్రతు కాసలింకఁ గలిగెన్ మనకంచు నృపాల సైనికుల్.
వ. పెక్కు విధంబులఁ దలంచుచుండ దుర్యోధనుండు, భీష్మ, ద్రోణ, కృపాశ్వత్థామ
ప్రభృతి యోధవర్గంబుఁ గూర్చికొని కరితురగాది చతురంగబలములతో విఫలమనో
రథుండై లజ్జాభరంబునఁ గరినగరంబునకరిగె మఱియు హైడింబుండు నిజనివాసంబు
నకుం జని తద్వృత్తాంతంబు హిడింబా సుభద్రలకునభిమన్యునకును సవిస్తరంబుగాఁ
దెలిపిన వారలు సంతసిల్లి సుఖంబొందిరంత
చ. ఒకపలలాశియుద్ధతికినోడినదీసుతకుంభజాది సై
నికతతితోడ విశ్వధరణీప్రభుడక్కురువంశమౌళి పో
లికిటుల పోయెంగో రికఫలించునె దైవముతోడుగామి యే
రికినని క్రమ్మఱన్ బలుడరిందముఁ దమ్ముని డాసి యిట్లనున్.
గీ. కన్య సౌజన్యభువనైకమాన్యపాధ, తనయునకు ఖ్యాతనయునకు జనమువొగడఁ
బరిణయమొనర్పకితర సంబంధమునకు, నిచ్చగించిన ముగహరయింతపుట్టె.
మ. ప్రతికూలించిన దైవమెవ్వరికిఁ గార్యంబెట్లుసిద్ధించునా
దుతలంపట్టిదియయ్యె శోభనములొందుంగాదె యుష్మత్సమా
ర్జితసంకల్పమునన్ జగంబులకునిర్విఘ్నంబులై చిత్తవృ
త్తి తెలంగట్టిదొ యట్లొనర్పుమనఁ బ్రీతిన్ శౌరి దానిట్లనున్.
చ. తనకొమరున్ సురూపనిధి ధన్యవధూకులమాన్యఁ గన్యఁగూ
ర్పనొరునకిత్తునంచు బహుభంగుల నీవువచించుచో సుభ

దక్షిణయపరోక్తి నీమదిమరల్ప సమర్థత లేమి గొందలం
బునతనయుండు దానుఁ జనఁబోలు ఘటోత్కచుఁడుండు కానకున్.

చ. జలధులలో సుధాంబునిధి చందమునన్ భువనప్రసిద్ధిచే
నిలయమువంశమింపెసఁగు నిట్టికులంబున సంభవించి దో
ర్బలవిరకీర్తి సంపదలఁ బ్రస్తుతిఁగాంచినవారమాట కే
వల ముచితంబు నీతిపథవర్తనమున్ మనకెన్ని భంగులన్.

ఉ. కావున జాగుసేయపనిగాదు హలాంకఘటోత్కచాఖ్య ర
క్షోవనవాటిఁ గష్టదశఁగుందుచు శాకఫలోపహారదీ
క్షావిధినున్నవారి సరసంపు మృదూక్తులఁ గారవించి తో
డ్తేవలయున్ సుభద్రియువతీమణిఁ దత్తనయున్ శుభోదయున్.

చ. హరియిటులాడి కాంచనమయంబై మేరునగంబనామనో
హరకురువిందరత్న చపలాంశుధృతిన్ శరదంబనాఁగరం
బరుమఘటింపఁజాలిన శతాంగమునన్ వసియించి వారిలి
ర్వురుఁజని రన్నిశాచరవరుండు ఘటోత్కచుఁడుండు కానకున్.

మ. తపనీయద్యుతులాశలంబొరయ రత్నచ్ఛాయ లబ్జాప్తుతో
రపు కెంజాయల నావరింపఁ దురగగ్రైవేయ ఘంటానినా
ద పరిస్ఫూర్తి వనీ మృగావళి భయోత్కంపంబునం బొంద వే
గపుయానంబునవచ్చు తేరుఁగని రక్షస్స్వామి దౌదవ్వులన్.

చ. హరునకుఁ దొల్లి విల్లయి సురాసురులెన్న జయంబొసంగి త
ద్గురుకృపనాత్మ పాదములకున్ గమనస్థితిగల్గునట్లుగా
వరమువహించి నల్దెసల వర్తిలవచ్చిన కాంచనక్షమా
ధరమను శంకఁబూని యలదైత్యుఁడు సారెకుఁ జూచుచున్ వెసన్.

మ. అలఘుక్రీకరచేత నోజ్జ్వలదవశ్యాయాసిత క్ష్మాధరం
బులహోత్రుం దగురామకృష్ణులసగ పోత్రిత్తుంగ నానావి ధ
క్ష్మాలక్ష్మాంక శతాంగసీమఁ గని చేరంబోయి భక్తింగ్రతాం
జలియై కన్నవసమ్మదాశ్రు సలిలాసారంబు తోరంబుగన్.

ఉ. అంతిసగౌరవంబుగ నిశాటుఁడు దోడ్కొనిరాఁ దదీయసా
ధ్వాంతికసీమఁ దేరుడిగి సాగ్రజుఁడై యతఁడున్న హైమపీ

శాంతరవాసియై కడుఁబ్రియంబు మెయిన్ విలసిల్లెనాదయా
స్వాంతుఁడు భక్తమానస నిశాంతుఁడు సంసృతాంతుఁ డత్తఱిన్.

క. అహర్పూజావిధుల నాదయాసుధాంబుధులహరి విధులనలరించి యలవరించి
గురునిగురునిబిడసుకీర్తి శరదమూర్తి, గుశలమారసి మఱియు వాక్రుచ్చెనిట్లు.

ఉ. వీఁడొక దైత్యమాత్రుఁడని వేఱుగఁజూడక కూర్మిఁ బెంపునన్
మూఁడుజగంబులేలు శుభమూర్తి మదీయ గృహంబులోనికిన్
నేఁడరుదేరనీవు మదినిండినకోర్కి ఫలించె నాసిరుల్
పోఁడిమిఁ గాంచె శూరకులభూషణ నిన్నునుతింప నేర్తునే.

ఉ. చండబలోన్నతి న్మెఱసి సాధుజనాళికి గీడొనర్చు ను
ద్దండ ఖలప్రకాండము మదంబుడపన్ క్షితిమండలాపదల్
జెండనఖండ రూపరుచి లీలమెయి న్మహిఁదోఁచు నాదివి
ష్ణుండవుగాక నీవుమనుజుండవె వృష్టికులప్రదీపకా.

ఉ. ఎవ్వనిచేసృజింపఁబడు నీజగమంతయుఁ బెంపుగాంచుఁ దా
నెవ్వనిచేనశించుఁ దుది నెవ్వనిచే త్రుటికాలమాత్రలో
నెవ్వగఁదీరు నెవ్వని యనింద్యకథ ల్చరమానురక్తి వా
క్రువ్వనతండవీవ యదుకుంజర కంజదళాయతేక్షణా.

సీ. దురితదుస్తరరుజాహరణౌషధీలత శంకాకళంకభుజంగనకులి
జననజరామృత్యుసానుమచ్ఛతకోటి దారిద్ర్యవిటపికుఠారధార
యమితసంతాప సంతమస ప్రదీపిక హృదయశోకదవాగ్ని వృష్టిధార
కామాదిరిపువిహంగమ వాగురాబంధ మజ్ఞానమాద్య ద్ద్విపాంకుశంబు
దివ్యమానివితాన సంసేవ్యమాన, మాననీయ భవత్పద ధ్యాననిష్ఠ
కంసవిధ్వంస నిఖిలలోకప్రశంస, దివిజచేతోరి రంసయాదవవతంస.

చ. శకటముఁగూల్చి తాలకయుశైలమునెత్తితి కంసుజంపి తిం
తికొఱకువేల్పుమ్రానిలకుఁ దెచ్చితినెల్లనృపాలకోటిఁ బో
రికిఁ దొలగించి రుక్మిణి వరించితి వైసినవహ్ని మ్రింగితే
రికిఁ దరమిట్టిచెయ్వు లొనరింపఁగ నీకతగు న్మురాంతకా.

మ. శ్రితశాస్త్రోక్తుల నెన్నరానియవియై సొంపొందు నీలోక వి
శ్రితకళ్యాణగుణంబులెన్న నసమర్థుల్ మాదృశుల్ చుమ్మహా

ర్వతి జాంభశ్శరకాళీ యోరగఫణా రంగాంతరాసర్తి తాం
ఘ్రితులాకోటి ఝుణంఝుణం నినద సాంద్రీభూత హర్షోదయా.

గీ. పరిమళరసమొంద మందార సుమమరంద, మధురిమధురీణవచన సంభావనమునఁ
దేల్చి వసుదేవసుతుని సుధీజనాభి, నుతుని శాశ్వతవైభవోన్నతినినిట్లు.

వ. మఱియు హిడింబానందనుండు మీరలిర్వురిచ్చోటికి విచ్చేసినకార్యంబెద్ది యాన తిండని విన్నవించిన నమ్మురుకుందుండిట్లనియె.

గీ. అనఁగనఁదోడు సుభద్ర భవ్యతరగుణ సముద్ర తత్కుమారుండుసంపూర్ణబలవి
జితకుమారుండు కాంతిరాజీవమిత్రుఁ డతులచారిత్రుఁ డభిమన్యుఁ డతిశయిల్లు.

గీ. ఆయసమబాణ తుల్యకళ్యాణమూర్తి, కాత్మతనూజాత రతిసమానాంగిఁ బెండ్లి
సేయఁగలవాఁడననియాడెఁ జిరతనాఁడ యురతరామోదమున సీరియొరులువినఁగ.

వ. అంత.

క. తనతనయునకుద్వాహం, బొనరించుతలంపునను సుయోధనుఁడు సుధీ
జన మరిచి కన్యనడిగిం, చిన హరియొడఁబడుట యొఱిఁగి చెందినవగతోఁన్.

క. అగ్రజుఁడాసి సుభద్రి స, మగ్రామోదమున నీకుమారకునకుఁ బా
ణిగ్రహ మొనర్తుశోభన, విగ్రహ శశిరేఖననుమ విబుధులుమెచ్చన్.

చ. పలికితిగాదె మున్ను పుడు భావమునం దొరుఁగూర్పగాసుతం
దలఁచుటపాడిగాదెచట ధార్మికు లిప్పనికియ్యకొందెరి యం
చలికులవేణితా సవినయప్రియయోక్తుల కల్మిదూరినం
బెలుచబలుండు మార్మొగముఁ బెట్టిన ఖిన్నతఁజెంది కుందుచున్.

ఉ. అచ్చటనుండరోసి తనయాన్వితయై నడిరేయిఁగానకు
న్వచ్చితద్వదీయ మందిరమున న్వసియించిన చొప్పెఱింగియే
మచ్చపలాక్షి కోర్కెయెటు లట్టులచేయుతలంపుఁ బూనివే
వచ్చినవారమంచు మురవైరివచింప ఘటోత్కచుండటన్.

చ. తనజననీసమీపమునఁ దద్దయుఁ బుణ్యకథానులాప చిం
తనపరితం బ్రిసర్తిలు సుధాకర బింబముఖి న్సుభద్రి ధ
ర్మనిరతు రూపమాన్యు నభిమన్యునిఁ దోడ్కొనివచ్చి సమ్మదం
బునవిలాసకేశవుల మ్రోల వసింపఁగఁ జేయన త్తఱిన్.

చ. రిపుహృత్ప్రహారద్విత నభిమరపరితిమాన శిలీముఖావళిం
ద్రుంచకలిగిఁబూను బలుదిట్ట పురందర పౌత్రుఁడబ్జమా

ర్గణసుమబాణ వేదనలఁ గ్రాఁగి కృశించినవాఁడు చూచితే
ప్రగుణితబలాఢ్య ! యంచు బలరాముని కమ్మరవైరి దెల్పినన్.

మ. దరహాసస్ఫురితానన నాబ్జుఁడగుచుం దాలాంకుఁడు ద్వేలరా
గరసాప్తిన్ సహజాతనూజునకలంక శ్రీవయస్సౌకుమా
ర్యరమానందను గేల్గవందిగిచి యంకాగ్రంబునం దేల్చి సా
దరసల్లాప కలాపలీలమెయిఁ జేతఃప్రీతిఁ గావించుచున్.

మ. జగతీ స్తవ్యచరిత్ర భవ్యసుషమా సౌభాగ్య వన్మూర్తి భ
ద్రగుణోన్నిద్ర సుభద్రఁగాంచిపలికెన్ రాముండు నీవర్ధరా
త్రిఁ గుమారుంగొని కాననక్షితికి నేతేరంగ న్యాయంబుగా
దిరుగుంబోఁడి యొఱుంగమిం జనువునే నేమంటినో దానికై.

చ. నళినదళాక్షి నీమనమునంగల చందమెఱుంగఁగోరినిన్
జాలకనిమాటలన్ మనసు నొవ్వఁగనాడితి నింతెకాని నీ
వలుకవహింపకమ్మ వినుమాత్మజ నీసుతుఁ గూర్పకంత వెం
గలివోకా యన్యునిన్ వరునిగాఁ దలఁపన్ బుధులీసడింపఁగన్.

చ. హరికిఁ బ్రియంబుగానిపని యయ్యజుఁడైన ఘటింపజాలఁడు
ర్వరనిదినిశ్చయంబు కురురాజకుమారిక వేఁడఁ బంప సో
దరి ! ప్రియశిష్యుఁడౌటతఁడు దానికొడంబడినాఁడ నింత క
ష్పరిణయకార్యసంపదకుఁ జాల్పడియొం దుదిభంగమెంతయున్.

చ. అనిమతిసీరియిట్లనుఁ బ్రియంబున నాపలుకాలకించి ప
ద్మనయన ! కీర్తిధన్యుఁడభిమన్యుఁడు నీవును ద్వారకాపురం
బున కరుదేరఁగావలయుఁ బోదము లెండనునంత కంసమ
ర్దనుఁడను నీమదింగనలు దక్కియొడంబడుమమ్మ దీనికిన్.

ఉ. నావిని యింతి యిట్లనుజనార్దన సంపదపోయి పుట్టినిల్
రావలదేనువచ్చుటయు లాఘవమూపయి సీరి బంధుమి
త్రావళివించునుండఁ గనవాదరభాషలఁ జుల్కసేయనే
నీవనికిన్ ఘటోత్కచుని యింటికివచ్చితి మేనుగావఁగన్.

ఉ. ద్రౌపది యేవురన్ ప్రబల దోర్బలశాలులనాత్మభర్తలం
గేవల భక్తిమైఁ గొలిచి ఖేదముసైఁచి వనోపహారత

చ. ఒకయరవిందగంధి తడియొత్తెనెఱుల్ లతకూనయోర్తు కం
చుకమలరించెఁ గజ్జలము సోఁగకనుంగవఁ దీర్చెనోర్తు బా
లికయలదెం బటీరమొక లేమ కటీతటిఁ బూన్చెఁ గాంచనాం
శుకమొకబోటి పూసరులుచుట్టెఁ గచాళినొకర్తు చెల్వకున్.

శా. ఆలోలేక్షణ పాల్పెసంగె మణిదీప్తామూల్య కళ్యాణభూ
షాలంకార సమేతయై కటితటిన్యాలంబి సౌవర్ణరు
క్చేలప్రాంచితయై దృగుత్సవతర శ్రీకృత్తనూరూపరే
ఖాలావణ్యసమగ్రయై భవన సాక్షాల్లక్ష్మి యోనాఁగడున్.

సీ. కమనీయతపనీయకలశాన్వితము భవ్యగారుత్మత ద్వారతోరణంబు
ఘనగంధతైలభాజనదీపికావృతమురుతరాగరుధూప సురచిరంబు
యంత్రపాంచాలికావ్యజనా నిలమనోజ్ఞమతిచిత్రపటవితానైకసభము
ఘనసారకదళికా కలితహీరస్తంభ మలఘుగంధ రజస్సమాహితంబు
శుక్తిభవరంగవల్లికాసురుచిరంబు, మహితపరిఫుల్లమల్లికామాలికాని
కాయలా మజ్జికోన్నతకాయమాన, మునునగుచునొప్పె నప్పరిజనముపొగడ.

మ. ఘనపన్నీరకృతాభిషిక్తయును దృక్కౌతూహలాపాదినూ
తన చిత్రాంబరయున్సకుంకుమ హరిద్రాసాంక వామోదయుం
గనదమ్లానసుమస్రగన్వితయునై కన్పట్టెనానవ్యశో
భనగేహేందిర యప్పురందర పురీభాగ్యోన్నతిం గేరుచున్.

మ. తగవెన్నుండ ఖిలాప్తబంధుతతితో ధాత్రీసురప్రేయసీ
జగతీస్తవ్యశుభాంక గీతికలతో శంఖాదితూర్యప్రభే
దగభీరధ్వనితో యశోధను సుభద్రామానినీ సూనుగం
ధగజారూఢునిఁ జేసెఁ బెండ్లికొమరుంగావించి హర్షంబునన్,

వ. అంత.

చ. కరమనురాగయుక్తి మునుగాదనుఁగూడిన పద్మినీపరం
పరలవియోగఖిన్నతకుఁ బాలొనరించి యనంతరంబునం
జరమదిగంగనావరణసంజనిత ప్రకటానురాగ భా
స్వరహృదయుండు బోలె దివసప్రభుఁడేఁగెద దంతికోరికిన్.

గీ. సమయహరిమాళి బర్హిపింఛప్రదీప్త, లన దిగంతరముల నిరులావరించె
గగలక్ష్మి కుచాగ్ర ముక్తాకదంబ, కములనఁగ నింగినుడు సముత్కరము లెసఁగె.

ఉ. అలఘుదినేంద్రసాంద్ర కిరణాళివిఘాతము లార్తి నింపఁగాఁ
గలఁగి దురంతవేదనలఁ గ్రాఁగెడు కైరవిణీ చకోరమం
డలిహృదయాతితాప హరణప్రవణామల చంద్రికాసము
జ్జ్వలుఁడు వియత్పటీకషణశంఖమనన్ శశి దోఁచెఁ దూర్పునన్.

వ. అంత సార ఘనసారాగరు మృగమద సుగంధ వివిధకుసుమ విసర కదళికా నారికేళ ఖర్జూరాదిఫల కుంకుమ హరిద్రాగంధ రజస్తాంబూల జాంబూనదాభరణాదివస్తుభరిత భర్మభాజనంబులఁ గరతలంబులం బూని నూతనవివాహగీతికాద్యోతమాన ముఖాంభోజాతమగు పుణ్యపురంధ్రీజాతంబిరుకెలంకులనడువ శంఖకాహళవంశ వీణామృదంగ భేరీప్రముఖహృద్య నానావిధతూర్యవాద్యఘోషంబు హరిదంతదంతిశ్రవణ పుటపాటనంబుగా వింప నెడనెడ వందిమాగధపాఠక పరిపఠిత వంశపారంపరంబులం బురశ్రీ నలంకరింప నభంగమృదంగ ధిమిధిమిధ్వానంబులతోఁ బురోభాగంబున విచిత్రలాస్య కళావిలాసంబులు జూపు వారకమలాస్యల వయోరూపలావణ్యంబు లచ్చరలకు మెచ్చుఁ బుట్టింప నందంద నభినందించు విద్వత్కవి గాయక యాచక వ్రాతంబునకు మణిభూషావితాన పరిధానంబు లొసంగు సామంతనృపుల యౌదార్యంబునకు సుపర్వాగంబ మందమందాక్షంబు దాల్ప నంతంత యంత్రపాంచాలికా కరతలదోధూయమాన విశాలవ్యజనాల సమరుత్ప్రేతంబులు సకలజనతనూద్గతఘర్మ జలలవంబుల పనయింప నిరుదెలంగుల మార్గమర్యాదానుశాసనోద్దండధరహుంకారంబు పరిణయసంభ్రమ నిరీక్షణాయాత పౌరజనంబులకు సంకోచంబొనరింపఁ గరదీపికాసహస్రంబులు వెలుంగ ననన్యసామాన్య వైభవంబున రాజమార్గంబునఁ జనుదెంచు సమయంబున హలధరుండు యదువృష్ణిభోజాంధకాది బధుజన సమన్వితుండై తత్సమానసంపద నెదుర్కొనుటయు.

మ. హరియీరీతిని నాప్తబంధువులతో నాభీరకన్యాజనం
బులతో మంగళతూర్యరావములతో భూషావిశేషాంబరా
దులతో నప్పు డెదుర్కొనం నృపసుధాంధోరాజ సూనుండు త
న్నిలయద్వారమునన్ గజంబుడిగి వందిశ్రేణి గీర్తింపఁగన్.

ఉ. పలుమరు నూరెలం దొలఁగు బాయుము టందు సువర్ణవేత్రమం
డలము దలింప నంతికజనంబుల రత్నకిరీటహార కుం
డలకటకద్యుతుల్ నలుగడం బ్రసరింప నతండు వచ్చెను
త్కలిక వివాహమంగళపదార్థ పరిష్కృతైక వేదికన్.

సీ. అంతట సువర్ణనూత్న రత్నాంకపీఠి, మధుమథను నాజ్ఞ నభిమన్యుఁడధివసించె
నపుడు బొలుపొందెఁ గనుపండువగుచు జాత, రూపగిరిశృంగసంగతధ్రువుఁడుబోలె
[illegible]గారాల్య సువర్ణకుంభకుచయై ప్రాంచన్నిజాగ్రిజ్జలో
[illegible]మౌక్తికరంగవల్లి సముదంచద్దామయై సౌరభో
ద్ఘనకాలాగరుధూప ధూమకచబంధస్ఫీతయై యవ్వనా
తనవైవాహికవేది తెల్పె గృహపద్మాలీల నమ్మేటికిన్.

గీ. మానితాతనుగుచిరమా మహితమూర్తి, మామహితమూఁది పెండ్లికొమరునకు నభి
రామతనురూపజిత పుష్పతోమరునకు, భవ్యదధియుక్త మధుమధుపర్క మొసఁగె.

మ. ననవిల్కాఁడు మదిన్వసించి బొమవింటన్ జక్కఁగా నెక్కొన
ర్చి నిశాతాంబకపాళి నాచపలదృష్టుల్ పర్వగూలంకష
స్తనభారమ్మునఁ గౌనుఁదీవగదలన్ దన్నీలలామంబు వ
చ్చెనిజాంఘ్రిస్థగితాబ్జరాగమణి మంజీరారవంబొప్పగన్.

చ. అనుపమశక్రనీల నిచయద్యుతి నుద్గ్రహ రాజినుండి జీ
వనధరవర్గము న్వెడలి వచ్చినశంపయవోలె వచ్చి యి
ట్లనఘసతీకరోన్నమితయై శశిరేఖ తదుత్సవావలో
కనజనలోచనోత్పల వికాసరమాప్రద యయ్యెనయ్యెడన్.

. కీరసువాణి నెన్నడుము కేసరికేసరియోనువిస్ఫుర
న్నీరజపత్రముల్వెలఁది నేత్రములంగన మైమెఱుంగు క్రొ
క్కాఱుమెఱుంగు పైదలి నిగారఁపుఁజూపులు మారుదూపులౌ
రౌర ! యటంచుఁ బెండ్లికొమరాలి నుతించిరి తత్సభాసదుల్.

చ. అకలుషమానసార్యరచితానుమతిం బరమానురక్తి మ
చ్చకితమృగేక్షణా తిలకజాలకముల్ తెరయెత్తి యమ్మహీ
పకుల శిరోవిభూషణము పైదలి డాయఁగఁ దెచ్చె నంతనా
యకమణిమాననీయ నవహారలతన్ గడియించుచాడ్పునన్.

చ. ఇనకరయుక్తి బంకజవశేక్షణపాణి సరోజమొప్పఁ జ
క్రనిభపయోధర ద్వితయరమ్య కరాంబురుహానుషక్తి న
య్యనకర మింపెసంగ ఘటియించెగురుండు సమంత్రకంబుగా
మనమతికౌతుకంబెనయ మాంగలికాంక ముదుత్కరద్వయిన్.

క. అలఘుతరభేరికా కా, హళము రజపరిభృతి జయజయధ్వను లెసఁగన్
నలుగడ మెలఁగు బుధజనం, బులు సుముహూర్తంబటంచుఁ బొరిఁబొరిఁ దెల్పన్.

మ. వనజశ్రీముఖపాణిపాదములతో వర్ధిష్ణు సంపద్విలా
సినియై పొల్పగు నాత్మకన్య సుమనస్స్నేహానుకూల ప్రవ
ర్తనుగా భూతనయు ప్రవర్ధనునిగాఁ దానాత్మ నూహించి సాం
ఫునన మ్మేటికి ధారవోసె సుగుణాంభోరాశి రాముండొగిన్.

చ. సదమలచిత్తభూ విజయశంఖమునన్బిరు దూల్చిఁట్టుల
మృదవతికంఠ దేశమున మంగసూత్రము గట్టె వేడ్కఁ న
త్రిదశవరేణ్యపౌత్రుఁ డురరీకృత పుణ్యపురంధ్రికావళీ
మృదులవివాహమంగళ పరిస్ఫుటగా నరమాతిలోలుఁడై.

మ. చకితైణేక్షణ చేనియాదలను సేసల్ జల్లుచో భూమిభృ
న్మకుటోద్యన్మణి బింబసంభమునఁ గన్యారత్నమాత్మేశు మ
స్తకమెక్కెన్ననుఁ గొంటిరే యన జగత్సంస్తుత్య మయ్యీశు మ
స్తకమెక్కెన్నశిరేఖ కొప్పనని కాంతల్పలికి రత్యాధృతిన్.

ఉ. ఔకుఁగనఁబోయ యంజలిపుటిన్ జిగిముత్తెఁపు సేసజల్ల స
మ్యక్కురువంశవర్ధనుని యాదలినాతఁడు నట్లునింపఁగ నా
చొక్కఁపు ముత్తెముల్ దెలిపె సుందరిపాణి కచప్రదీప్తులన్
నెక్కొనిపద్మరాగ హరినీల మణిద్యుతి వైభవోన్నతిన్.

ఉ. ఇంతియు నవ్విభుండు వెలయింపఁగ లాజచయంబుతో బుధా
క్రాంతవివాహవేది యభిరమ్యమనూక్తవిధిప్రయుక్తి శ్రు
త్యంతవచోభినందితుఁడు హవ్యవహుండు బ్రహృష్టచిత్తుఁడై
యంతటనవ్వధూవరుల కారతులెత్తె శిఖాపరంపరన్.

ఉ. వెండియు నాహుతిక్రియల వేమరుఁ దృప్తి ఘటింపనమ్మహో
త్తుండశిఖాపరంపర సముజ్వలుఁడౌతటి ధూమజాలమొం
డొండ రథాంగవర్తుల పయోధరపైఁ బ్రసరించెఁ దత్తనూ
దండమిషంబునం బొదలు దాడిమవల్లికి దోహదంబనన్.

మ. అనఘోత్తుంగమహీధరోద్ధర పితృవ్యాంకస్థలీవాసవా
సనవోబంధుర రత్నహారపటలీ సంసక్తినోగ్రాపయో

జనమోర్చెన్ గోమరాలటంచు బుధులెంచం బార్థసత్పుత్రుఁడో
య్యనఁ జేఁబూనినిజప్రియాంఘ్రి సనెకల్ హత్తించె హర్షంబునన్.

చ. తమతలపుల్ ఫలింప నలదంపతులంత వసిష్ఠమౌనిలో
కమణి కులాంగనన్ గనక కన్నియ కేల్ గవమోడ్చి మ్రొక్కను
త్తమగుణధన్య పుణ్యవనితామణి నన్ గరుణింపుమంచు లో
కముసఁబొగడ్తగాంచి చిరకాలము నైదువనై సుఖింపఁగన్.

సీ. శరముభక్తిహవాదిక క్రియాపరిదత్త చరుసార భుక్తినిర్జరగణంబు
నభినవస్త్రక్చందనాది యథాహసత్కృతి కల్మి నానామునీశ్వరాళి
నిరుపమమణిగణాభరణాంబర ప్రభృత్యుపచార కలనార్యోత్కరంబు
నభినందనీయమనోభీష్ట మృష్టాన్నసంతృప్తి బంధుప్రజాచయంబు
దనిపిసమ్మోదవశతఁ దత్తత్ప్రశస్త, దీపితాశీర్వచస్సార దీయమాన
సురమహీజసూన సమ్మిళిశోభనాక్షు, తములు దాల్చిరి మాళిఁ దత్పతియు సతి

చ. అరుదుగ హేమరత్న రుచిరాంగద హారకిరీట మండలా
ద్యురుతరవస్తుజాలము గుణోదధికిన్ నలరాజరాజభూ
స్మరసమరూపశాలి కభిమన్యున కప్పుడు భౌమదానవ
ద్విరదమృగేంద్రుఁడంత చదివించె సమంచిత కౌతుకంబునన్.

మ. జలజామిత్రుఁడు చంద్రికానవసుధా సారంబునం దిక్తటం
బుల నాలేపమొనర్చి స్వాన్వయ సముద్భూతాంచ దుర్వాహమం
గళకార్యంబునకై జనవ్రజము వర్ణింప నస్తాద్రిఁడా
సెలసత్తేజముతో విభాకరుఁడు దోచెంబూర్వ గోత్రంబునన్.

చ. చతురహముల్ వివాహమఘసంభ్రమ మీక్రియఁ జెల్లినన్ శత
క్రతుతనయాత్మజన్మునకుఁ గామినికబ్బలుఁ డబ్బురంబుగా
వితతనవీన రత్నరుచివిస్ఫురితాభరణాంశుకచ్ఛటల్
గుతుకముతో నొసంగె మదిలోఁ గలకోరిక తీరికత్తఁగన్.

సీ. ఘనరత్నపుత్రికా కరగంధతైలభాజన దీపికాప్రకాశంబుగాంచి
పుంజీకృతసువర్ణపంజరాంతరకీర జల్పితస్మరశాస్త్ర చర్చజదివి

చీనాంబరవితాన చిహ్నితపత్రిమా విశేషైకబంధ వైచిత్రి మెఱసి
జగతిప్రశస్తనిస్తంద్ర సామ్రాణికాగరు ధూపపరిమళస్ఫురణ నెనసి
వరలు కాంచన కేళినివాసమున ల, తాంతసంతాన విరచిత హంసతూలి
కామ్యదులశయ్యా నాతనూకామనీయ, కాభిరాముఁడు జెందె చిత్తాబ్జమలర.

సీ. కర్ణతాటంక సంకీర్ణవజ్రప్రభల్ మృదుహాసచంద్రికా శ్రీల నెనయ
కుచకుంభ హారినీల రుచిరహారద్యుతుల్ నెఱిగొప్పకప్పు వన్నియలఁ బెనఁగఁ
గగకంకణనిషక్త కురువింద రుచిబృంద మధరారుణచ్ఛాయ నాశ్రయింప
దురుముగూరిననవ్య దూర్వాంకురాంశువుల్ గాంచిగారుడరత్న కాంతిగదియ
లలితనృపసూతి సామ్రాజ్యలక్ష్మి వోలెఁ, జెలువఁదోతేగవచ్చె నచ్చెలువపతికి
మున్న తనరాక నిజపదాంభోజఘటిత, రత్నకటకఝుణం ఝుణారవము దెలుప.

ఉ. చెలదులుదోడితేర నరవిందముఖీమణివచ్చి లజ్జలో
నిరువుకొనంగ సంగజసమిద్ధశిలీముఖ పీడితాత్ముఁడై
నిలయము జొచ్చె యందు హరినీలపురామొగరంబు మాటునం
బొలిచెఁబయోధరాంత రసముద్యదిరమ్మద మాలికాకృతిని.

క. లలనామణులొకరొకర. య్యొలనాఁగఁదొలంగి వెనుకకేగిరి కార్యా
కలనాదంభంబుననా, త్మలనాటిన కౌతుకంబు దైవారంగన్.

ఉ. కేళిమందిరభిత్తికా విరచితాక్షిణాబ్జరాగస్థలీ
లాలావణ్యవిభూతిగాంచి యలబాలారత్న మాత్మాలికా
పాళిశంకఁద్రిపానతాస్యయయి కప్పట్టె న్మనఃపంకజా
తాళిధాంగజాతసాయక నికాయ· వీరణన్ సైపుదున్.

మ. పరిమాతార్థిజనాకనాకతటి నీపారిజాతశైలేంద్ర భా
స్వగసుశ్లో కవిపాకపాక దమనాంచద్దైవభావామోద ని
ష్కగమిత్రోత్రిపు విలోకలోక భయకృత్పత్యర్థి భూపాలకో
ద్యగవేశ్యా పరభీకభీకవిత మర్త్యత్రాణదీక్షాచణా.

చతుర్విధ. శ్రీరమ్యకీర్తి భండన, ఘోరావరమదవిదార సుస్థిరకరుణా
శ్రీరామనామకథనా, ఘోరానిరవద్యసుగుణ జాలాభరణా.